

Larvik
kommune

Utredning av skolestruktur i Larvik kommune

Kunnskapsgrunnlag

FORORD

Vårt felles ansvar er å skape en framtidsrettet skolestruktur i Larvik som sikrer alle elevers læring og trivsel. Skolens kjerneoppgave er å forberede våre barn og unge på en tid i stadig endring og en framtid vi bare delvis kjenner. Den må utløse hver enkelt elevs potensial og talent. Det viktigste vi kan lære bort er evnen til å samhandle, tilegne seg og anvende ny kunnskap, og å lære gjennom hele livet. For å lykkes, må utdanningen gjøre barn og unge framtidssdyktige, aktivt motvirke frafall, og den må foregå i skolebygg som støtter en praktisk, relevant og virkelighetsnær læring.

Dagens skole er et gammelt hus; klasserommet har knapt endret seg på 200 år. Vi må ta skolens doble oppdrag på alvor og bidra til bedre balanse mellom utdanning og dannelse i opplæringen. Vi må sikre grunnleggende ferdigheter for alle og gi elevene praktiske og relevante mestringsopplevelser fra første dag på skolen. Alle må oppleve varme, inkludering og tilhørighet.

Denne ambisjonen, og selve kvaliteten vi ønsker for elevene, lærerne og læringsmiljøet, utfordres av en presset kommuneøkonomi, synkende elevtall som skaper overkapasitet og et massivt vedlikeholdsbehov i dagens skolestruktur med 19 kommunale skoler. Vi står på kort sikt overfor et samlet investeringsbehov estimert til over 650 millioner kroner bare for å bringe skolebyggene opp til en forsvarlig standard. Da har vi enda ikke tatt hensyn til behovet for oppgradering av den utdaterte utformingen som er til hinder for den inkluderende, moderne skolen som beskrives i vår nye opplæringslov. Derfor kommer vi ikke utenom krevende vurderinger, prioriteringer og anbefalinger knyttet til nettopp skolebygg, arealutnyttelse og skolestørrelse - og ikke minst et likeverdig opplæringstilbud til alle barn og unge i Larvik.

Disse omfattende utfordringene tvinger oss til å se på helheten. En ny skolestruktur handler ikke bare om antall klasserom eller budsjetter; den berører også skolens rolle som en levende del av lokalsamfunnet. Skolene våre er viktige møteplasser, og vi ønsker at de skal kunne benyttes aktivt også utenfor skoletid, til glede for hele nærmiljøet. Når vi vurderer endringer i bygningsmassen og hvordan vi organiserer skoletilbudet, er også dette perspektivet viktig. Det leder oss inn i et krevende dilemma: ønsket om å opprettholde skoler som sentre i alle nærmiljøer må veies opp mot vår plikt og mulighet til å skape trygge, moderne og gode læringsmiljøer for alle elever innenfor de ressursene vi faktisk rår over.

De vurderingene og anbefalingene som vil følge av denne utredningen vil vekke sterke følelser. Vi må anerkjenne hvor mye skolene betyr for mange - de representerer kultur, tradisjoner og tilhørighet. Samtidig er det viktig å være klar over at ingen skolestruktur vil kunne imøtekomme alles individuelle ønsker. Store forskjeller i standarden og tilbudet i våre nåværende skolebygg er blant de største utfordringene i arbeidet med å skape en framtidsrettet skole som bedre imøtegår barn og unges behov, og utfordringene i samfunnet i dag.

Jobben vår nå er å sikre god kvalitet i skolene i Larvik. Dette kunnskapsgrunnlaget er vårt felles utgangspunkt for å sammen finne frem til en skolestruktur som er til det beste for våre barn og unge, og som rustar Larviksamfunnet til å møte framtiden på en god måte.

Kommunalsjef
Oppvekst og kvalifisering
Rikke Hellum

Prosjektleder
Julie Evensen Holm

Virksomhetsleder skole
Kjell Jensen

Bakgrunn.....	1
Behov for endringer i skolestrukturen.....	1
Utvikling i samfunnet.....	1
Politisk mandat.....	3
Skolestruktur i kommunen i dag.....	4
Dagens skolestruktur.....	4
Historisk utvikling.....	5
Forskrift om skolegrenser.....	6
Medvirkning.....	7
Betydningen av gode prosesser.....	7
Barnets beste.....	8
Elevene.....	10
Innspill fra elevrådene på barneskolene.....	11
Innspill fra elevrådene på ungdomsskolene.....	11
Ledere, tillitsvalgte og verneombud.....	13
Skolemiljøutvalgene (SMU).....	16
Dialogmøte med foresatte på Frøy skole.....	17
Skaperverksted.....	18
HOK som referansegruppe.....	22
Bruk av innspillene fra medvirkningsprosessene.....	23
Framtidas skole og skolefaglige forhold.....	24
Hva sier læreplanverket?.....	24
Kvalitet i elevenes læring.....	25
Skolestørrelse.....	28
Bygge kompetente fagmiljøer.....	30
Hvordan ivareta mangfoldet av elever.....	32
Barn med behov for særskilt språkopplæring.....	35
Barn med stort læringspotensiale.....	35
Barn med sammensatte vansker.....	36
Samfunns- og demografiutvikling.....	38
Kommuneplanens samfunnsdel 2024-2040.....	38
Kommuneplanens arealdel.....	38
Skolebyggene som nærmiljøarenaer.....	41
Framskrevet utvikling for grunnskole (6-15 år).....	43
Prognoser for elevtallsutvikling.....	44
Sone 1: Stavern.....	45
Sone 2: Helgeroa.....	47
Sone 3: Sentrum vest.....	49
Sone 4: Sentrum nord.....	51
Sone 5: Sentrum øst.....	53
Sone 6: Østre Halsen.....	55
Sone 7: Tjøllingvollen.....	57
Sone 8: Kvelde.....	59

Sone 9: Svarstad.....	61
Arealeffektivisering og klimaregnskap.....	65
Økonomi.....	67
Økonomi - det starter med demografiutviklingen.....	67
Demografikostnader per 2024.....	67
Dagens kostnadsnivå - basert på regnskapet for 2024.....	68
Kostnadsdriverne i grunnskolen.....	76
Økonomiske konsekvenser som følge av ny struktur.....	77
Bygg og eiendom.....	81
Forvaltning, drift og vedlikehold (FDV).....	82
Driftsbudsjett - Forvaltning, drifts- og vedlikeholdsavdelingen.....	82
Rammebevilgning investeringsbudsjett (4904 - 4908 - 4909).....	82
Digitale styringsverktøy.....	82
Energiledelse og energistyring.....	83
Teknisk tilstandsgrad.....	84
Kostnadsutvikling perioden 2017 til 2024.....	84
Universell utforming.....	85
Investering og driftstiltak iht. KRS 4.....	85
Etterbruk av bygg.....	86
Skolevei.....	86
Skolevei, reisetid og avstand.....	86
Elever på andre skoler enn nærskolen.....	87
Skoleskyss i dag.....	87
Antall skysselever per skole.....	87
Vedlegg.....	89
Vedlegg 1: Beskrivelse av alle skolene i Larvik i dag.....	89
Endringslogg.....	90

Bakgrunn

Behov for endringer i skolestrukturen

Formålet med å utrede og legge frem en ny skolestruktur er å:

- bedre ivareta en skolehverdag som preges av praktisk og variert læring hvor elevene får reell medvirkning og innflytelse på egen hverdag.
- sette skolene i stand til å drifte forsvarlig innenfor vedtatte rammer og bedre den økonomiske bærekraften på sikt. Det er ikke lenger mulig å tilpasse driften til færre elever ved å kutte kostnader i tilknytning til selve undervisningen. Reduksjon i kostnader må derfor i all hovedsak tas i tilknytning til bygg og effektivisering av gruppestørrelsen i skolene.
- ha mer effektiv bygningsdrift. Et stort antall skoleanlegg gir store behov for forvaltning, drift og vedlikehold, samt oppgradering. Skolestrukturen må legge grunnlaget for en bærekraftig drift og skal hensynta vedlikeholdsbehov på kort sikt og lang sikt.
- sikre likeverdig opplæring for alle barn i vår kommune. Store forskjeller i hva slags bygningsmessige ressurser elevene har tilgang til utfordrer mulighetene til å gi alle elever like muligheter for praktiske, relevante læringsopplevelser på sin nærscole.
- legge til rette for at skolen kan være kjernen i lokalmiljøet. Skolebyggene har en viktig rolle i bærekraftig stedsutvikling og en bærekraftig skolestruktur bør sikre at byggene kan holdes åpne etter skoletid.
- sikre at barn med store sammensatte vansker og at barn med manglende norskferdigheter ivaretas på en inkluderende, utviklende og læringsfremmende måte.

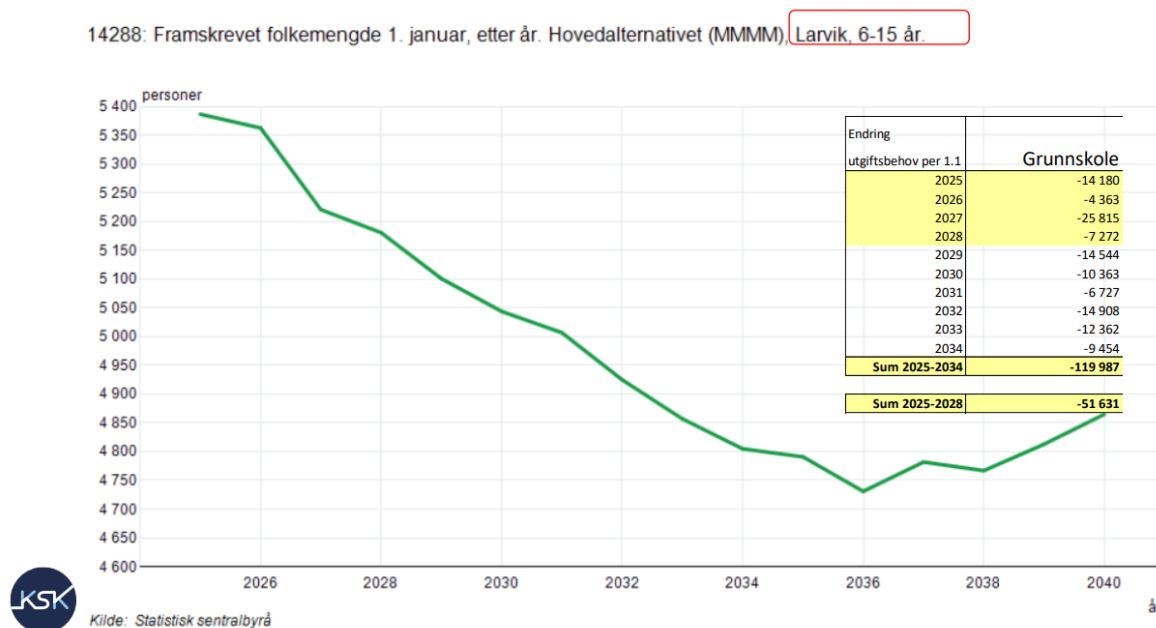
Utvikling i samfunnet

I dag har Larvik flere eldre og færre yngre enn landsgjennomsnittet, vi har lavere utdanningsnivå, lavere inntektsnivå og høyere utenforskap når vi sammenligner med Vestfold og Grenlandregionen og landsgjennomsnittet.

SSBs prognoser tilsier at de demografiske utfordringene vil fortsette å øke fremover. Samtidig har Larvik kommune de siste årene hatt en befolkningsvekst som er høyere enn SSBs framskrivninger, og vi hadde i kvartal 3, 2023 en befolkning tilsvarende det SSBs forventer i 2026- 2027. Over halvparten av de som flytter hit er under 30. Vi har også hatt en positiv utvikling i vekst i antall arbeidsplasser, som er høyere enn gjennomsnittet for regionen og landet. I Vestfold og Grenland er vi kun slått av Porsgrunn i 2023.¹

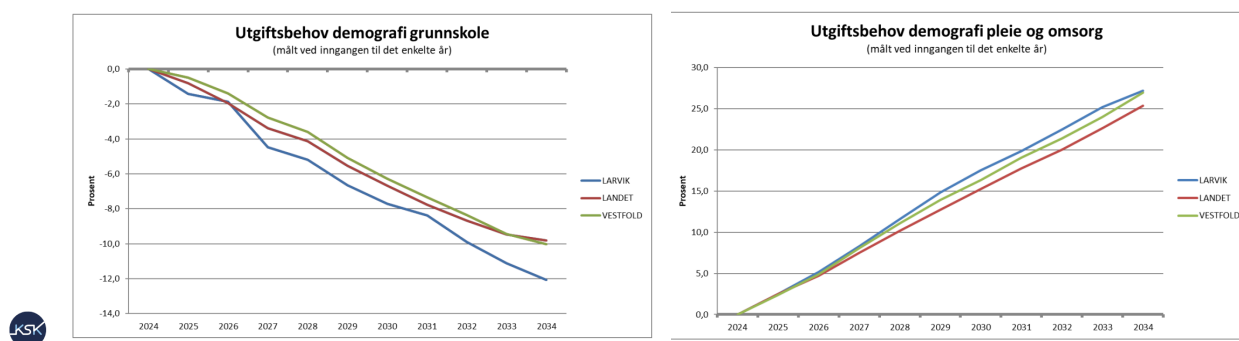
¹ Larvik kommune, 2024. [Kommuneplanens samfunnsdel 2024-2040](#).

Det er forventet at nedgangen i elevtall vil fortsette i flere år. Når det blir færre elever i skolen, reduseres den økonomiske rammen til virksomhetsområdet. Dette skyldes at statlige overføringer til kommunene tildeles per innbygger i ulike aldersgrupper. Når elevtallet går ned, blir rammetilskuddet fra staten til grunnskolen i Larvik redusert. Beregninger gjort på bakgrunn av hovedalternativet i SSBs prognoser tilsier en reduksjon i tilskudd på i underkant av 120 millioner kroner frem mot 2034. Vi må derfor de neste årene gjennomføre store omstillinger for å kunne tilpasse seg de endrede behovene og de reduserte rammene.

2

Larvik står, sammen med resten av kommune-Norge, ovenfor store endringer i demografi og økonomi, og påfølgende store endringer i velferden. Grafene under viser Larvik kommunes utgiftsbehov knyttet til grunnskole (venstre) og utgifter knyttet til pleie og omsorg (høyre).³ Utgiftene er vist i endring i prosent ut ifra dagens nivå per 2024, og viser at vi frem mot 2034 vil måtte ta høyde for en nedgang i utgifter på grunnskole på 12% sammenliknet med i dag. Samtidig som utgiftene til pleie og omsorg forventes å øke med ca 27% i samme periode.

² Illustrasjoner hentet fra SSB i [Håvard Moe, KS Konsulent, 2025](#).

³ KS Konsulent, Håvard Moe. [Et land i endring - utfordringsbildet for Larvik kommune..](#)

Utfordringsbildet for grunnskolen er stort og komplekst. Nye kartlegginger fra Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse viser at 20-40% av norske skoler sliter med å få tak i kompetansen de har behov for og utfordringene er aller størst på små skoler og på de laveste trinnene.⁴ Det er en alvorlig bekymring gitt satsingene vi gjør lokalt i Larvik og nasjonalt på tidlig innsats for å sikre et godt grunnlag for læring for elevene gjennom grunnskolen.

I tillegg har vi sett markante økninger i utfordringer knyttet til ufrivillig skolefravær, ungt utenforskap, ungdomskriminalitet og unge uføre de siste 20 årene. 17% av alle unge mellom 20-29 år mottar uføretrygd per 2024. Økningen er markant, bare de siste 10 årene har andelen unge uføre økt med 1,2 prosentpoeng.⁵ Det tilsvarer over 10 000 personer. Hvis vi ser på andelen ungt utenforskap er tallene enda større. 1 av 5 i arbeidsfør alder (20-66 år) står utenfor arbeidslivet. Det tilsvarer 685 000 mennesker. Av disse finner vi 110 000 unge mellom 20 og 29 år som hverken er i utdanning eller arbeid. Vestfold fylke er blant de fire fylkene med høyest andel utenforskap - over 22% i 2024.

Skolefraværet i grunnskolen er nesten doblet siden før pandemien og per 2024 har 17% av 10.klassingene i grunnskolene våre nasjonalt mer enn 20 fraværsdager i løpet av et skoleår.⁶ Denne andelen er i seg selv bekymringsfull, men det er særlig ufrivillig skolefravær som bekymrer oppvekstsområdet i kommunen mest. Barn og ungdom som av ulike grunner ikke klarer, orker eller vil gå på skolen, og vi vet at veien tilbake til skole og senere til arbeid ofte er lang og vanskelig.

Vi lykkes i mange tiltak rettet mot alle disse ulike og komplekse problemstillingene. Likevel er det slik at omfanget av utfordringene øker, og stadig flere elever gir uttrykk for at skolen gir liten eller ingen mening for dem. Dersom de løsningene og strukturene vi har i dag fungerer etter hensikt mener vi at vi burde sett positive endringer de siste 15-20 årene. Den nyeste Ungdata-undersøkelsen viser at det er sammenheng mellom skolens organisering og innhold, og barn og unges psykiske helse.⁷ Utfordringsbildet vokser stadig og dette understreker behovet for nytenkning og strukturelle endringer for at Larvikskolen skal kunne ha kapasitet, kompetanse og handlekraft til å gjøre nødvendige endringer og innovasjoner.

Vi ønsker at en samlet Larvikskole ikke lenger skal være blant dem som opprettholder utfordringene, men være en del av løsningen.

Politisk mandat

Mandatet til å utrede ny skolestruktur kommer fra følgende vedtak:

- Kommunestyret 11.12.2024, sak 324/24 - *Strategidokumentet 2025-2028 Larvik kommune*. I denne saken ble det lagt frem flere forslag til utredninger, blant annet I) Strategidokument 2025-2028: Skolestruktur.

⁴ Kommunal Rapport, 2025. [Små skoler sliter med å finne kompetente lærere.](#)

⁵ NAV, [Statistiknotis uføretrygd per juni 2023.](#)

⁶ Udir, 2024. [Fraværet i grunnskolen fortsetter å øke.](#)

⁷ Bakken, 2022. [Ungdata 2022](#). Nasjonale resultater (NOVA rapport 5/22)

- Kommunestyret 12.02.2025, sak 006/25 - *Oppstartssak -utredning av skolestruktur 2025*. Vedtak som innstilling fra Hovedutvalg for oppvekst og kvalifisering, 29.01.2025 - 008/25.⁸

1. Kommunedirektøren får i oppdrag å utrede følgende:

- a. hvordan skolene best kan dimensjoneres for å sikre god kvalitet og økonomisk bærekraft
- b. hvordan barn med store sammensatte vansker, barn med manglende norskerferdigheter og barn med stort læringspotensiale best kan ivaretas
- c. hvordan skolebyggene kan ivareta en praktisk og variert skolehverdag
- d. hvordan framtidig vedlikeholdsbehov på kort og lang sikt bør ivaretas i ny skolestruktur
- e. positive og negative konsekvenser av 1-10 skoler, sett i lys av kravene i fremtidens skole.
- f. Skoleanleggene bør utgjøre kjernen i lokalmiljøet. Anleggene har en viktig rolle i bærekraftig stedsutvikling, og de bør kunne brukes også utenfor skolens åpningstid. Kommunedirektøren bes derfor å utrede hensyn til sambruk og samlokalisering med aktuelle aktører i utredningen av framtidig skolestruktur.

2. Det disponeres inntil 300.000,- fra omstillingsfondet til nødvendig utredningsarbeid og prosessstøtte.

3. Hovedutvalg for oppvekst og kvalifisering er referansegruppe. Relevante temaer knyttet til skolestruktur settes på saklista i 2. og 3. møterunde. Sak om skolestruktur vil fremmes 4.møterunde.

Skolestruktur i kommunen i dag

Dagens skolestruktur

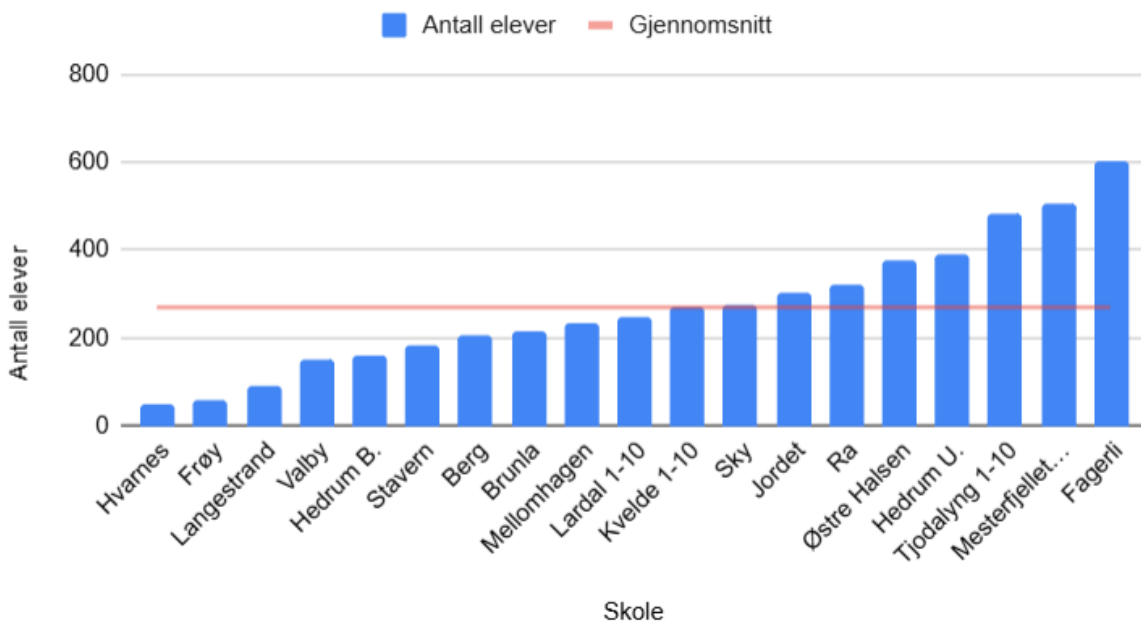
Virksomhet skole er organisert under tjenesteområdet Oppvekst og kvalifisering som ledes av en kommunalsjef. Oppvekst og kvalifisering er delt inn i 6 virksomhetsområder: Barne- og familietjenester (BFT), Barnehage, Barnevern (BVT), Larvik læringssenter, NAV og Skole.

I Larvikskolen er det i dag 19 kommunale grunnskoler, 15 skolefritidsordninger, Farris naturskole og innføringstilbud fordelt på fire skoler. Fra skoleåret 25/26 samles innføringstilbudet til kun én skole. I tillegg er det en privatskole i kommunen som drives på utvidet formålsparagraf.

Det er relativt stor variasjon i skolestørrelse i dagens skoler i Larvik. Gjennomsnittlig størrelse ligger noe over landsgjennomsnittet for 2024 på 235 elever. I Larvik er dette tallet 270 elever per 2024.

⁸ Kommunestyrevedtak 006/25. [Oppstartssak - utredning av skolestruktur](#)

Antall elever per. skole

Sammenliknet med nærliggende kommuner er gjennomsnittlig skolestørrelse i Larvik relativt lav. I Sandefjord kommune er gjennomsnittlig skolestørrelse i de kommunale grunnskolene 263 elever per 2024, men her er det vedtatt store endringer i skolestruktur de kommende årene. I Porsgrunn kommune utredes ny skolestruktur parallelt med Larvik. Her er gjennomsnittlig skolestørrelse i dag 271 elever. Sammenliknet med kommuner som Drammen, Tønsberg og Færder er snittet i Larvikskolen betydelig lavere. Her er gjennomsnittlig størrelse henholdsvis 353 elever, 310 elever og 321 elever i 2024.

Historisk utvikling

Skoler	Endring (kronologisk rekkefølge)
Tjølling ungdomsskole	Endret navn til Mellomhagen i 1990
Bøkestua skole	Lagt ned 2000
Frigg	Lagt ned 2001
Tanum ungdomsskole	Lagt ned 2003
Tjodalyng barneskole	2007
Tjodalyng ungdomsskole	Slått sammen til Tjodalyng 1-10 skole
Bommestad skole	2010
Rødbøl skole	Slått sammen til Hedrum barneskole
Sentrum skole	Lagt ned 2011

Byskogen skole	2014
Torstrand skole	Slått sammen til Mesterfjellet 1-10 skole
Mesterfjellet ungdomsskole	
Lardal barneskole	2016
Lardal ungdomsskole	Slått sammen til Lardal 1-10 skole
Frostvedt skole	2016
Nanset skole	Slått sammen til Fagerli skole
Verdensmesteren	Lagt ned 2021 Innføringstilbud på Hedrum U, Fagerli og Mesterfjellet

Forskrift om skolegrenser

Opplæringsloven § 2-6 gir regler for hvilken skole elevene skal gå på.

«Elevane har rett til å gå på ein skole i nærmiljøet. Kommunen kan gi forskrift om skolekrinsar. Ved tildeling av skoleplass og fastsetjing av forskrift om skolekrinsar skal kommunen leggje særleg vekt på kva skole som ligg nærast heimen. Kommunen kan også ta omsyn til topografi, trafikktilhøve og kapasiteten på skulane, og at barn i same nabolag skal få gå på same skole. Etter søknad kan eleven takast inn på ein annan skole enn den eleven har rett til å gå på.»

Elevene har rett til å gå på en skole i nærmiljøet. Kommunene har rett til å avgjøre hvor mange skoler det skal være i kommunen, og hvor skolene skal være plassert.

I ordet «nærmiljø» ligger ikke bare avstand, men også tilknytning. Regelen innebærer at barn som bor i det samme området, skal få gå sammen på skolen, og at denne skolen skal være en skole i det som er det naturlige nærmiljøet til barna. Det betyr at kommunene for eksempel kan bestemme at alle i en gate eller i et byggefelt skal høre til samme skolekrets. Kommunen kan tildele skoleplass ved å vedta en lokal forskrift om skolekretser, eller ved å fatte enkeltvedtak om hvilken skole den enkelte elev skal gå på. Kommunene skal fordele elevene mellom de tilgjengelige skolene med utgangspunkt i den fysiske avstanden mellom bostedsadresse til barnet og skolen.

Kommunen kan også legge vekt på de andre forhold som er nevnt i lovteksten. For eksempel kan hvordan husene er fordelt på nabolag, eller ut fra naturlige forhold som elver og fjell, tilsa at den skolen faktisk ligger nærmest hjemmet ikke alltid vil være den skolen eleven har rett til å gå på. Trygg skolevei kan også være avgjørende ved en vurdering av hvordan elevene skal fordeles på de ulike skolene. I tillegg kan kapasiteten på skolene kunne få vekt i den totale vurderingen. Hensynet til søsken eller andre individuelle forhold kan tas med i vurderingen av hvilken skole en elev har rett til å gå på. Sosial utjevning kan

også tas hensyn til ved fastsetting av skolekretser, dersom de andre momentene i lovteksten også blir ivare tatt. Kommunen kan i forskriften om skolekretser åpne for unntak fra skolekretsene dersom skolen i skolekretsen ikke har ledig kapasitet. Muligheten for unntak tar høyde for at det kan komme et uventet høyt antall elever flyttende til et område, og at det kan føre til at en skole ikke har kapasitet til å ta imot alle elevene som sogner til skolen etter den lokale forskriften om skolekretser. Dersom en skole ikke har plass til en elev fordi skolen er full, skal kommunen lage et enkeltvedtak om hvilken skole eleven tilhører. Dersom kommunen har en lokal forskrift om skolekretser, bør kommunen fastsette kriterier for å plassere en elev på en annen skole enn det forskriften om skolekretser tilsier.

Forskrift om skolegrenser kan vurderes i forbindelse med etablering av ny skolestruktur. Forskriften vil kunne ha rammer som kan bidra til å sikre forutsigbarhet for innbyggere, og gjøre kommunen i stand til å kontinuerlig tilpasse tilbudet i en tid hvor hurtige endringer utfordrer vår evne til kapasitetsutnyttelse og til å hensynta den demografiske utviklingen.

Medvirkning

Betydningen av gode prosesser

Legitimitet speiles i hvordan vi etterlever verdiene våre. I Larvik kommune har vi verdiene **NÆRE: Nysgjerrig - Ærlig - Raus - Engasjert**. Kommunedirektøren har invitert til en prosess hvor innbyggere og kommunen sammen skaper grunnlaget for en ny skolestruktur, og hvor det har vært takhøyde og raushet gjennom åpen og ærlig dialog. I tråd med kommunens filosofi om at *vi vil hverandre vel* og at *vi finner de beste løsningene sammen*, har det vært gjennomført brede medvirkningsprosesser fra starten av arbeidet like etter kommunestyret fattet vedtak om utredning i februar 2025, og frem til det som nå legges frem i dette kunnskapsgrunnlaget. Disse prosessene handler også om å ta ansvar for å legge til rette for en felles virkelighetsoppfatning rundt grunnlaget og behovet for utredningen av ny skolestruktur: Å skape sammen er fremtidens kommune.

Norsk institutt for by- og regionsforskning (NIBR) har undersøkt skolestrukturprosesser i norske kommuner.⁹ Rapporten viser at et flertall av kommunene (59 %) gjennomførte skolestrukturendringer i form av nedleggelser eller sammenslåinger, eller diskuterte dette i årene 2012-2017. Fra 2010 til 2016 ble 294 skoler lagt ned. Et flertall (60%) av disse skolene hadde færre enn 50 elever. Det er i dag 192 færre rene barneskoler enn for ti år siden, og disse skolene hadde et gjennomsnittlig elevtall på 77 elever.¹⁰

Årsaken til nedleggelsestendensene pekes på som demografiske (færre skolebarn i distriktene og flere i byene). Det pekes videre på at nasjonale føringer for skolene stiller større krav til både lærerkompetanse og infrastruktur nå enn tidligere - noe det kan være vanskelig å leve opp til i kommuner med små skoler og få elever.

Engasjement fra ulike aktører for og mot nedleggelse bidrar mange steder til spenninger. Undersøkelsen viser at debatt om skolenedleggelse har medført et høyt konfliktnivå i

⁹ NIBR i [Utdanningsnytt](#), 2017.

¹⁰ Udir (2024). [Færre og større skoler enn for ti år siden](#).

omkring halvparten av kommunene; mest i det berørte lokalsamfunnet (37%), men noen steder i hele kommunen (12%). I 40% av tilfellene har det vært diskusjoner og ulike meninger, men lite konflikter. Det har bare vært stor grad av enighet om beslutningen i 13% av kommunene der skolenedleggelse har vært foreslått.

For å unngå at lokalsamfunn rives opp som følge av negative konflikter i skolestruktursaker, viser NIBR sin studie at det er viktig med gode prosesser før beslutningene skal fattes. Det vises til viktigheten orientering/informasjon, av lokal medvirkning og dialog. Studien viser også at skolestrukturdebatter kan påvirke lokalsamfunn negativt gjennom økt konfliktnivå, og særlig når utfallet er sammenslåing eller nedleggelse. Konfliktnivået ble rapportert å være noe høyere i lokalsamfunn der skolen ble lagt ned eller slått sammen med en annen skole sammenlignet med lokalsamfunn der skolen ble opprettholdt. Samtidig viser studien at et lokalsamfunn etter skolenedleggelse fortsatt kan være et godt sted å bo hvis folk har andre lokale institusjoner der de kan møtes – slik som butikk, barnehage og grendehus.

Barnets beste¹¹

Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved alle avgjørelser og handlinger som berører barn. I tillegg har barn rett til å få medvirke og til å bli hørt i alle saker og beslutninger som omhandler dem. Dette er forankret i FNs Barnekonvensjon, artikkel 3 og artikkel 12.¹² Målet med å vurdere barnets beste er å sikre at behovene og interessene til barn og unge blir tatt hensyn til i beslutninger som påvirker dem. Jo større påvirkning den aktuelle beslutningen har for et barn eller barn generelt, jo større krav stilles det til grundige vurderinger av barnets beste. Gode analyser av barns behov og hvordan barns rettigheter blir påvirket gir bedre beslutninger og bidrar til å virkeliggjøre barns rettigheter. Gjennomtenkte og gode beslutninger er viktig både for barnet og for samfunnet.

Prinsippet om barnets beste gjelder både i enkeltsaker og for barn som gruppe. Barn er til stede på de fleste av samfunnets arenaer og mange beslutninger påvirker barn, enten direkte eller indirekte. Hva som er til barnets beste må avgjøres fra sak til sak. For å kunne vurdere dette konkret, må man ha kunnskap om situasjonen og behovene til det aktuelle barnet, eller den bestemte gruppen barn. Hva barnet selv mener er en viktig del av kunnskapen i en barnets beste-vurdering, og det er nær sammenheng mellom barnets beste og barns rett til å bli hørt.

Barn utgjør omtrent 20 prosent av befolkningen, men mangler demokratiske rettigheter. De har ikke stemmerett og deltar i liten grad på arenaer der beslutninger blir tatt. Barn og unge har liten innflytelse på hva som kommer på dagsordenen, hva som prioriteres og beslutninger som har stor betydning for dem. Dette er en demokratisk utfordring som gir myndighetene et ekstra ansvar for å sikre at barns interesser og behov er ivarettatt.

Barnets beste er også tatt inn i Grunnloven § 104 annet ledd.¹³ Den er utformet etter modell av FNs barnekonvensjon artikkel 3, og skal forstås på samme måte. Grunnloven er overordnet alle andre lover og barnekonvensjonen gjelder foran annen norsk lov. Dette betyr

¹¹ Barneombudet - [Barnets beste](#). 2025

¹² Barne- og familiedepartementet, 2003. [FNs konvensjon om barns rettigheter](#).

¹³ Lovdata, 2025. [Kongeriket Norges Grunnlov](#).

at barnets beste gjelder på alle områder, også der det ikke står om barnets beste i den loven som regulerer akkurat dette området. Når loven sier at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn, er dette en sterk forpliktelse, og den gjelder ved alle avgjørelser. Høyesterett har uttalt at «barnets interesser skal danne utgangspunktet, løftes spesielt frem og stå i forgrunnen.»

14

Barnets beste vurdering handler i stor grad om å ta barns perspektiv og vurdere i hvilken grad avgjørelsene som tas i det offentlige påvirker barn. Selve vurderingen gjøres trinnvis gjennom å *vurdere*, *vekte* og *vise* (dokumentere). Barneombudets modell som vist på bildet over tar også inn i seg et ekstra trinn: vite. Dette steget handler om å sikre et godt grunnlag om hva som er barns syn på saken det gjelder der det ikke allerede foreligger kunnskap om dette, og i denne prosessen har Larvik kommune tatt utgangspunkt i alle fire stegene fra Barneombudets modell.

Vurdere

Det skal gjøres en konkret og skjønnsmessig vurdering av hva som er til barnets beste i denne saken. Denne vurderingen er satt sammen av flere momenter og i vurderingen skal vi trekke inn alle relevante sider ved barnets situasjon. Vurderingen skal være forsvarlig utført og forankret i faglitteratur, forskning og barnets syn. Her vil blant annet generell kunnskap om barn, fagområdet og barns rettigheter være sentralt.

I følge FNs Barnekomité og Sandberg¹⁵ kan momenter i vurderingen være:

- Barnets eller barnas syn: Hva mener barna om saken?
- Barnets identitet, karaktertrekk eller egenskaper (i vid forstand): betydningen av barnets personlighet, kulturell identitet, nedsatt funksjonsevne o.l.
- Beskyttelse, omsorg og sikkerhet (bl.a vold): ses i sammenheng med skolens omsorgsplikt og retten til beskyttelse fra mobbing og andre krenkelser.
- Sårbarhet eller sårbare situasjoner: vurdere sårbarhet generelt for den aktuelle gruppen barn, spesielt hensyn til barn i sårbare situasjoner (utrygt skolemiljø eller behov for særskilt tilrettelegging eks)

¹⁴ Barneombudet, 2025. [Barnets beste](#).

¹⁵ Udir, 2025. [Veiledning til bruk av barnekonvensjonen](#).

- Barnets rett til liv og utvikling: kvaliteten på opplæringstilbudet og skolemiljøet kan ha innvirkning på utviklingen til barnet.
- Barnets fysiske og psykiske helse.
- Barnets rett til utdanning: eksempelvis opplæringstilbud og skolemiljøer som ikke er i samsvar med regelverk.

Vekte

Når det er tatt stilling til hva som er barnets beste må det avgjøres hvilken vekt hensynet til barnets beste skal ha i den konkrete saken. Det følger av Barnekonvensjonens artikkel 3 nr. 1 at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn, dvs. at det har en sterk stilling og skal være tungtveiende. Barnets beste må avveies mot andre hensyn og det er ikke det eneste relevante hensynet i en sak. Det må derfor avgjøres om det er mulig å harmonisere barnets beste og andre hensyn.

Vise

Vurderingene som gjøres og vektingen av hensynene i saken skal dokumenteres eller vises. Dette innebærer å forklare hvordan barnets beste er undersøkt og hvilket innhold denne vurderingen har. Her skal det også komme frem hvordan barna har blitt hørt. I vektingen forklarer vi hvilken vekt barnets beste har fått i avveiningen mot andre hensyn og begrunner hvorfor eventuelle andre hensyn må gå foran.

Barnets beste vurdering gjort etter disse prinsippene vil legges ved kommunedirektørens innstilling i skolestruktursaken.

Elevene

Det fremkommer av Barnekomiteens kommentarer til artikkel 3 av Barnekonvensjonen at barnets beste skal trekkes inn fra starten og gjennomsyre saksbehandlingen - ikke bare når saken er ferdig forberedt, og det er vanskelig å endre det som er foreslått.¹⁶ Dette er bakgrunnen for at prosessen rundt utarbeidelsen av dette kunnskapsgrunnlaget har involvert elevene helt fra begynnelsen. Der det ikke finnes kunnskap om hva barna mener om en sak fra tidligere, må dette hentes inn slik at de får mulighet til å medvirke jmf. Barnekonvensjonens art. 12.

Alle elevrådene har jobbet med et forarbeid til samlingene hvor de utarbeidet sine innspill til sin drømmeskole. Det har kommet inn hundrevis av sider med tegninger, tankekart og tekst fra 19 engasjerte elevråd. Ved gjennomgang av alle disse innspillene fant vi tre overordnede temaer som gikk igjen i det elevrådene var engasjerte i:

1. Fysisk miljø: Hvordan er skolebygget?
2. Sosialt: Hva gjør vi på skolen?
3. Skolestruktur: Hvor er skolen?

¹⁶ FNs barnekomité, 2025. Generell kommentar nr.14 - [Barnets rett til at hans eller hennes beste skal være et grunnleggende hensyn.](#)

Til samlingene har elevrådene fra henholdsvis barneskolene og ungdomsskolene sendt sine ledere og nestledere for å bidra med å utdype videre hva som er elevenes synspunkter, meninger og ønsker.

Innspill fra elevrådene på barneskolene

Elevrådene har en rekke konkrete forslag til forbedringer av det fysiske skolemiljøet. De er opptatt av grunnleggende ting som bedre luftkvalitet og renere sanitæranlegg, med spesifikke ønsker om varmere dusjer med justerbar temperatur og mer praktiske løsninger for oppbevaring av tøy. Elevene ønsker også å skape en mer innbydende og funksjonell skole gjennom flere møteplasser, komfortable møbler og fargerike klasserom. I tillegg trekker de frem behovet for gode fasiliteter for fysisk aktivitet, som en stor gymsal og svømmehall, og oppgraderte uteområder. Mange elever påpeker at dagens skoler har mangler vedlikehold, spesielt når det gjelder renhold av toaletter og dusjer, og de understreker viktigheten av at disse grunnleggende behovene blir prioritert.

Elevenes innspill omhandler også hvordan skolen kan legge til rette for en mer engasjerende og variert skolehverdag. De ønsker en undervisning som kombinerer aktivitet og lek, og som gir rom for utforskning og praktisk læring. Valgfag på mellomtrinnet og muligheten til å lære i ulike rom og miljøer er også populært. Elevene er opptatt av lærerens rolle og fremhever viktigheten av kunnskapsrike, omsorgsfulle og engasjerte voksne som gir elevene valgmuligheter og legger til rette for variasjon i undervisningen. De definerer læring som å finne ut av noe nytt og ønsker en skolehverdag med mindre fokus på lekser og mer på praktisk arbeid og prosjektbasert læring.

Elevenes perspektiver på skolestruktur dreier seg mye om reisen til og fra skolen, følelsen av tilhørighet, og deres ønsker om innflytelse. For mange er det viktig å kunne gå eller sykle til skolen, både for å være aktive og for å redusere reisetid. Elevene har også tanker om akseptabel reisevei, og mener at den bør være maks 20 til 30 minutter. Samtidig anerkjenner de at det er fordeler og ulemper ved ulike transportmetoder, som buss; det er mer miljøvennlig enn å bli kjørt og gir mulighet for sosial kontakt, men kan også innebære bråk, upassende rutetider og stillesitting. Når det gjelder elevmedvirkning, ønsker elevene seg en dynamisk og tilgjengelig plattform for å dele sine synspunkter og bli hørt i beslutningsprosesser, og de setter pris på muligheten til å møte politikere og andre beslutningstakere for å få reell innflytelse.

Innspill fra elevrådene på ungdomsskolene

Elevrådene på ungdomstrinnet er opptatt av det fysiske miljøet på skolen og hvordan det påvirker deres velvære og læring. De rapporterer om problemer som går fra dårlig luftkvalitet, som ofte gir dem hodepine, til mangler ved selve skolebygningen, som lekkasjer og utilstrekkelig ventilasjon. Elevene opplever også utfordringer med møblene, som de beskriver som ubehagelige og i noen tilfeller så gamle at de ødelegger klær, samt manglende privatliv i dusj- og garderobesituasjoner. I tillegg nevnes vond lukt fra ventilasjonssystemet og hærverk, spesielt på dårlige toaletter, som et problem.

For å forbedre situasjonen, ønsker elevene at skolen prioriterer visse tiltak. Øverst på listen står forbedring av luftkvaliteten og inneklimate, etterfulgt av oppgradering av toalettene med låser og fungerende utstyr. Elevene ser også et stort behov for en vaktmester som kan ta hånd om reparasjoner raskt, og de påpeker at raske reparasjoner kan bidra til å redusere hærverk. Videre trekker elevene frem ønsket om flere og bedre møteplasser, som grupperom og en kantine, for å skape et mer inkluderende og trivelig miljø. De mener at tilgjengeligheten av slike møteplasser kan redusere hærverk.

Det sosiale miljøet på skolen er svært viktig for elevene på ungdomstrinnet. For de fleste elevene er det å møte venner det aller viktigste med å gå på skolen, men de understreker også betydningen av å lære nye ting. Elevene ønsker seg voksne som ikke bare er kunnskapsrike, men også omsorgsfulle og engasjerte, og de vil ha muligheter til å øve på ulike sosiale situasjoner og aktiviteter. De ønsker også større innflytelse på hvordan undervisningen gjennomføres, og de setter pris på lærere som bruker humor og skaper en hyggelig atmosfære i klasserommet. Elevene uttrykker et ønske om at det sosiale miljøet på skolen skal ligne mer på det de opplever som positivt og inkluderende i sin egen fritid.

På temaet om skolestrukturen var det spesielt transport og skolestørrelse som engasjerte elevene. Omtrent halvparten av elevene på samlingen går eller sykler til skolen, noe de ser på som en positiv måte å starte dagen med litt aktivitet. Like under halvparten blir kjørt av foreldrene hver dag, og en liten andel tar buss. Elevene påpeker at det å ta buss kan medføre en risiko for å komme for sent, og de ønsker at bussene skal kjøre helt til skolebygget for å unngå unødvendig gåing. Samtidig nevner de fordeler med buss, som redusert biltrafikk og positive effekter på klimaet. Når det gjelder reisetid, mener elevene at rundt 30 minutter er en fornuftig grense, og de er villige til å akseptere litt lengre reisetid enn i dag hvis skolen ellers oppfyller deres forventninger.

Synspunktene på skolestørrelse varierer blant elevene, men majoriteten av elevene ønsker seg sammenslåinger slik at de får et større miljø hvor de kjenner flere på tvers av hvor man bor. Noen ser fordeler med sammenslåing av skoler for å skape større miljøer og øke

Det er jo ikke sånn at skolen trenger å være perfekt
liksom, men det kan jo være hyggelig, rent og varmt".

muligheten for å bli kjent med flere, mens andre trives bedre i mindre skoler hvor det er lettere å kjenne alle. Elevene mener at både antall elever og muligheten for nye bekjenskaper spiller en rolle for trivselen på skolen, og noen påpeker at det er en fordel å kjenne elever fra barneskolen når man begynner på ungdomstrinnet hvis man går på 1-10 skole.

Ledere, tillitsvalgte og verneombud

Den 9.april ble det invitert til ledersamling for rektor, tillitsvalgte og verneombudene på Hedrum ungdomsskole. Samlingens hoveddel var ledet av Eirik Irgens med tittelen "Å bygge skolen: Frihet og forpliktelse". Tematikken og innholdet hadde sitt utspring i målet om å få innspill knyttet til fagmiljøene i våre grunnskoler i dag og samtidig gi et relevant faglig påfyll til skolene. Når vi samler ledere og ansattrepresentanter i halvdagssamlinger er det avgjørende at tiden brukes godt og gir et godt utbytte for alle parter. I det videre følger oppsummeringer av det gruppene leverte av innspill. Det var for lite tid for å rekke alle spørsmålene denne dagen og det er kun spørsmålene som alle rakk å sende inn innspill på som er tatt med videre.

1. Hva bør kjennetegne den fremtidige Larvikskolen, uansett struktur?

- **Balansert og praktisk:** Lik vekt på utdanning og danning, med en praktisk og variert tilnærming.
- **Trygt og inkluderende:** Skolen skal være et trygt sted for alle (elever, ansatte, foreldre), med fokus på trygghet, tilhørighet og tilpasning.
- **Fellesskap og samarbeid:** Fremme åpen kommunikasjon, tillit, tverrfaglig samarbeid og et sterkt fellesskap.
- **Fleksible rammer:** Tilrettelagte bygg og uteområder som støtter variert undervisning og lek.
- **Kompetente miljøer:** Velkvalifiserte ansatte, gode fagmiljøer og rom for utvikling.
- **Elevsentrert:** Fokus på elevens mestring, relevans og medvirkning, med variert undervisning og didaktikk.
- **Samkjøring og kultur:** Samkjøre kulturer og skape en tydelig identitet for Larvikskolen.

2. Hvordan vurderer vi statusen på fagmiljøet ved vår skole/institusjon i dag? Hvilke styrker ser vi, og hvor ser vi forbedringspotensial?

Skoler 0-199 elever

- **Styrker:** Godt fagmiljø med høy kompetanse, "VI"-skolekultur, involverte foreldre, og en raus delingskultur. Mange lærere er godt skolerte i basisfagene og har god digital kompetanse. Assistenter og fagarbeidere deltar i samarbeid om undervisning og elevoppfølging. Personalet kjenner hverandres potensial godt, er trygge på hverandre, og har felles rammer.
- **Forbedringspotensial:** Økt åpenhet for nye metoder, videreutvikling av "VI-et", og økt kompetanse innen FAL og praktisk estetiske fag. Utfordringer med lite fagmiljø, vanskeligheter med å ansette lærere med riktig kompetanse (spesielt i

praktiske/estetiske fag), få å samarbeide med, og utfordringer knyttet til elever som krever mye i et lite miljø. Ledelse og utviklingsarbeid blir vanskelig uten ledergruppe, og det er krevende å lære opp nye vikarer. Litt tynt fagmiljø på danning – gode på utdanningsdelen, men kunne hatt mer bredde.

Skoler 200 - 349 elever

- Styrker: Mulighet for å sikre fagkompetanse på hvert trinn, også i de fleste praktisk-estetiske fag. Robust fagmiljø med god blanding av kjønn og fagkombinasjoner. Tid til felles planlegging, fellesopplevelser for ansatte, og PLF (Profesjonelt Læringsfellesskap) på det faglige og sosiale. Skolen er i utvikling på det praktiske, med investeringer i utstyr og kurs. Nettverk/faggrupper og en personalgruppe som ønsker utvikling. Faste møtepunkter i utviklingstid, felles for barne- og ungdomstrinn, og faggrupper på tvers av trinn for å diskutere praksis. Felles samlinger for hele personalet og ønske om felles utvikling.
- Forbedringspotensial: Behov for mer tid til ledelse av lærernes læring, evaluering av opplæringen, og mer praktisk og variert undervisning. Det er et potensial for å bedre synliggjøre hvordan praktiske fag kan bidra i basisfag. Smalt fagmiljø, spesielt på praktiske fag, og spesialrom som ikke benyttes på grunn av usikkerhet og manglende kompetanse. Bør være samlingsstyrer i de ulike fagene, og nettverkene bør være mer utviklingsorienterte. Noen ganger er det vanskelig å ta opp ting direkte med hverandre. Mer effektiv bruk av tid og utfordringer med å favne bredt i fagområdet på grunn av få pedagoger. Ulik kultur med hensyn til autonomi, lite miljø som gir færre muligheter for refleksjon, og mangelfullt fagmiljø på danning.

Skoler 349 elever +

- Styrker: Robust fagmiljø, stor fleksibilitet ved endringer, godt utdannet personale, og solide fagmiljøer. Vi-kultur og god samarbeidskultur, felles retning, positivt elevsyn, fleksibilitet og vilje til å teste nye metoder. Mye arbeid i tverrfaglige prosjekter med fokus på dybdelæring og samarbeidsferdigheter.
- Forbedringspotensial: Behov for å få alle til å tenke felles, spesielt med tanke på nye lærerutdanninger og rekruttering til praktisk estetiske fag. Behov for å bedre tilpasse opplæringen til alle elever og øke antall faglærere i praktisk estetiske fag. Mangler vikarer med fagkompetanse, grupperom og materiell. Noen ganger tenker man "litt for stort" og treffer ikke alltid elevene der de er. Behov for å jobbe videre med praktisk opplæringsmodell for å involvere flere elever. Mangelfullt fagmiljø med tanke på dannelsingsoppdraget - vi har nok teoretikere.

(66 svar)

Kunnskapsgrunnlag skolestruktur Larvik kommune

Skolemiljøutvalgene (SMU)

Skolemiljøutvalg er et forskriftsfestet organ i Larvik kommune.¹⁷ Fra forskriften følger det at utvalget skal bestå av 2 elever, 4 FAU-representanter (hvorav en for SFO), 2 ansatte (hvorav en skal være SFO-leder), 1 politisk valgt representant og 1 rektor (sekretær).

Utvalget ble tidlig identifisert som en sentral medvirkningsarena grunnet den brede forankringen som ligger i medlemmene.

SMUene ble invitert til å spille inn sine ønsker og tanker om fremtidens skolebygg ved oppstart av utredningsarbeidet i februar. Innspillene er fra 16 av 19 utvalg. da Jordet, Valby og Østre Halsen hadde avholdt sine møter i forkant av at dette arbeidet startet. Senere i prosessen var alle utvalgene invitert til å delta i Skaperverkstedet i Bølgen i april.

1. Hva er viktig for dere i et skolebygg?

- Funksjonalitet og tilpasning: Skolebyggene bør være funksjonelle, tilpasset ulike undervisningsformer og elevgrupper, og universelt utformet for tilgjengelighet for alle, inkludert elever med spesielle behov.
- Læringsmiljø: Viktig med godt inneklima, god belysning, god akustikk og romløsninger som legger til rette for både samarbeid og individuell læring.
- Fleksibilitet: Byggene må være fleksible med områder som kan brukes til ulike ting, og mulighet for å dele av klasserom for å skape bedre tilpassede opplæringsmuligheter.
- Fellesområder: Det ønskes fellesområder hvor alle kan samles, store nok områder for gruppearbeid, og et stort samlingsrom for samlinger på tvers av trinn.
- Spesialrom: Behov for spesialrom som terapibasseng, aktivitetsrom, sanserom, rom for praktisk og estetisk undervisning (sløydsal, skolekjøkken), og stillerom/arbeidsrom for elever og ansatte.
- Uteområder: Trygge og stimulerende uteområder for lek og fysisk aktivitet, og gode tilrettelagte uteområder.
- Annet: Viktig at byggene er rene, godt vedlikeholdt, oversiktlige, trygge, og at skolen er en del av lokalsamfunnet og kan brukes til kultur- og fritidsaktiviteter. Det legges også vekt på godt material- og fargevalg, tilstrekkelig plass, og gode arbeidsforhold for alle.

2. Hvordan tenker dere at skolebygget kan støtte en praktisk og variert skolehverdag?

- Spesialrom og praktisk læring: Viktigheten av spesialrom som kunst- og håndverksrom, sløydsal, musikkrom, og mat og helse-rom for å legge til rette for praktisk læring.
- Fleksible læringsarealer: Behov for fleksible læringsarealer som kan tilpasses ulike undervisningsformer.
- Uteområder: Uteområder som innbyr til aktivitet, uteskole, og som er tilrettelagt for pedagogisk bruk med grønne områder, skolehager og aktivitetsmuligheter.

¹⁷ Lovdata, 2024. [Forskrift om skoleregler og skoledemokrati](#) Larvik kommune, Vestfold.

- Tilgjengelighet og tilpasning: Skolen må være tilrettelagt ut fra barnets behov, med store garderober og rom for utetøy, og tilrettelagt for ADL-trening.
- Teknologi og utstyr: Tilgang til moderne teknologi, digitale verktøy og god nettilgang, samt gode lagringsmuligheter for utstyr, matriell og ulike hjelpemidler.
- Fysisk aktivitet: Bygg som gir plass til fysisk aktivitet, og tilgang til idrettshall med tilstrekkelig kapasitet.
- Nærmiljø: Viktig med nærhet til friarealer som skog og parker, og kulturbygg som bibliotek og museer.
- Andre faktorer: Redusert støy, bruk av bærekraftige materialer, og tilgang til store møterom og lager.

3. Hva skal til for at vi tør å legge mer vekt på elevenes stemmer i våre prosesser og beslutninger?

- Elevmedvirkning og innflytelse: Det understrekes viktigheten av å gi elevene gradvis og strukturert anledning til å medvirke i utformingen av sin egen skolehverdag, med økende involvering jo eldre de blir.
- Kommunikasjon og tillit: Gode relasjoner mellom elever og voksne, lyttende voksne, tillit til elevenes ideer og meninger, og åpenhet for elevmedvirkning er avgjørende.
- Strukturerte prosesser: Det bør legges til rette for faste elevrådsmøter med reell innflytelse, bruk av elevundersøkelser, workshops og medvirkningsprosesser, og systematiske prosesser for å høre og ta elevenes meninger på alvor.
- Representasjon og fora: Elevråd, ungdomsråd og arbeidsgrupper med elever, ansatte og fagpersoner kan være nyttige fora for elevmedvirkning.
- Danning og respekt: Skolenes arbeid med danning for å øke elevenes selvbylde og respekt for hverandre er viktig for å sikre at alle meninger verdsettes.
- Anonymitet og verktøy: Det nevnes også viktigheten av å skape gode verktøy for å fremme ulike meninger anonymt.
- Høring og involvering: Elever bør tas med på høringer om avgjørelser som angår deres hverdag, og skoler bør legge vekt på trivsel og data fra elevundersøkelser i utviklingsarbeidet.
- Oppfølging og reell innflytelse: Det er avgjørende å følge opp elevenes innspill, særlig knyttet til trivsel og psykososialt læringsmiljø, og å gi elevene reell innflytelse, ikke bare "leke" demokrati.

Dialogmøte med foresatte på Frøy skole

Det har vært avholdt et åpent dialogmøte for foresatte med barn med sammensatte vansker på Frøy skole. Møtet tok utgangspunkt i spørsmål om hvordan de opplever hverdagen, hva som er viktig for dem som foresatte for barn med sammensatte vansker, hvilke barrierer de møter i hverdagen, og hvilke ønsker de har for skoletilbudet til barna sine.

Foresatte forteller at de opplever stor avhengighet av enkeltpersoner rundt barna sine og utfordringer med mye utskiftning i bemanning. Forutsigbarhet i tilbudet er svært viktig, og bemanning og relasjoner er essensielle. De ønsker å slippe å være "vaktbikkjer" og etterlyser mer et helhetlig tilbud. De opplever at de må tilpasse hele livet sitt rundt tilbudene de får.

Avlastning er svært viktig, men en stor utfordring. Mange foresatte melder om lite søvn og vansker med å få livet til å gå rundt. De opplever det som svært krevende når det er stor utskifting av personale eller mye fravær, da deres barn har store hjelpebehov og er avhengig av hjelp fra voksne. Videre gir de samlet uttrykk for å oppleve mangel på informasjon og at de må fylle mange roller selv for å finne ut av rettigheter og søknadsprosesser. De føler seg overveldet av systemet og ønsker større samordning av tilbud med ulike kompetanser og arbeidsgrupper på ett sted. En god bredde i tilbudet er også viktig på grunn av barnas ulike behov. Foresatte opplever trygghet og tilhørighet med dagens tilbud, men ønsker at andre instanser og tilbud kommer til skolen eller er på samme sted.

Mangel på informasjon om hverdagen, spesielt i overganger, er en sårbarhet. De ønsker seg en mer åpen dialog mellom hjem-skole-SFO-avlastning, og at man ser hele livsløpet for disse barna som ett løp, da skole og avlastning for mange er de eneste sosiale arenaene gjennom livet. Et ressursenter hvor skole og bolig er samlet på ett sted hadde vært ideelt. I tillegg nevnes det at det kan være søsken i familiene til disse barna som er å regne som pårørende og at også dette bør tas med i vurderingen av et helhetlig tilbud til hele familier med barn med store behov.

Foresatte ga uttrykk for at de satte pris på møtearenaen med rom for samtale, og opplevde det som trygt å bli invitert inn og tatt på alvor. De ønsker gjerne å medvirke videre i en slik arena. Videre understreker de at stabilitet er sentralt, og fleksibilitet, god tid, dialog og samarbeid er avgjørende ved endringer på grunn av ulike behov og komplekse hverdager.

Skaperverksted

Det største av medvirkningsarrangementene er verkstedet (workshop) i Bølgen Kulturhus den 8.april. De som var invitert var medlemmene av våre 19 grunnskolors Skolemiljøutvalg, politikere i kommunestyret og hovedutvalget for oppvekst og kvalifisering, ansatte i PPT, ledere og ansatte i administrasjonen og samarbeidspartnere i fylkeskommunen gjennom Våre Unge og Thor Heyerdahl VGS. Innholdet i denne samlingen ble tatt opp og er tilgjengelig for alle på kommunens nettsider.

Deltakerne arbeidet i grupper, fordelt med utgangspunkt i de 19 skolene. Det ble levert inn 18 innspill. Totalt deltok om lag 120 personer i arbeidet. Videre følger sammenfatninger av alle innspillene fra gruppene. Sammenfatningene er generert ved at alle innspill i sin helhet for hvert enkelt spørsmål er matet inn i Gemini, Larvik kommunes KI-ressurs. Resultatet er kvalitetssjekket og lest gjennom i etterkant for å sikre at de gir et riktig sammendrag av de innspillene som ble sendt inn.

1. Hvilke er de største utfordringene slik dere ser det med dagens skolestruktur i Larvik?

Basert på innspill fra 18 grupper i workshopen, er det flere kjerneområder som peker seg ut som de største utfordringene med dagens skolestruktur i Larvik:

Bygningsmasse og vedlikehold:

- Mange skoler har stort vedlikeholdsbehov og etterslep.

- Bygningene er ofte gamle, lite inspirerende og dårlig egnet for moderne pedagogiske metoder.
- Det er mangel på fleksible læringsarenaer og tilpassede rom for praktisk/estetiske fag.
- Noen skoler har dårlig inneløst klima og mangler universell utforming.

Økonomi og ressurser:

- Dagens skolestruktur anses som for dyr, og det er et begrenset økonomisk handlingsrom.
- Små skoler kan være kostnadseffektive, og det er utfordrende å endre en etablert struktur.
- Det er et ulikt opplæringstilbud mellom skolene på grunn av ressursmangel.

Skolestruktur og organisering:

- Det er for mange skoler, spesielt sentrumsnære, som deler på begrensede ressurser.
- Kommunens sammenslåing har ført til at de fleste skolene er beholdt, noe som skaper utfordringer.
- Skolestrukturen er for tradisjonell og klasseromsbasert, og det er behov for mer fleksibilitet og tilpasning til elevenes ulike behov.
- Det er et ønske om å utfordre klassetenkningen og tenke mer i grupper på tvers av alder.

Læring og elevenes behov:

- Dagens struktur dekker ikke behovene til elever som faller utenfor.
- Det er behov for mer praktisk opplæring og muligheter for sosiale soner.
- Elevene har ulike muligheter avhengig av hvilken skole de går på.

Kompetanse og støtte:

- Lærerne har mange roller, og det er behov for kompetanseutvikling.
- Det er viktig å styrke den sosiale kompetansen hos elevene, da det digitale samfunnet kan føre til utenforskap og angst.
- Det er behov for mer kompetanse på å håndtere kompleksitet, relasjonelle utfordringer og følelshåndtering.
- Manglende hjelpeinstanser og støtte for elever med diagnoser er en utfordring.

Andre utfordringer:

- Skolene er bygget etter et gammelt skoleideal fra 60/70-tallet.
- Det er store forskjeller i standarden på skolebyggene.
- Nedleggelse av spesialskoler er sårbart.

Samlet sett viser innspillene at det er et behov for en ny skolestruktur i Larvik som er mer fleksibel, tilpasset elevenes behov, økonomisk bærekraftig og som legger til rette for moderne pedagogiske metoder.

2. Hvilke muligheter ser dere for samlokalisering eller tettere samarbeid mellom ulike skoler for å optimalisere ressursbruken og skape gode synergieffekter?

Basert på innspill fra 18 grupper, er det et bredt spekter av synspunkter og forslag knyttet til samlokalisering og tettere samarbeid mellom skoler i Larvik:

Samlokalisering:

- Skepsis og bekymringer: Noen grupper er skeptiske til samlokalisering av 1.-10. trinn, og påpeker at små barn kan bli redde for de store. De understreker viktigheten av at små barn er i nærmiljøet.
- Muligheter for samlokalisering: Andre grupper ser potensial i å slå sammen ungdomsskoler, f.eks. i Larvik sentrum (Brunla og Ra?), eller å bygge om Jordet skole til en 1.-10. skole og legge ned Brunla ungdomsskole. Det foreslås også samlokalisering av Brunla, Sky og Langestrand, og av Østre Halsen, Valby og Mellomhagen. En gruppe foreslår å lage én skole i Svarstad.
- Spesifikke forslag: Det nevnes at Mesterfjellet bør splittes, og at ungdomstrinnet i Lardal bør slås sammen med Kvelde. Kvelde-Hvarnes samarbeid kan styrkes ved å inkludere Hvarneselevene tidligere.
- Viktige hensyn: Ved samlokalisering av 1-10 skoler, er det viktig å tenke på hvordan bygningene plasseres og å ruste elevene for overganger. Frøy skole kan vurderes samlokalisert med en annen nærs skole, fortrinnsvis en 1-10 skole, og det er viktig å ivareta skolens fagmiljø og kompetanse.
- Generelle betraktninger: Det oppfordres til å tørre å se på samlokalisering av flere skoler, uavhengig av alder og tilstand, og å fordele elever jevnt for å optimalisere elevtall.

Tettere samarbeid:

- Faglig samarbeid: Flere grupper ser for seg tettere samarbeid for å styrke faglig opplæring, f.eks. ved at elever hospiterer på ungdomstrinnet og at lærerkompetanse utnyttes på tvers av skolene.
- Ressursdeling: Det foreslås å dele menneskelige ressurser som ressurslærere i f.eks. svømming og sløyd, og å disponere personalet på tvers av skolegrenser for faglig utvikling. Økt samarbeid mellom ledergrupper, trinn, sosiallærere og teamledere nevnes også.
- Samarbeid om elever: Det er et ønske om å styrke samarbeidet på tvers av skoler når det gjelder elever med store og sammensatte behov, og elever med stort læringspotensial.
- Andre former for samarbeid: Andre forslag inkluderer felles bruk av svømmehaller, alternative skoledager og temabasert undervisning på tvers av nærskoler, og felles ungdomsskole for Lardal, Kvelde og Hedrum (ev. med Hvitvingfoss og Siljan). Det foreslås også å tenke skolestruktur ut over fylkesgrenser.

Andre viktige poenger:

- Nærmiljøtanke: Åpne skolebygg og felles bruk av uteområder kan styrke samholdet mellom elevene i og utenom skoletiden.
- Variasjon: Det er en verdi i at Larvik kommune har variasjon i skolestørrelser, og samlokalisering må ikke føre til at denne variasjonen går tapt.
- Geografi: Kommunens geografi med store avstander må tas i betraktning, og trygge skoleveier og maksimal avstand for elever på buss må diskuteres. Det bør også tas hensyn til arealreserver for fremtidig boligbygging.

Samlet sett er det et ønske om å utforske mulighetene for samlokalisering og tettere samarbeid for å optimalisere ressursbruken, skape gode synergieffekter og sikre et best mulig skoletilbud for alle elever i Larvik.

3. Hvordan ser den ideelle skolehverdagen ut for elevene i Larvik om 10 år? Hvilken skolestruktur kan best støtte denne visjonen?

Basert på innspill fra 18 grupper, er det flere nøkkelområder som går igjen i beskrivelsen av den ideelle skolehverdagen for elevene i Larvik om 10 år:

Elevenes trivsel og utvikling:

- Trivsel og fellesskap: Elevene må trives, føle seg trygge og oppleve tilhørighet. Det er viktig å skape et godt læringsmiljø med fokus på fellesskap og gode relasjoner.
- Mestring og mening: Skolehverdagen bør preges av variert læring der alle elever opplever mening, mestring og relevans. Opplæringen må legge til rette for at elevene kan utvikle seg både faglig og personlig, med en balanse mellom danning og utdanning.
- Elevmedvirkning: Elevene må bli hørt og deres stemme må tas hensyn til. Det bør brukes mye tid på god elevmedvirkning, og elevene bør involveres i utformingen av sin egen skolehverdag.
- Livsmestring og folkehelse: Det bør være mer fokus på folkehelse, livsmestring og utvikling av sosial kompetanse.

Variert og tilpasset læring:

- Praktisk og variert opplæring: Det er et sterkt ønske om mer praktisk og variert opplæring, med en god balanse mellom teori og praksis. Elevene bør få læring rundt det som interesserer dem, enten det er praktisk, teoretisk, kunstnerisk eller idrett.
- Fleksibilitet og tilpasning: Opplæringen må være fleksibel og tilpasset elevenes ulike behov, interesser og læringsstiler. Det bør være rom for mer valgfrihet og muligheter for elevene til å spille på sine styrker.
- Læringsarenaer: Ulike læringsarenaer bør tas i bruk, både inne og ute, og det bør være tett kontakt med nærmiljøet og lokalsamfunnet.

Skolestruktur og ressurser:

- Robuste fagmiljøer: Skolestrukturen bør sikre robuste fagmiljøer og gode muligheter for samarbeid mellom lærere.
- Tilpassede bygg og uteområder: Skolebyggene og uteområdene må være fleksible, funksjonelle og tilpasset variert læring. Det bør være rom for både gruppeaktiviteter og individuell læring.
- Ressurser og støtte: Skolene må ha tilstrekkelige ressurser, inkludert tilgang til eksterne instanser/profesjoner som helsepersonell, sosionomer og miljøarbeidere.
- Nærmiljøskole: Viktig at elevene har rimelig avstand til sin skole, og at skolen er en møteplass i nærmiljøet.

Andre viktige elementer:

- Heldagsskole: Flere grupper nevner heldagsskole med fritidsaktiviteter inkludert i skoledagen.
- Skolemåltid: Et varmt skolemåltid hver dag nevnes som et positivt element.
- Foreldreinvolvering: Godt samarbeid mellom skole og hjem er viktig.

Samlet sett tegner det seg et bilde av en skolehverdag som er mer elevsentrert, variert, praktisk og tilpasset elevenes behov og interesser. En slik skolehverdag krever en fleksibel skolestruktur med robuste fagmiljøer, gode ressurser og et tett samarbeid med nærmiljøet.

I oppsummeringen etter samlingen ble deltakerne spurt om å komme med ønsker for videre medvirkning. Der kommer det frem ønsker om å medvirke videre i prosessen gjennom ulike kanaler, inkludert høringssvar, møter, workshoper, og dialog. Mange understreker viktigheten av å involvere ulike parter som rektorer, FAU, SMU, foreldre, elever, lærere, politikere og nærmiljøutvalg. Det er et ønske om tilstrekkelig tid til å gi innspill, tydelig informasjon om prosessen, og oppfølgingsmøter underveis. Det uttrykkes bekymring for forhastede beslutninger og et ønske om at innspill skal bli reelt vurdert. Det foreslås også tiltak som folkemøter, skolebesøk av prosjektleder og politikere, og høringskonferanse når kunnskapsgrunnlaget er klart.

HOK som referansegruppe

Politikerne som sitter i hovedutvalget for oppvekst og kvalifisering (HOK) er referansegruppe for utredningsarbeidet. Dette innebærer at de som folkevalgte blir konsultert for å gi tilbakemeldinger, perspektiver og råd gjennom denne prosessen. Medlemmene er valgt fordi de som folkevalgte representerer gruppene som berøres av dette arbeidet og fordi deres perspektiver og rolle kan bidra til god forankring og legitimitet. Det er satt av tid i HOK sine møter gjennom våren til arbeid med utredningen.

I møtet 5.mars 2024 jobbet hovedutvalget med et liknende utgangspunkt som Skolemiljøutvalgene (SMU) på skolene gjorde (se kapittel om SMU). Det ble jobbet i grupper rundt tre problemstillinger:

1. Hva er viktig for dere i et skolebygg?
2. Hvordan tenker dere at skolebygget kan støtte en praktisk og variert skolehverdag?
3. Hva mener dere bør være førende prinsipper i debatten om ny struktur?

Oppsummeringer av alle innspillene fra gruppene:

Hva er viktig for dere i et skolebygg?

For å skape gode læringsmiljøer, fremheves behovet for fleksible skolebygg som kan tilpasses ulike behov og svingninger i elevtall. Inkludering er sentralt, med vekt på universell utforming og et miljø som fremmer lek og fellesskap. Skolebyggene må også understøtte praktisk læring gjennom egnede rom og tilrettelegging. Samtidig er det viktig med fokus på enkelt vedlikehold og holdbare løsninger. Gode utearealer anses som essensielt, og trygghet må ivaretas, spesielt med hensyn til fasiliteter som for eksempel toaletter.

Videre legges det vekt på betydningen av å fremme profesjonsfellesskap blant ansatte og å skape bygg som er tilpasset fremtidens pedagogikk. God infrastruktur er nødvendig for å muliggjøre inkludering, skjerming og variert bruk av rom. Spesifikke rombehov trekkes frem, inkludert spesialrom, grupperom, bibliotek, rom for praktisk og estetisk læring, kjøkken, stillerom, samtalerom og fellesarealer. I tillegg anses et godt miljø med hensyn til luft, lys, lyd og temperatur som avgjørende, og det ble nevnt om 1. klasse bør ha et eget område.

Hvordan tenker dere at skolebygget kan støtte en praktisk og variert skolehverdag?

For å støtte en praktisk og variert skolehverdag, er det behov for varierte rom som spesialrom og muligheter for ulike aktiviteter. Det må legges til rette for variasjon, trygghet og muligheter, samt tilgjengelige og trygge fellesarealer. Lett tilgang til nærområder og

grøntanlegg er viktig, og det samme er tilrettelegging for praktisk opplæring. Elever med spesielle behov krever arealer for tilpasset innsats, og spørsmålet om organisering av tilbud som Frøy ble løftet frem.

Videre understrekes viktigheten av praktisk tilrettelegging med rom og utstyr for praktisk arbeid, og muligheten for samarbeid med håndverkere. Sambruk med nærmiljøet og det å åpne for kreativitet og estetiske fag anses som verdifullt. I tillegg ble det nevnt sammenslåing av skole og SFO, samt de fysiske forholdene som lys, lyd og temperatur vektlegges for deres påvirkning på mulighetene for en god skolehverdag for alle elever.

Hva mener dere bør være førende prinsipper i debatten om ny skolestruktur?

I debatten om skolestruktursaken bør kvalitet i opplæringen være førende og hensynet til barns beste være prioritert. Det kreves en helhetlig tilnærming fra både administrasjon og politikere, og fremtidsrettede og bærekraftige løsninger som tar inn i seg økonomiske vurderinger, inkludert vedlikeholdsetterslep og eiendomsverdier. Skoler i rimelig nærhet til elevenes hjem er et viktig prinsipp, og det samme er likeverdig opplæring for alle elever. En visjonær administrasjon anses som viktig, og det er ulike meninger om skolestørrelse og hva som skaper trygghet. Vurdering av ungdomsskolestrukturen, inkludert muligheten for færre ungdomsskoler, nevnes også.

Bruk av innspillene fra medvirkningsprosessene

Innspillene fra de ulike medvirkningsprosessene har vært en sentral del av arbeidet med kunnskapsgrunnlaget. De bidrar til å belyse behov, utfordringer og muligheter sett fra ulike perspektiver. Særlig viktig har det vært at barn og unges stemme er blitt hørt. De har en lovfestet rett til å si sin mening i saker som angår dem, og denne retten forplikter oss til å lytte - ikke bare i prinsippet, men i praksis. Derfor har det vært avgjørende at medvirkningsprosessene inngår som en del av kunnskapsgrunnlaget, før det gjøres vurderinger og beslutninger om konkrete strukturforslag. Selv om innspillene vil kunne vektes ulikt i de videre vurderingene, danner de samlet et viktig grunnlag for de strukturforslagene som legges frem senere. Medvirkningen har styrket både bredden og forankringen av kunnskapsgrunnlaget, og vil gi verdifulle perspektiver i vurderingene av ny skolestruktur for Larvik kommune.

Framtidas skole og skolefaglige forhold

Hva sier læreplanverket?

Kunnskapsløftet, LK20¹⁸, har som mål å forberede elevene bedre på framtiden ved å balansere faglig fordypning, praktiske ferdigheter og livsmestring. De pedagogiske prinsippene er forankret i en helhetlig tilnærming til elevenes læring og utvikling. Disse prinsippene bygger på Overordnet del av læreplanen, som setter rammene for skolens verdigrunnlag, danning, og opplæringens innhold. Læreplanen legger vekt på å støtte både faglig og sosial utvikling samt å fremme livsmestring og helse. Skolen skal ikke bare utvikle fagkunnskap, men også gi elevene kompetanse til å møte livets utfordringer og fremme helhetlig utvikling.

I LK20 introduseres kjerneelementer og tverrfaglige temaer som bidrag til å utvikle elevenes kompetanse. Kompetanseorientert læring fokuserer på hva elevene kan bruke sin kunnskap til i praksis. Dette kan samles innenfor fire kompetanseområder: faglig fordypning, kritisk tenkning og problemløsning, kreativitet og innovasjon, og kommunikasjon og samarbeid. Dybdelæring er en sentral del av LK20. Elevene skal få tid og rom til å utforske temaer grundig, forstå sammenhenger og bygge en solid kunnskapsbase som kan anvendes i ulike kontekster. Videre er det tre prioriterte tverrfaglige temaer som skal integreres i fagene for å møte samtidens og fremtidens utfordringer: demokrati og medborgerskap, bærekraftig utvikling og folkehelse og livsmestring. Disse temaene skal bidra til å utvikle elevenes forståelse for globale og lokale spørsmål og deres rolle som aktive samfunnsborgere.

Læreplanen understreker viktigheten av å møte elevenes ulike behov for forutsetninger. Tilpasset opplæring og et inkluderende læringsmiljø er grunnleggende for at alle elever skal oppleve mestring og utvikling. Lærere skal samarbeide i profesjonelle læringsfellesskap for å utvikle praksis og styrke undervisningskvaliteten. Dette prinsippet understøttes av læreplanens vektlegging av overordnet pedagogisk ledelse og kollegial utvikling. Digitalisering er en integrert del av LK20. Elevene skal lære å bruke digitale verktøy på en kritisk, ansvarlig og kreativ måte som en del av forberedelsen til en teknologidrevet fremtid.

Skolens verdigrunnlag, som bygger på menneskerettighetene, demokrati, likeverd og respekt for mangfold, gjennomsyrrer læreplanen. Dette danner grunnlaget for elevenes danning og utvikling som ansvarlige samfunnsborgere. Elevene oppfordres til å lære gjennom eksperimentering, refleksjon og samarbeid. Dette fremmer dybdelæring og forbereder elevene på å kunne anvende kunnskapene og ferdighetene sine i reelle situasjoner. LK20 fremhever elevenes aktive rolle i egen læring. Elevene skal oppmuntres til å ta initiativ, være nysgjerrige, og delta i beslutninger som angår deres opplæring. Disse prinsippene reflekterer LK20s fokus på å skape en skolehverdag som er relevant, engasjerende og tilpasset både dagens og morgendagens behov.

¹⁸ Udir, 2020. [Læreplanverket Kunnskapsløftet](#).

Kvalitet i elevenes læring

Larvikskolens nye kvalitetsstrategi, “Kvalitet i elevenes læring” viser hovedfokus for alle satsinger i Larvikskolen fremover. Strategien bygger på de overordnede verdiene i Læreplanen LK20 samt nyere stortingsmeldinger, NOU`er og et omfang av ny forskning på hvordan vi på best mulig måte oppnår formålet med opplæringen.

Blant det som ligger bredt til grunn for kvalitetsstrategien er St.mld 34 “*En mer praktisk skole - Bedre læring, motivasjon og trivsel på 5-10.trinn*”¹⁹. Her forteller lærere at de ønsker mer tid og ressurser til utvikling av praktisk og utforskende undervisning. Mer praktisk og utforskende læring kan gjøre skolen mer meningsfull og motiverende for elevene. Det kan også stimulere til mer nysgjerrighet og til at flere blir inkludert i læringen. Derfor blir mer praktisk læring i alle fag i skolen trukket frem i meldingen. Meldingen peker videre på at en mer praktisk, aktiv og variert læring i skolen er det viktigste grepet for å snu den negative utviklingen i læringsresultater og trivsel. Motiverte elever lærer mer. I arbeidet med meldingen har mange elever tydelig signalisert at de ønsker en skole der de er mer i aktivitet og der det de lærer oppleves mer forståelig og relevant for deres hverdag.

Larvikskolen står overfor et spennende, men også utfordrende landskap i sin streben etter å skape en fremtidsrettet og inkluderende opplæring. Ambisjonen om en bedre balanse mellom dannelse og utdanning, det praktiske og det akademiske, resonnerer sterkt med tankegodset rundt elevsentrert ledelse. En slik tilnærming, i tråd med forskning fra blant andre Vivian Robinson, understreker viktigheten av at skolens ledelse kontinuerlig fokuserer på elevenes læring og utvikling som kjernen i all virksomhet.²⁰ Dette innebærer å skape et miljø hvor lærere og annet personale har de nødvendige forutsetningene for å tilpasse undervisningen til elevenes ulike behov og læringsstiler.

¹⁹ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-34-20232024/id3052898/?ch=1>

²⁰ V.Robinson, 2014. Elevsentrert ledelse. Cappelen Damm.

Vi anser det som sentralt å anerkjenne dagens status i Larvikskolen. Vi har veldrevne skoler som ivaretar de mange formelle kravene på en god måte. Det er etablert et solid grunnlag for kvalitetsutviklingsarbeid, med gode rutiner for oppfølging av elevenes læringsresultater over flere år. Dette vitner om en felles retning og et verdigrunnlag som er forankret i organisasjonen. Likevel avdekkes det betydelige barrierer. For det første er den bygningsmessige tilstanden en stor utfordring. Forfall og en utdatert bygningsmasse begrenser handlingsrommet for å drive relevant og praktisk undervisning tilpasset elevenes behov. For det andre mangler det tilstrekkelig tverrfaglig kompetanse direkte i skolene. I dag

Tverrfaglig - to betydninger i skolen

Tverrfaglig kompetanse blant ansatte handler om ulik bakgrunn og erfaring, og at det er samarbeid på tvers av profesjoner for å støtte elevenes læring og utvikling.

Tverrfaglig undervisning handler om å gi elevene mulighet til å utforske temaer fra flere perspektiver ved at lærerne planlegger og gjennomfører undervisning sammen på tvers av fag.

er denne kompetansen ofte ekstern og dermed et tilbud forbeholdt noen få elever, snarere enn en integrert del av opplæringen for alle. For å realisere ambisjonene om en mer elevsentrert skole i Larvik, med en bedre balanse mellom teori og praksis og økt inkludering, er det avgjørende å adressere disse barrierene.

Larvikskolens ønske om å vektlegge bygningsmessig kvalitet er et viktig element i denne sammenhengen. Skolens fysiske rammer

har stor betydning for mulighetene til å realisere en mer praktisk og tverrfaglig tilnærming til læring. Behovet for å bygge tverrfaglig kompetanse inn i skolen er også tydelig. Dagens situasjon, hvor tilstrekkelig kompetanse på tvers av fagområder ikke er tilgjengelig i hver enkelt skole, hindrer en helhetlig og integrert undervisning. Tanken om "laget rundt eleven" – som inkluderer håndverkere, spesialpedagoger og fagarbeidere – peker på et ønske om et bredere spekter av kompetanse som kan bidra til elevenes læring og utvikling på ulike måter.

Larvikskolen ønsker å tilrettelegge for læring som er virkelighetsnær, elevdrevne initiativer og et fokus på reelle samfunnsutfordringer. Dette innebærer også en mer variert og praktisk undervisningsform, der elevene får mulighet til å utvikle kompetanser som problemløsning, samarbeid og innovasjon. Noe av dette arbeidet er allerede i gang gjennom pilotprosjekter i Våre Unge med fire ungdomsskoler i kommunen, Thor Heyerdahl VGS og lokale næringslivsaktører. Det er stort potensial for utvidelse av denne typen samarbeid og læringsarbeid gitt en struktur som bidrar til å tilrettelegge for kompetanseheving, samarbeidsflyt og fleksibilitet. For å lykkes med piloten er det identifisert fire nøkkelområder:

1. Utstyr
2. Materiell
3. Fagkompetanse
4. Relasjonskompetanse

Disse fire nøkkelområdene vil være gjeldende også utover piloten og for å lykkes med å gjøre Larvikskolen ledende på det å sikre balanse mellom det teoretiske og det praktiske i skolen må disse områdene inkluderes i, og legges til grunn for, en ny skolestruktur i kommunen.

Bruken av språkmodeller som Gemini, Grok og ChatGPT i Larvikskolen kan gi store muligheter, særlig innen tilpasset læring, lærerstøtte og KI-kompetanse, men har også betydelige utfordringer knyttet til plagiat, kritisk tenkning, personvern og teknologiavhengighet. For at KI skal være en positiv ressurs, må vi i Larvikskolen ta aktive valg om hvordan den brukes, sikre opplæring i kritisk bruk, og utvikle klare retningslinjer for

etisk og pedagogisk forsvarlig bruk.²¹ Når det gjelder fordelingen av oppgaver mellom lærere og KI i fremtidens skole mener vi at KI primært bør benyttes til administrative oppgaver, personlig tilpasset læringsanalyse og automatisering av repetitiv undervisning. Lærerne skal fokusere på dannelsesaspektet (overordnet del i LK20) gjennom problemløsning og kritisk tenkning i samhandling med elevene. KI kan støtte lærerne ved å gi umiddelbare tilbakemeldinger og identifisere læringsutfordringer, mens menneskelige relasjoner og pedagogisk tilrettelegging fortsatt må være i sentrum av det som skjer i skolen.

Det er store forskjeller på hva norske elever får med seg fra grunnskolen i dag: 6% av elevene består ikke grunnet manglende karakterer, nesten 20% er ikke funksjonelle lesere og ca 20-25% vil ikke fullføre videregående opplæring. Forskjellene i elevenes erfaringer og læringsutbytte er i stor grad knyttet til deres sosiale tilhørighet utenfor skolen og til foreldrenes utdanningsnivå.²² Læreplanens krav til kritisk tenkning og refleksjon, uten kunnskap i bunn, vanskeliggjør arbeidet med å utjevne sosiale forskjeller. De første årene på skolen må bidra til at elevene utvikler verktøy (byggesteiner, egentlig å tilegne seg kunnskap gjennom lek og øvelse) som de senere skal bruke for å utvikle kompetanse. Det er svært

Evidensinformert

Begrepet viser til praksis som er basert på beste tilgjengelig kunnskap eller forskning, men samtidig tar hensyn til **erfaring, kontekst og verdier**.

vanskelig å reflektere uten kunnskap, noe særlig ungdomsskolelærere har kjent på kroppen gjennom flere reformer. Lærernes metodefrihet skal opprettholdes med evidensinformerte metoder.

Det er ønskelig å bygge kapasitet og kompetanse for å utforske nye, og mer hensiktsmessige og fleksible, måter å løse skolehverdagene for elevene på.²³ Dette kan for eksempel komme til uttrykk gjennom nye måter for elevene å lære sammen på hvor de jobber sammen på bakgrunn av ferdigheter, interesser og læringsbehov i ulike perioder av skoleåret. Slik det har vært i skolen flere hundre år tilbake er det kun alder som definerer elevenes gruppetilhørighet. En nytenkende og innovativ praksis kan blant annet se slik ut:

- Kompetansenivåbaserte læringsgrupper: Elevene deles inn etter kompetansenivå i ulike fagområder, slik at de kan lære i sitt eget tempo (i dag kun tillatt frem til og med 4.trinn)
- Interessebaserte læringsfellesskap: Skolen organiseres rundt faglige og praktiske interessegrupper, der elevene jobber med temaer som motiverer dem.
- Mentor- og samarbeidsmodeller: Elever på ulike nivåer samarbeider i tverrfaglige prosjekter, der eldre elever fungerer som mentorer for yngre.
- Fleksible læringsmoduler: Skolen tilbyr modulbasert undervisning, hvor elevene kan velge læringsspor og fordype seg i områder de brenner for.

²¹ Tuomi, I., 2018. [The impact of AI on learning, teaching and education.](#)

²² Nordahl og Nordahl, 2023. Høgskolen i Innlandet. Paideia. [Sosial ulikhet i skolen.](#)

²³ OECD (2025). [Future of Education and Skills 2030-2040](#)

Kjennetegn på et skolebygg i fremtidens skole:	
1. Åpne og fleksible læringsarealer - Klassebaserte, faste rom erstattes med åpne læringsmiljøer som kan tilpasses ulike aktiviteter. - Modulerbare rom med mobile vegger og møbler gjør det enkelt å skape ulike lærings situasjoner. - Læringsarenaene bør støtte både individuelt arbeid, gruppearbeid og større felles samlinger. 2. Kreative og innovative rom - Makerspaces og innovasjonsverksteder gir elever mulighet til å eksperimentere, skape og bygge. - Kunst- og musikkstudioer bør være integrerte deler av skolen, ikke bare tilvalg eller spesialrom. - Tilgang til teknologi som 3D-printere, VR-lab og digitale verktøy fremmer entreprenørskap og kreativitet. 3. Samarbeidssoner og sosiale rom - Skolen bør ha varierte rom der elever kan jobbe sammen på prosjekter, diskutere og lære av hverandre. - Kafelignende soner og "learning lounges" skaper en uformell læringskultur der dialog og idéutveksling skjer naturlig. - Fysiske områder bør fremme samarbeid mellom fag, aldersgrupper og eksterne partnere som næringsliv og lokalsamfunn. 4. Tett kobling mellom inne- og utemiljø - Naturen bør integreres i skolehverdagen med uteklasserom, hager og grøntarealer som en del av læringsmiljøet. - Store vinduer, naturlig lys og åpne fellesarealer skaper en inspirerende atmosfære. - Elevene bør ha tilgang til soner for fysisk aktivitet, refleksjon og praktisk læring ute.	5. Personlige læringssoner - Elever bør ha tilgang til ulike typer læringsmiljøer: stille rom for konsentrasjon, grupperom for samarbeid og kreative soner for praktisk utforskning. - Hver elev kan ha en "base" eller et personlig læringsområde der de organiserer sitt arbeid, i stedet for en fast pult i et tradisjonelt klasserom. - Skolen bør gi rom for elevmedvirkning i utformingen av læringsmiljøene. 6. Teknologi-integrerte omgivelser - Digitale skjermer, interaktive tavler og fleksible arbeidsstasjoner gir elever tilgang til ressurser og læringsverktøy når de trenger det. - Skolen bør legge til rette for globalt samarbeid gjennom teknologi – for eksempel videokonferanser og virtuelle læringsmiljøer. - Teknologi brukes som et verktøy for læring, ikke som en erstatning for menneskelig interaksjon. 7. Skolen som et åpent læringsfellesskap - Skolen bør ha åpne områder der foreldre, lokalsamfunn og eksterne aktører kan delta i læringsaktiviteter. - En mer dynamisk og sammenkoblet skole der elever kan samarbeide med eksperter og entreprenører i virkelige prosjekter. - Ingen lukkede klasserom eller skarpe skiller mellom skolen og resten av verden – læring skjer i møte med samfunnet.

24

Ved å organisere skolen på nye måter kan Larvikskolen skape mer dynamiske og relevante læringsopplevelser som gir elever bedre muligheter til å utvikle seg ut fra sine unike styrker. Gjennom en innovativ og tilpasningsdyktig struktur vil Larvikskolen i større grad kunne gi elevene de beste forutsetningene for å lykkes i fremtidens samfunn og arbeidsmarked.

Skolestørrelse

Det finnes både nasjonal og internasjonal forskning på skolestørrelse, trivsel og læring. Det nyeste kunnskapsgrunnlaget nasjonalt, er publisert i en rapport utarbeidet av professor Thomas Nordahl i 2022 for Høgskolen i Innlandet²⁵. Nordahl har gjennomgått nordisk og internasjonal forskning på sammenhengen mellom skolestørrelse og elevenes trivsel og læring.

Rapporten viser at skolestørrelse har tilnærmet ingen betydning for elevenes trivsel og sosiale utvikling, men at det foreligger en svak tendens til at elever trives noe dårligere på småskoletrinnet i små skoler (mindre enn 150 elever). Rapporten viser ingen sammenheng mellom forekomsten av mobbing og skolestørrelse. Det vil si at variasjoner mellom skoler i liten grad kan forklares av skolestørrelsen alene når det er kontrollert for andre bakgrunnsvariabler og pedagogiske variablers betydning for elevenes læring. En av undersøkelsene i metaforskningen som er gjort i ren norsk sammenheng, også av Nordahl m.fl. i 2018²⁶ fant at elever i skoler med 70 til 150 elever selv oppgir at de opplever noe

²⁴ Sammenfatning av forskning på fremtidens skolebygg (KI generert)

²⁵ Høgskolen i Innlandet, 2022. [Skolestørrelse og sammenhenger med elevenes trivsel og læring](#). Skriftserien 9-2022.

²⁶ Nordahl m.fl (2018), <https://www.utdanningsnytt.no/files/2022/09/22/Nordahl-rapport-Skolestorrelse-og-sammenheng-med-elevenes-trivsel-og-laering.pdf>

dårligere læringsmiljø enn elevene i skoler med 150-500 elever. Dette funnet er først og fremst interessant fordi det klart skiller seg fra påstander i det offentlige ordskiftet om små og store skoler.

Videre viser rapporten en svak positiv sammenheng mellom skolestørrelse og læringsresultater. For barneskoler ser det ut til at en størrelse på 500-700 elever kan være optimalt for læringsutbytte. Større skoler enn dette kan ha en svak negativ effekt, men forskjellene er små. For ungdomsskoler er det en positiv sammenheng, hvor middels store skoler (ca. 1100 elever) ser ut til å gi de beste resultatene. Mindre klasser kan være gunstige for elever med lærevansker, mens det for gjennomsnittseleven kan være positivt med en viss størrelse på klassene og med dette heterogenitet (likhet) i elevgruppen. Dette kan påvirke elevenes forventninger til egen mestring og deres selvforståelse av egen mestring positivt.

Når det kommer til skolestørrelse, læreres samarbeid og læringsresultater, viser rapporten at effektiv skoleledelse og samarbeid mellom lærere er viktige faktorer for elevenes læringsutbytte. Større skoler kan ha fordeler ved å kunne tilby mer spesialisert undervisning og et bedre støtteapparat gjennom profesjonsutvikling for lærerne. Innenfor både faglig og sosial trivsel er det ingen forskjeller tilknyttet skoletype, det vil si om elevene går på en 1. – 10. trinn skole eller på en ren barneskole eller ren ungdomsskole.

Skolestørrelse ser ut til å ha begrenset betydning for elevenes faglige og sosiale utvikling når man kontrollerer andre faktorer som undervisningskvalitet og læringsmiljø. Kompleksiteten i skolen øker ikke-lineært i forhold til størrelse og det er sentralt å etablere solide profesjonsfellesskap med felles verdiforankring for å lykkes i arbeidet med å forvalte et stort antall relasjoner innad i store skoler. For å maksimere kvaliteten bør skolene være tilstrekkelig store til å tilby variert undervisning og ressurser, men ikke så store at administrasjon og sosial oppfølging lider.

I norsk sammenheng er vi vant til å snakke om store skoler når størrelsen er over 500 elever. I internasjonal sammenheng er det samme antallet omtalt som en middels-liten skole. Dette er et sentralt element i hvordan vi bør forstå og bruke disse resultatene. Forskningen som ofte brukes for å omtale skolestørrelse, også i dette kunnskapsgrunnlaget, peker på at en middels ungdomsskole vil ha om lag 1100 elever. Dette er uvanlige størrelsesforhold i norsk sammenheng. I dette sjiktet er det positive utslag i elevenes læring på ungdomsskolenivå. Dette bidrar til å utfordre våre tankesett, både i og utenfor skolen, og legger føringer for innovative og nytenkende løsninger.

Skolestørrelse og økonomi

Spredt bosetning gir høyere utgifter per elev i grunnskolen. Det samme gjør lavt elevtall per trinn og små skoler. Også når utgifter til skyss holdes utenfor, har kommuner med små skoler høyere utgifter per elev enn kommuner med større skoler.

Det er også en klar sammenheng mellom gjennomsnittlig skolestørrelse i kommunen og kostnader per elev. Av de 50 kommunene med høyest kostnader til grunnskole per elev (grunnskole, skolelokaler og skoleskyss), har kun 1 av 5 en gjennomsnittlig skolestørrelse på mer enn 100 elever. Ingen av de 50 kommunene med lavest kostnader per elev, har mindre enn 150 elever per skole i gjennomsnitt. En elev i en offentlig grunnskole kostet en kommune i gjennomsnitt 143 300 kroner i 2022. (Statistisk sentralbyrå 2023).

I 2019 brukte Norge 55 prosent mer per elev på barnetrinnet enn snittet i OECD, og på ungdomstrinnet brukte Norge 34 prosent mer per elev (OECD 2022).

Små skoler med et lavt elevtall per trinn, innebærer gjerne undervisning i mindre grupper og dermed høyere utgifter per elev.

27

Bygge kompetente fagmiljøer

I dagens skole er det avgjørende å skape et sterkt "lag" rundt eleven for å sikre både faglig og personlig utvikling. Dette innebærer en helhetlig tilnærming der lærere, spesialpedagoger, assistenter, skoleledelse, foreldre og eksterne ressurser samarbeider tett. Et slikt samspill bidrar til å skape gode og kompetente fagmiljøer som kommer alle elever til gode. En sentral faktor er tverrfaglig samarbeid mellom lærere. Ved å dele kunnskap, erfaringer og metoder kan lærere utvikle en dypere forståelse for elevenes behov og tilpasse undervisningen bedre.²⁸ Samarbeidet med foreldre er en annen viktig brikke i laget rundt elevene. Vi mener at en åpen og jevnlig dialog mellom skole og hjem bidrar til en felles forståelse av elevens behov og hvordan man best kan støtte eleven i læringsprosessen.²⁹

Det profesjonelle samarbeidet i skolen forutsetter god ledelse. God skoleledelse forutsetter igjen ledelsesfaglig legitimitet og god forståelse av pedagogiske og andre utfordringer lærerne og andre ansatte står overfor. Ledelsen må skape en kultur for fellesskap, tillit og åpen kommunikasjon og prioritere utvikling av samarbeid og relasjoner for å bygge tillit i organisasjonen. Skolens ledelse skal gi retning for og tilrettelegge for elevenes og lærernes læring og utvikling og vi vet at det å lede lærernes læring er den faktoren som har størst innvirkning på elevenes læring.³⁰ Skoleledelsen skal lede det pedagogiske og faglige

²⁷ Bilde: Udir, 2025. [Færre og større skoler enn for ti år siden](#).

²⁸ Hargreaves og O'Connor, 2018. Leading collaborative professionalism: When teaching together means learning together. Journal of Professional Capital and Community, 3(1).

²⁹ Epstein, J.L. m.fl (2009). School, family and community partnerships: Your handbook in action. Corwin Press.

³⁰ V. Robinson, 2014. Elevsentrert ledelse. Cappelen Damm.

samarbeidet mellom lærerne og bidra til å utvikle et stabilt og positivt miljø der alle har lyst til å yte sitt beste.³¹

Kompetansebegrepet er kontekstuell og gir bare mening i forhold til noe (en yrkesrolle, en oppgave eller en funksjon). Et tradisjonelt skille i profesjonsutdanningene går mellom teori og praksis, med den svakheten at det personlige aspektet ved kompetansen blir borte. Derfor har G. M. Skau (2017) utarbeidet en modell for samlet profesjonell kompetanse som ivaretar de tre aspektene teoretisk kunnskap, yrkesspesifikke ferdigheter og personlig kompetanse. Personlig kompetanse handler om hvem vi er som personer, både overfor oss selv og i samspill med andre. Det handler også om hvem vi lar andre være i møte med oss og om hva vi har å gi på et mellommenneskelig plan. Vi bruker vår personlige kompetanse både som yrkesutøvere og som privatpersoner, men på ulike måter. Når vi uttrykker vår evne til å bry oss om elever eller familiemedlemmer så gjør vi det på ulike måter, men kjernen (empatien) er den samme.

Larvikskolen er opptatt av å løfte frem betydningen av vår personlige kompetanse. Det å validere og gi legitimitet til denne delen av vår profesjonelle kompetanse mener vi at styrker vår evne til å skape tilhørighet og trygghet for elevene. Det å lykkes med å skape tilhørighet i skolen for alle elever vil være en viktig forutsetning for å kunne oppnå skolens formål.

32

Modellen over har sitt utspring i arbeidet til Skau og tilhører det tverrsektorielle samarbeidet Larvikskolen er en del av sammen med fylkeskommunen via Thor Heyerdahl VGS, NAV og vårt lokale næringsliv for å utvikle en mer praktisk, relevant skole og forhindre utenforskap for unge i dag.

³¹ Udir, 2025. [Prinsipper for skolens praksis](#) - Profesjonsfellesskap og skoleutvikling

³² Basert på Greta M. Skau (2017). *Gode fagfolk vokser*. Cappelen Damm Akademisk

Eirik Irgens' arbeid belyser spenningen og dynamikken mellom frihet og forpliktelse innenfor profesjonsfellesskap, og hvordan dette samspillet påvirker både individuell og kollektiv autonomi.³³ I skolen, som et komplekst profesjonsfellesskap, er denne dynamikken særlig relevant for å skape et robust og utviklende fagmiljø.

Irgens understreker at den individuelle autonomien til den enkelte lærer er knyttet til retten til faglig skjønn og selvstendighet i utøvelsen av yrket. Dette innebærer frihet til å velge metoder, tilpasse undervisningen til elevenes behov og utvikle sin egen pedagogiske praksis. Denne friheten er imidlertid ikke ubegrenset. Den balanseres av en forpliktelse overfor elevene, kollegaene, skolen som helhet og samfunnets forventninger til utdanningen. Kollektiv autonomi i profesjonsfellesskapet handler om lærernes evne til i fellesskap å definere og utvikle sin profesjonelle praksis, samt å ta ansvar for kvaliteten på opplæringen. Dette forutsetter en kultur for dialog, refleksjon og kritisk tenkning i fellesskapet. Når lærere opplever en form for kollektiv autonomi, kan de i større grad påvirke beslutninger som angår deres arbeid og bidra til kontinuerlig forbedring av fagmiljøet.

Spenningen mellom individuell frihet og kollektiv forpliktelse er produktiv når den håndteres på en god måte. Den individuelle lærerens autonomi gir rom for innovasjon og tilpasning, mens den kollektive forpliktelsen sikrer en felles standard og etisk forankring. Utfordringen ligger i å skape strukturer og en kultur som ivaretar begge dimensjonene i Larvikskolen som helhet.

Hvordan ivareta mangfoldet av elever

Vi ønsker et opplæringstilbud som på tvers av skolene i Larvikskolen gir alle elevene mulighet for det samme læringsutbyttet. Dette innebærer like muligheter for praktisk, variert undervisning og fysiske omgivelser både ute og inne som legger til rette for relevante, utviklende læringsopplevelser for alle elever. Bufdir³⁴ har tatt initiativ til at alle barnehager og skolebygg skal være universelt utformet innen 2030. På den måten kan alle barn og alle elever bli tilbudt plass på sin nærscole eller den barnehagen de ønsker. Dette vil gi føringer for utforming av bygg. Det må være fleksibilitet i romstørrelse, variasjon i gruppestørrelse og variasjon i fysiske omgivelser. Det er krav til å tilfredsstille individuelle behov og tilpasset opplæring, og da må barnehagen og skolebygget være tilrettelagt for dette. Universell utforming er å gjøre barnehage og skole tilgjengelig for alle. Det handler om universell utforming av pedagogikk, digitale verktøy, læringsressurser, bygninger og omgivelser. Dette må utformes slik at det kan brukes av alle, uavhengig av funksjonsevne, i så stor utstrekning som mulig. Slik kan behovet for tilpassing og/eller spesiell utforming reduseres. Det er god læringseffekt i å ha relevante arbeidsområder – skolene har både klasserom, auditorium, verksteder tilpasset fagfokus og økt grad av tverrfaglighet. Det må også være mulighet til bevegelse, både innendørs og utendørs.³⁵

³³ Irgens, E.J. 2011. Profesjon og dannning. Fagbokforlaget.

³⁴ Bufdir, 2025. [Universell utforming og tilgjengelighet](#).

³⁵ Sandefjord kommune, 2025. [Tematisk kommunedelplan](#) kunnskap barn og unge.

Opplæringsloven³⁶ slår fast at alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring. Denne retten innebærer også retten til et velordnet miljø, der organisering, struktur og rutiner bidrar til forutsigbarhet og reduserer potensielle kilder til utrygghet og mistrivsel. Et velordnet miljø er således en fundamental forutsetning for at det psykososiale miljøet i skolen skal være trygt og godt. Et velordnet miljø handler om mer enn bare fysisk orden. Det omfatter også tydelige regler og forventninger, og en organisering av skolehverdagen som minimerer unødvendig stress og forvirring. Dette kan inkludere alt fra klare rutiner for undervisning og overganger, til god organisering av fellesarealer og tilgang til nødvendig materiell. Når skolen har et velfungerende system, skaper det en ramme som gjør at elevene kan fokusere på læring og sosial interaksjon uten å bli unødvendig distraheret eller bekymret. Jo flere elever som er samlet, jo flere relasjoner har skolen ansvar for å forvalte. Når antall personer øker, øker potensielle relasjoner eksponentielt.³⁷ Dette gjelder relasjoner mellom elever, mellom elever og lærere, og mellom elever og andre ansatte på skolen. Hver enkelt relasjon har sin egen dynamikk, med ulike behov, forventninger og potensielle utfordringer. **I Larvikskolen har vi derfor stort fokus på verdistyring og fellesskapende praksis, og gode menneskemøter.**

Modellen over er satt sammen basert på arbeidet til Eva Dønnestad om å være gode menneskemøtere³⁸ og Viktor Frankls³⁹ fokus på muligheten for vekst og frihet som ligger i responsene våre. Dønnestad hevder at anerkjennelse og tilhørighet er helt grunnleggende for å skape gode fellesskap (i skole; inkluderende læringsmiljøer). Frankl setter søkelys på at mennesket har mulighet til å velge sin respons, selv om man ikke kan velge omstendighetene man befinner seg i. Hvordan man vil respondere er noe som ikke kan tas vekk fra et menneske, selv når man er blitt fratatt alt annet.

³⁶ Lovdata, 2025. [Opplæringsloven §12](#).

³⁷ Irgens, E.J. 2025. Innlegg på Skaperverksted i Bølgen Kulturhus.

³⁸ [Eva Dønnestad](#), UiA.

³⁹ Victor Frankl (1959). [Man's search for meaning](#).

Verdistyring handler om å lede og ta beslutninger basert på et sett av verdier.

Verdiforankring er en forutsetning for verdistyring, og da må vi ha en aktiv tilnærming til verdiene vi har valgt. Larvik kommune har valgt verdiene nysgjerrig, ærlig, raus og engasjert, og for oss i Larvikskolen betyr det at alle elever er verdifulle mennesker. Vi ønsker å aktivisere og integrere verdiene i skolehverdagen ved å være bevisste på hvem vi er lojale mot og hva vi er tro mot. Eirik Irgens har i sitt arbeid fremhevet at skolens formål er sammensatt og går utover ren faglig kunnskapsoverføring. Han argumenterer for at skolen har en sentral rolle i danningen av elevene til myndige og ansvarlige samfunnsborgere.⁴⁰ Skolens formål er også knyttet til kvalifisering for videre studier og arbeidsliv. Elevene skal tilegne seg nødvendig kunnskap og kompetanse for å kunne delta aktivt i samfunnet. Imidlertid må denne kvalifiseringen ikke skje på bekostning av danningen. Tvert imot argumenterer Irgens for at en god danning er en forutsetning for å lykkes i et komplekst og stadig skiftende samfunn. "Hvis vi glemmer formålet, så korrupperer vi skolen moralsk", sier han.

Tilpassing og tilrettelegging er avgjørende for at enkeltbarn og -elever skal få gode betingelser for å leke, lære, utvikle seg og mestre. Samtidig kommer det også hele gruppa til gode når det gjøres innenfor rammene av fellesskapet. Både fordi tilpassingene og tilretteleggingen i seg selv kan være positiv for flere samtidig, men også fordi barna eller elevene får gleden av å være sammen og lære av og med hverandre. Det gir dem muligheten til å utvikle toleranse og respekt for alle forskjellene og likhetene som kjennetegner mangfoldet i en gruppe. Dette er egenskaper de bringer med seg videre ut i samfunnet, og som bidrar til å utvikle demokratiet og fellesskapet. Når barnet eller elevens behov, forutsetninger og beste tilsier det, kan det være helt riktig å gjennomføre tilpassing og tilrettelegging utenfor gruppa eller klassen. Da må det gjøres bevisste vurderinger knyttet til hvilke konsekvenser det kan ha for både barnet, eleven og gruppa. Hva det vil si å være en del av fellesskapet kan variere ut fra barna eller elevenes individuelle opplevelser, men tilpassing og tilrettelegging skal i størst mulig grad skje *innenfor* fellesskapet.⁴¹

Da elevene fikk de nye klasserommene, så vi fordelene og hvordan de trivdes mye bedre. Det har vært en gjennomgående positiv erfaring for alle.

– Karoline Wilke Bernsten, teamleder og lærer

Larviks deltakelse i pilotprosjektet "Alle barn i alle rom" har gitt oss viktig innsikt i hvor viktig arkitektur og bygningsmessig kvalitet er for en inkluderende skole og for at skolen kan fungere som kjerne i et levende lokalmiljø.⁴² Tittelen «Alle barn i alle rom» bærer en dobbel betydning. Det handler bokstavelig om at alle skal inkluderes, og om hvordan arkitektur og design kan skape rom for fellesskap og åpenhet. De som har vært på Østre Halsen skole, og senere nye Stavern skole, vil kjenne igjen utformingen. Vi mener pilarene i dette prosjektet bør prege fremtidig struktur i Larvikskolen. Det handler om økt emosjonell kompetanse hos de voksne, mer praktisk

⁴⁰ Irgens, E.J., 2011. Profesjon og danning. Fagbokforlaget.

⁴¹ Udir (2024). [Tilrettelegging for barn og elever med behov for ekstra støtte](#)

⁴² Norske arkitekters landsforbund, 2025. [Alle barn i alle rom](#): Skoleanlegg som inkluderende arkitektur - et pilotprosjekt i tre kommuner. Faksimilen er hentet fra samme kilde.

undervisning og om hvordan uteområdet, klasserom og bygningsmassen generelt kan brukes til å skape fellesskap og inkludering.

Barn med behov for særskilt språkopplæring

Barn i opplæringspliktig alder har rett til grunnskoleopplæring når det er sannsynlig at de skal være i Norge i mer enn tre måneder, og det er kommunen som har ansvaret for grunnskoleopplæringen til alle som er bosatt eller oppholder seg i kommunen. Opplæringen skal gis så snart som mulig innen en frist på tre måneder. At opplæringen skal starte så raskt som mulig vil i praksis bety at kommunene ikke skal utsette oppstart lenger enn nødvendig, selv om de er innenfor fristen på tre måneder. Kommunen kan organisere opplæringen for elever med kort botid i Norge, og som har vedtak som særskilt språkopplæring, i egne grupper, klasser, eller ved egne skoler. Dette kalles innføringsopplæring. Kommunen må vurdere at denne organiseringen er til elevens beste, og foreldrene må samtykke til slik opplæring.⁴³

Hvis eleven eller foreldrene ikke samtykker til at eleven skal få innføringsopplæring, kan eleven velge å få opplæring i en vanlig klasse. Eleven har fremdeles rett på særskilt språkopplæring. Innføringsopplæring skal ikke gis lenger enn nødvendig, og maksimalt inntil to år. Dette står i opplæringsloven § 3-7. Særlig elever som har behov for å lære å lese og skrive (alfabetisering), og elever som kommer til Norge sent i skoleløpet, kan ha nytte av å få slik innføringsopplæring. Det er ingen klare grenser for hvor lenge eleven skal ha bodd i Norge.

I Larvik vil innføringstilbudet samordnes på Mesterfjellet 1-10 skole fra og med 01.08.2025. Denne endringen i organisering er begrunnet i behovet for et sterkere fagmiljø og samlokalisering som sikrer helhetlig og god ledelse for både elever, ansatte og foresatte. Det er behov for en fleksibel dimensjonering av dette tilbudet i kommunen, da erfaringene fra tidligere år er at antallet elever i tilbudet kan variere stort. Barn som kommer til Norge har de samme rettighetene og pliktene som andre elever, så lenge ikke loven sier noe annet. Blant annet har elevene rett til å få opplæring i vanlige klasser ved nærskolen. I Larvik kommune har vi ikke faglig kompetanse i nærskolene til å gi særskilt språkopplæring i det omfanget nyankomne elever har krav på. Vi mener likevel at tilbudet vi gir må gi alle elever i innføringstilbud mulighet til å tilhøre et sosialt miljø med jevnaldrene barn/ungdommer og at dette også må hensyntas i avgjørelser om hvilke skole(r) et slikt tilbud skal knyttes til.

Barn med stort læringspotensiale

Forskning og erfaring viser at elever med stort og ekstraordinært læringspotensial (ca. 10-15 % av elevmassen, hvorav 2 % har ekstraordinært potensial) ikke alltid får et tilpasset nok tilbud i skolen. Mange kan oppleve manglende mestring og utfordringer med sosial tilhørighet, med økt risiko for frafall senere. Dette representerer et tap både for den enkelte elev og for samfunnet. Larvik kommune gjennomførte skoleåret 2023/24 et vellykket pilotprosjekt ved fem skoler for å utvikle bedre tilbud til denne elevgruppen, med svært

⁴³ Udir, 2025. [Regelverk for nyankomne elever og voksne](#).

positive tilbakemeldinger fra elever, lærere og foresatte. Piloten har fått nasjonal oppmerksomhet. På bakgrunn av pilotens resultater og et politisk ønske, anbefaler kommunedirektøren at det igangsettes et treårig prosjekt for å utvikle og implementere en bærekraftig modell for denne elevgruppen. Målet er å etablere tilpassede grupper og opplegg på alle grunnskoler i Larvik, utvikle spesialiserte tilbud for de med ekstraordinært potensial, og spre kompetansen til resten av Vestfold gjennom samarbeidsmodellen "Våre unge".

Barn med sammensatte vansker⁴⁴

Sammensatte lærevansker innebærer at flere vansker opptrer samtidig og utgjør en kompleks og sammensatt lærevanske. Det betyr at det ofte kan være snakk om dobbeldiagnoser, og at det kan være vanskelig å definere hva som er primær- og sekundærvanske.

Diagnosen psykisk utviklingshemming settes i spesialisthelsetjenesten og brukes om en varig, sammensatt funksjonsnedsettelse. Kriteriene er at tilstanden oppstår i løpet av utviklingsalder, og at adaptive ferdigheter (tilpasningsevne) og kognitive funksjoner er reduserte. De kognitive funksjonene omfatter vår evne til sanseoppfattelse, oppmerksomhet, hukommelse, logiske evner, problemløsning og språk. I mange tilfeller er årsaken ukjent, men både årsak og tilleggsvansker kan ha stor betydning for det pedagogiske arbeidet. Personer med psykisk utviklingshemming har høyere risiko for psykiske og kroppslige plager enn andre, og det er klar sammenheng mellom grad av utviklingshemming og tilleggsvansker.

Tilleggsvanskene kan dreie seg om vanskene som beskrives i listen nedenfor. Disse vanskene opptrer også uten psykisk utviklingshemming og for mange elever er en av disse vanskene deres hovedvanske.

- Psykiske lidelser, som for eksempel angst og depresjon. Dette blir sjeldnere oppdaget og forstått, og personer med utviklingshemming kan selv ha vansker med å forklare hva man selv strever med.
- Autismespekterforstyrrelser (ASF) gir utfordringer med sosialt samspill, kommunikasjon og språk. Vanskene favner folk med svært ulik fungering og derfor brukes betegnelsen *spekter*. Autismespekterforstyrrelser vil ha betydning for den pedagogiske tilretteleggingen og oppfølgingen for å sikre forutsigbarhet i hverdagen, mulighetene for deltakelse i sosiale fellesskap og for å styrke kommunikasjon.
- ADHD er også en relativt vanlig tilleggsvanske og gir ulik grad av utfordringer med hyperaktivitet, impulsivitet og oppmerksomhet. For barn med ADHD, både med og uten utviklingshemming, kan den pedagogiske tilretteleggingen handle om høy grad av struktur og forutsigbarhet, visuell støtte, tilrettelagt mulighet for medbestemmelse, aktiviteter med utgangspunkt i mestringsområder og muligheter for skjerming for å kunne trekke seg tilbake.
- Epilepsi rammer mange barn med utviklingshemming, anslagsvis ca 40%. Et epileptisk anfall innebærer nedsatt bevissthet eller full bevisstløshet. Årsaken er overaktivisering av hjerneceller. Epilepsi må håndteres på en omsorgsfull og medisinsk

⁴⁴ Statped (2023): [Barn med sammensatte lærevansker i skole og barnehage](#)

forsvarlig måte, og hvert barn med epilepsi vil ha egne prosedyrebeskrivelser som beskriver håndtering og oppfølging.

- Motoriske vansker følger også en rekke diagnoser og ved slike vansker må det pedagogiske miljøet tilrettelegges for å forsøke å kompensere for funksjonsnedsettelsen. En vanlig motorisk vanske er Cerebral Parese, som kan gi varierende grad av fysiske funksjonsnedsettelse.
- Syns- og hørselsnedsettelse er en vanlig tilleggsvanske for mange med utviklingshemming. Ofte henger grad av utviklingshemming sammen med omfanget av syns- og hørselsutfordringer.

Det vil være en kompleksitet av tiltak både faglig, sosialt og fysisk rundt barn med store sammensatte vansker og utviklingshemming. Disse sorteres gjerne i fire overordnede kategorier: pedagogiske, fysiske, tekniske og sosiale tilrettelegginger.⁴⁵ For at kvaliteten skal bli god kreves mye koordinering både internt på skolen og i samarbeid med eksterne hjelpere. Prinsippet om inkluderende undervisning fordrer et tett samarbeid mellom spesialpedagog, øvrige lærere og foreldre, og jakt på innhold og organiseringsmåter som gir mulighet for mestring og deltagelse. Det må også tas hensyn til hvordan eleven best lærer. Det vil være viktig å ha fleksible fysiske rammebetingelser.⁴⁶ For å lykkes med god kvalitet i opplæringstilbudet for barn og ungdom med sammensatte vansker, er det avgjørende med sterke fagmiljøer tuftet på felles verdigrunnlag.

I Norge ble de statlige spesialskolene lagt ned tidlig på 90-tallet, og ansvaret for opplæringen til elevene i disse skolene ble lagt hos kommunene. Det er i ettertid mange ulike meninger rundt hvorvidt ambisjonene om mindre segregering og økt integrering har lyktes etter intensjonene - det som likevel er sikkert er at majoriteten av norske kommuner i dag organiserer sitt tilbud til disse barna gjennom forsterkede enheter tilknyttet en skole eller barnehage slik at det er mulig å være inkludert i et fellesskap når dette er til det beste for barnet/eleven.

Rammene for et godt opplæringstilbud for barn med sammensatte vansker finner vi i de tidligere paragrafene av opplæringslova og i læreplanverkets overordnede del.

I tillegg har vi forpliktende dokumenter som UNESCO's Salamanca-erklæringen (1994)⁴⁷, FNs Barnekonvensjon (1989)⁴⁸ og FN-konvensjonen om rettigheten til mennesker med nedsatt funksjonsevne (2006).⁴⁹

Disse slår fast at en *inkluderende* skole skal være et overordnet mål. Hovedprinsippet skal være at de vanlige skolene tilpasses alle barn, uavhengig av fysiske-, intellektuelle-, sosiale-, emosjonelle- og språklige funksjonsnedsettelse eller andre forhold. En slik forpliktelse er ingen garanti for at dette reflekteres i holdninger og praksis ved den enkelte skole. Skoler som synes å lykkes i dette arbeidet, har alltid en ledelse som gjennom ord og handling uttrykker at ingen elever skal falle utenfor og som betrakter mangfold i elevgruppen som en styrke for fellesskapet.

⁴⁵ Udir (2024). [Tilrettelegging for barn og elever med behov for ekstra støtte](#)

⁴⁶ Statped (2024) - [Veien til en meningsfull skolehverdag](#)

⁴⁷ [UNESCO](#) (1994). The Salamanca Statement and Framework for Action on Special Needs Education

⁴⁸ [FNs konvensjon](#) om barnets rettigheter

⁴⁹ [FNs konvensjon](#) om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne

Samfunns- og demografiutvikling

I framtida skal Larvik kommune være en kommune som har tilpasset seg de gjeldende rammevilkår knyttet til økonomisk, sosial og miljømessig bærekraft slik at man har gode universelle arenaer, lavterskeltilbud og der innbyggerkraften er utløst slik at flest mulig klarer seg selv lengst mulig, og kan hjelpe og bidra inn mot andre i familie, nettverk og nærmiljø. Tjenestene fra kommunen er designet nedenifra og opp, det vil si at vi sammen med innbyggerne leverer tjenester nær der innbyggerne bor, og hvor kommune og nærmiljø sammen finner de beste løsningene. Det er stor bekymring knyttet til skolebyggenes kvalitet, både bygningsteknisk og med tanke på fremtidens pedagogiske innhold. Strukturelle endringer må sees i sammenheng med kommunens overordnede arealstrategi, slik at vi sikrer helhet i kommunens planlegging.

Kommuneplanens samfunnsdel 2024-2040

I desember 2024 ble ny planstrategi og kommuneplanens samfunnsdel vedtatt i kommunestyret. Planstrategien fungerer som et styringsverktøy for å sikre at kommunens utvikling går i tråd med de prioriterte innsatsområdene i kommuneplanens samfunnsdel. Innsatsområdene er valgt for å følge opp de utfordringer og muligheter vi har identifisert. De tar høyde for sosial, økonomisk og miljømessig bærekraft, samtidig som de styrker samarbeidet på tvers av sektorer og bygger et motstandsdyktig samfunn.

De prioriterte innsatsområdene er:

- ❖ Samarbeide i Larvik - den samskapende kommunen
- ❖ Leve og bo i Larvik - den livskraftige kommunen
- ❖ Skape i Larvik - den verdiskapende kommunen
- ❖ Møte framtida i Larvik - den motstandsdyktige kommunen

For planperioden som ligger foran oss er det vurdert flere, større sammenslåinger av planer for å møte de komplekse utfordrings- og mulighetsbildet vi har framover, samt å sikre effektiv ressursbruk mot prioriterte innsatsområder. Under innsatsområdet *Leve og bo i Larvik - den livskraftige kommunen* er det derfor foreslått å utarbeide en ny helhetlig plan for innbyggertjenester. Dette arbeidet igangsettes i 2025 og er forventet ferdigstilt i 2027. Oppsummert er den politiske ambisjonen for arbeidet en vesentlig reduksjon i planer, at utviklingen skjer med innbyggerne i fokus, at det legges føringer på arealeffektivisering og at det startes i 2025 og sluttføres i 2027.

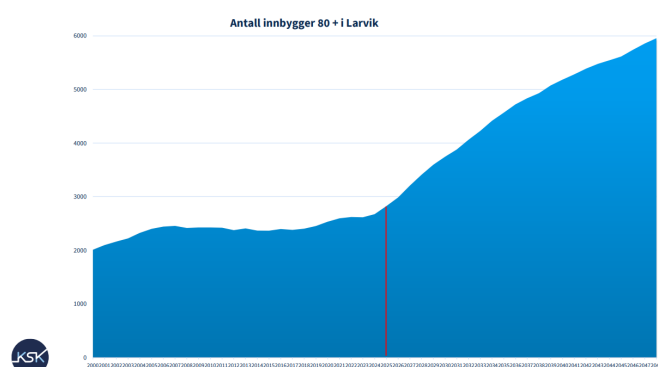
Kommuneplanens arealdel⁵⁰

Larvik kommune ligger sentralt i Vestfold fylke. Kommunen består av tre sentrale landskapsrom: Den grønne dalen langs Numedalslågen, den frodige skogen rundt Farrisvannet, og den brede kyststripa. I Larvik kommune bor ca. 82% av befolkningen i byer og tettsteder (SSB-2018), Larvik kommune har 2 byer og flere tettsteder. Larvik har en historisk forankring i både vikingtid, grevskapstid, industrisamfunn og sjøfart.

⁵⁰ Larvik kommune, 2021. Kommuneplanens arealdel 2021-2033. [Planbeskrivelse](#)

Larviks forvaltning av arealer og kommunens regionale rolle er, sammen med vekstkraft, avgjørende for hvordan Larviksamfunnet vil utvikle seg, og hvordan Larvik by ved hjelp av InterCity kan bli tettere integrert i bybeltet langs med hele Vestfold og Telemark.

Kommunens viktigste mål er å gjøre kommunen attraktiv å bo i for de som allerede er i Larvik, men kommunen vil også være mest mulig attraktiv for familier og personer som planlegger å skifte bosted. Larvik har 22.328 boliger fordelt på 80 % eneboliger/småhus og 20 % leiligheter. Boligmarkedsanalysen fra 2019 tyder på en overdekning av eneboliger og underdekning på leiligheter. I boligmarkedsanalysen er boligbehovet beregnet til å ligge på 200–260 boliger årlig de neste fem årene, og 160–240 boliger den etterfølgende 5-årsperioden.

SSBs prognoser for Larviks demografiske utvikling peker i retning av en betydelig økning i antall eldre. Dette vil utfordre kommunens økonomiske bærekraft og utløse behov for omstilling og innovasjon i kommunale tjenester. Grafen viser antall innbyggere i Larvik over 80 år. Fra den røde linjen kan vi se utviklingen som har vært de siste 25 årene og utviklingen som er forventet

de kommende 25 årene. Endringen er markant. Befolkningssammensetningen vil virke sterkt inn på hvordan boligmarkedet utvikler seg. Flere eldre kan føre til press på leilighetsutbygging og nedgang i behovet for eneboliger. Befolkningssammensetningen legger også press på dimensjonering av tjenester. Riktig antall barnehageplasser, skoleplasser og helse- og omsorgstjenester er viktige elementer i vurderingene av behovene fremover. Beregnet økning i folketallet fra 4. kvartal 2018 til 2030 er på ca. 1.200 personer til en befolkning på ca. 48.300. Per 2024 har Larvik allerede passert 48.800 innbyggere og vi vokser dermed raskere enn prognosene har forutsett med et positivt avvik på befolkningsfremskrivelsen fra 2018 på 2,3% (1090 personer). Økningen i folketallet fra 2030 til 2040 er beregnet til ca. 700 personer til 49.000 innbyggere i kommunen. Det er et mål både i samfunnsdelen og arealdelen å få til en økt befolkningsvekst i kommunen.

Innenlandsk flytting til og fra Larvik de siste 5 årene (2020 - 2024)

Alder:	Tilflytting siste 5 år (2020 - 2024)	Utflytting siste 5 år (2020 - 2024)	Flyttebalanse
0-5 år	767	430	337
6-17 år	785	599	186
18-29 år	3386	4035	-649
30 år eller eldre	4480	3353	1127
Alle aldre	9418	8417	1001

Andel 0 - 17 år	16,5	12,2
Andel under 30 år	52,4	60,2

Kilde: SSB tabell 13255

Statistikken over inn- og utvandring viser blant annet at de siste fem årene har det flyttet 1552 personer i alderen 0 til 17, til Larvik. Dette utgjør ca 16,5% av alle som flyttet til Larvik i perioden. Det er også verdt å merke seg at over 50% av de som flytter hit er under 30 år gamle.

Trekker vi fra de som har flyttet ut, ser man at det var et tilflytningsoverskudd på 523 i denne aldersgruppen (1001 totalt).

Inn- og utvandring til Larvik de siste 5 årene (2020 til 2024)

Alder:	Innvandring siste 5 år (2020 til 2024)	Utvandring siste 5 år (2020 til 2024)	Innvandringsbalanse
0-5 år	154	86	68
6-17 år	332	118	214
18-29 år	539	214	325
30 år eller eldre	901	425	476
Alle aldre	1926	843	1083

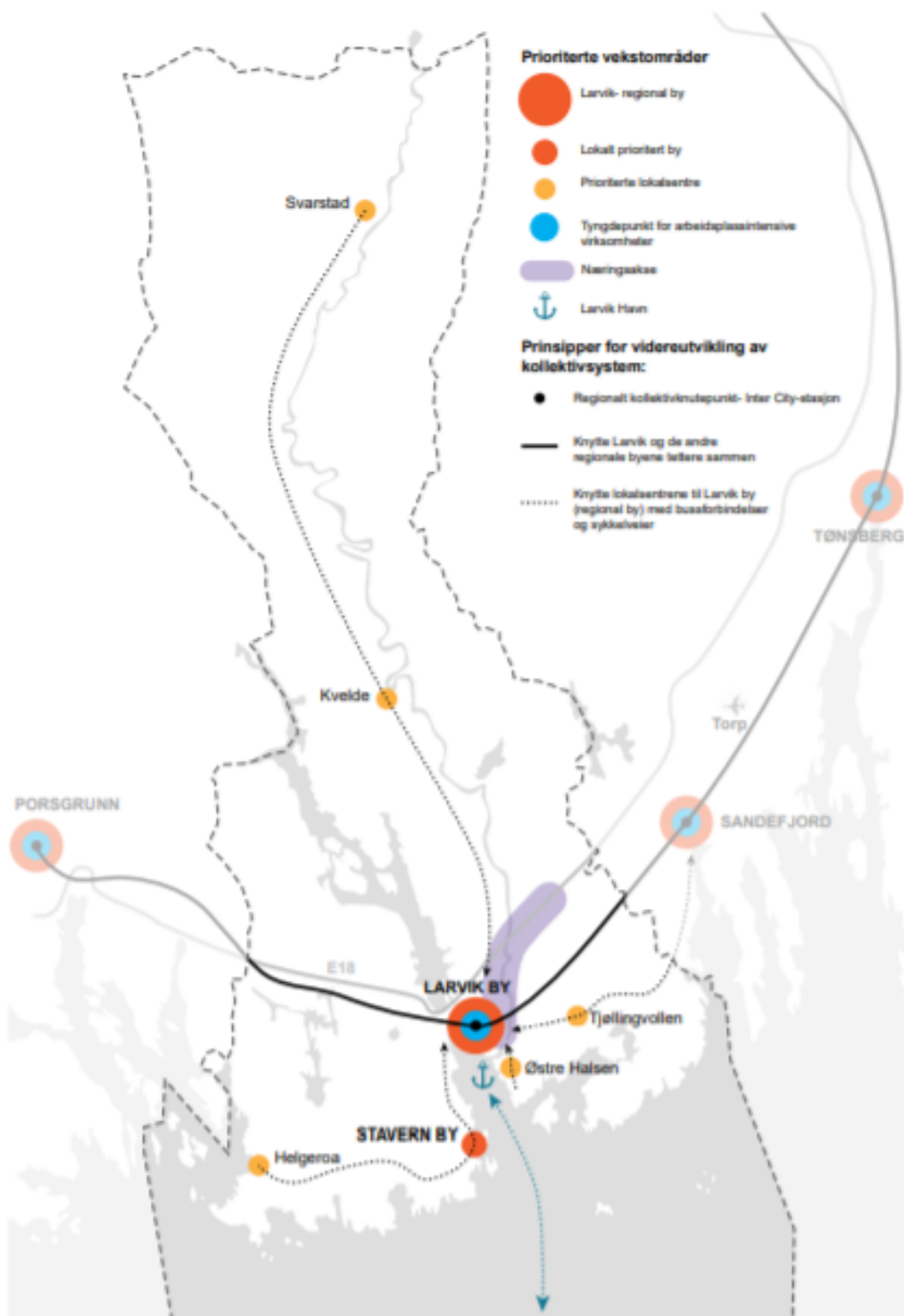
Andel 0 - 17 år	25,2	24,2
Andel under 30 år	53,2	49,6

Kilde: SSB tabell 13256

Fra statistikken over inn- og utvandring kan man se at 1926 personer har innvandret til Larvik i løpet av de siste fem årene. Av disse var 486 mellom 0 og 17 år gamle, noe som tilsvarer 25,2%. Trekker vi fra de som utvandret, får man en positiv innvandringsbalanse på 282 personer mellom 0 og 17 år. (1083 totalt).

Det er summen av flyttebalansen og innvandringsbalansen, sammen med fødselstallene som gir "påfyll" av barn og unge i Larvik. Det samlede antall fødsler for tilsvarende periode var 1855, mens det samlede antallet barn og unge (0 til 17) som flyttet eller innvandret til Larvik var 2.038. Dette viser med all tydelighet hvor viktig tilflytting og innvandring er for demografien i Larvik.

Den nye arealplanstrategien er vedtatt i kommuneplanens samfunnsdel og legger opp til å utvikle Larvik by som attraktivt og urbant tyngdepunkt i kommunen. 70 % av boligbehovet skal dekkes innenfor avgrensningen av ny kommunedelplan for Larvik by. Stavern by skal videreutvikles som en attraktiv destinasjon i et helårsperspektiv. 20 % av kommunens boligbehov skal dekkes innenfor kommunedelplanen for Stavern by. De prioriterte tettstedene Helgeroa, Østre Halsen, Tjøllingvollen, Kvelde og Svarstad skal utvikles med nærmiljøfunksjoner. 10 % av boligbehovet i kommunen skal dekkes i de prioriterte tettstedene. Dynamiske og levende tettsteder er viktig for at Larvik skal være en attraktiv kommune å bo, leve og jobbe i. Service og tilbud, arbeidsplasser og næringsliv skal støttes, og det skal stimuleres til nyetableringer i de prioriterte tettstedene.

Skolebyggene som nærmiljøarenaer

Bruk av skoler som nærmiljøanlegg er viktige brikker i utviklingen av attraktive lokalmiljøer. Det handler blant annet om hvordan skolebygninger og skoleområder benyttes til aktiviteter som kommer lokalsamfunnet til gode, også på fritiden. Dette kan for eksempel inkludere ulike arrangementer både i og uten skolens regi, møter, kulturelle aktiviteter, fritidsaktiviteter eller andre tiltak i nærmiljøet. Ved å bruke skolebyggene til mer enn bare undervisning, blir

byggene også viktige ressurser for nærmiljøet. Skolegårder har lekeapparater, nærmiljøanlegg og sittegrupper som innbyr til uorganisert aktivitet også på fritid og helger, og som kan være viktige samlingspunkt for lokalmiljøene.

En skole er viktig for nærmiljøene, men er trolig ikke alene det som avgjør hvor innbyggere velger å bosette seg i en kommune. I tillegg til skole kan det være flere forhold som kan være avgjørende for hvor familier med barn ønsker å bosettes seg, blant annet om lokalmiljøet:

- ❖ har en barnehage
- ❖ er trygt. Det kan for eksempel handle om god gatebelysning, lav kriminalitet og trygge lekeplasser.
- ❖ har andre tjenester, som for eksempel helsetjeneste eller butikk
- ❖ har priser på boliger og leieforhold som passer familiens økonomi.
- ❖ har parker, naturområder og sportsfasiliteter som er attraktive for familier med barn
- ❖ har gode offentlige transportforbindelser og nærhet til arbeidsplasser
- ❖ er kjent for å ha et godt nabofellesskap

En nordisk kunnskapsoppsummering understreker at det ikke er tilstrekkelig evidens for at skolens størrelse eller struktur direkte påvirker nærmiljøets utvikling.⁵¹ I stedet er skolens rolle betinget av dens evne til å åpne for samarbeid med lokalsamfunnet og tilby tilgjengelige møteplasser.

Forskningen tyder på at skolens rolle varierer avhengig av størrelse, geografisk plassering, og lokale sosioøkonomiske forhold. Lyson undersøkte skoler i rurale områder i USA og fant at selv om små skoler ofte fungerer som sosiale knutepunkt, er deres evne til å påvirke bredere samfunnsutvikling begrenset.⁵² Studien konkluderer med at strukturelle faktorer som økonomi og politiske beslutninger spiller en langt større rolle for nærmiljøets utvikling enn skolens tilstedeværelse alene. Samtidig viser funn fra New Zealand at skolenedleggelse i små bygdesamfunn kan ha en negativ effekt på lokalsamfunnets sosiale samhold, identitet og tilhørighet.⁵³

OECD peker på at i urbane settinger er skoler mindre integrert i lokalsamfunnet, siden alternative institusjoner (som kulturhus, fritidssentre og idrettsanlegg) ofte tar en mer fremtredende rolle.⁵⁴ Denne studien fremhever også at skolenes innvirkning på nærmiljøet er minimal når elevene er spredt geografisk. Putnam peker på at sosiale relasjoner, tillit og samarbeid i nærmiljøet (sosial kapital) er de viktigste faktorene for samfunnets utvikling.⁵⁵ Skoler kan spille en rolle i å bygge sosial kapital, men deres påvirkning er indirekte og avhengig av hvordan skolen integreres med lokale initiativer og ressurser.

Vi kan med andre ord ikke lene oss direkte til en forskningsbasert fasit når det gjelder skolenes betydning for nærmiljøet. Det vi derimot vet fra lokale forhold er at en skole alltid vil

⁵¹ Nordahl, Høgskolen i Innlandet, 2022. [Skolestørrelse og sammenhenger med elevenes trivsel og læring](#)

⁵² Lyson, 2002. [What does a school mean to a community?](#)

⁵³ Kearns et al., 2009. [The impacts of a school closure on neighbourhood social cohesion.](#)

⁵⁴ OECD, 1998. [Under One Roof: The integration of schools and community services in OECD countries](#)

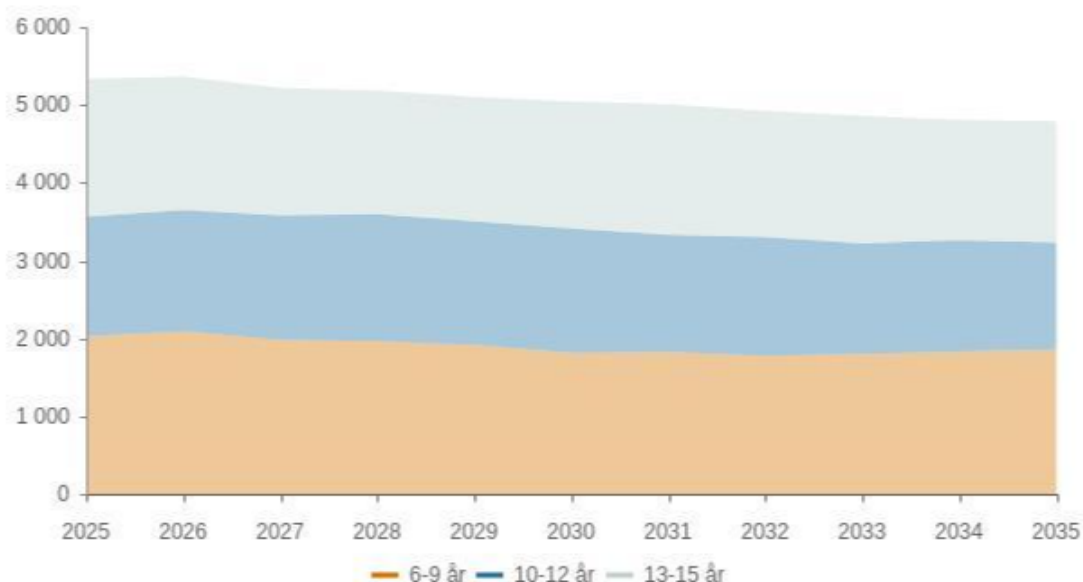
⁵⁵ R. Putnam, 2000. [Social capital and public affairs.](#)

ha stor symbolsk og praktisk betydning for et lokalmiljø. Det er gjort interessante forsøk også i Norge, blant annet i Viken, på etablering av nærmiljøskoler. I forskningen rundt prosjektene pekes det på betydning for sosial bærekraft og at skolen som samskapende nærmiljøarena fremmer bedre helse, inkludering og velferd.⁵⁶

Framskrevet utvikling for grunnskole (6-15 år)⁵⁷

Framskrivningen 2025-2035 for Larvik viser at antallet barn i gruppen 6-9 år vil gå ned 8,4 % i perioden, fra 2 029 til 1 859. For aldersgruppen 10-12 år vil antallet gå ned med 10,4 %, fra 1 532 til 1 372. Antall i aldersgruppen 13-15 år går ned med 12 %, fra 1 771 til 1 560.

Samlet for aldersgruppen 6 - 15 år er nedgangen på 10,1 % i perioden. Dette tilsvarer 541 personer, fra 5 332 til 4 791. Antallet vokser fra 2025 til 2026, før det faller med 142 personer fra 2026 til 2027 og reduseres jevnt videre utover i perioden.

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
6-9 år	2 029	2 088	1 981	1 963	1 915	1 810	1 827	1 779	1 802	1 831	1 859
10-12 år	1 532	1 559	1 596	1 636	1 587	1 600	1 506	1 521	1 419	1 430	1 372
13-15 år	1 771	1 716	1 644	1 582	1 599	1 634	1 674	1 625	1 636	1 544	1 560
Total	5 332	5 363	5 221	5 181	5 101	5 044	5 007	4 925	4 857	4 805	4 791

⁵⁶ Ihlebæk m.fl. 2021. [The school as an arena for co-creating participation, equity and well-being.](#)

⁵⁷ Larvik kommune (2024), Demografianalyse 2024 (publiseres i samme møterunde som dette kunnskapsgrunnlaget)

Prognoser for elevtallsutvikling

Framskrivninger av barnetall fra SSB gir et bilde av forventet utvikling over tid basert på samlede barnetall. I tråd med vedtatt arealplan presenteres det videre forventet elevtallsutvikling for hver av de fem prioriterte tettstedene og to byene i kommunen. Fordi majoriteten av kommunens innbyggere bor i sentrum av Larvik by er denne delt inn i tre soner: Sentrum vest, Sentrum nord og Sentrum øst. Dette gir til sammen 9 soner.

Prognosene for elevtallsutviklingen i hver sone er basert på folkeregistertall per. 31.12.2024. Det vil si de faktiske barna i grunnskolealder som er bosatt i sonen ved utgangen av 2024. På bakgrunn av denne informasjonen kan kommunen utforme egne prognoser for de kommende seks skoleårene basert på de faktiske fødselstallene. Disse tallene må leses med forbehold om at de er høyere enn det faktiske elevtallet. Det er nemlig langt flere barn med folkeregistrert adresse i Larvik enn det vi har i Larvikskolen. Dette blir synlig allerede for kommende skoleår 2025-2026 hvor det er 5256 barn i alderen 6-15 år med folkeregistrert adresse i Larvik kommune, men kommunen har 5075 elever registrert for dette skoleåret. Differansen skyldes en rekke forhold: barn som bor utenlands, men har folkeregistrert adresse i Norge, barn i private skoler, barn i fosterhjem og flere. Tallene gir likefullt et viktig bilde av utviklingen i hver sone, som igjen danner grunnlaget for struktur i tilbudet i hver av sonene.

Skolenes teoretiske kapasitet oppgis i dette kapittelet. Kapasiteten beregnes ved å telle antall klasserom og multiplisere med antall elever i hvert klasserom. Det er i hovedsak lagt til grunn 28 elever som normalkapasitet i et klasserom. Det er sentralt å bemerke at en slik kapasitetsberegning gir et grovt estimat. Det foreligger ikke egne statlige arealkrav for skoleanlegg, slik som det f.eks. gjør for barnehagebygg. Vurdering av hvor mange elever og hvor mange ansatte den enkelte skole har plass til, er i stor grad basert på lokalt skjønn.

Forskrift om helse og miljø i skoler og barnehager anbefaler et minimum av 2,5 kvm areal per elev i klasserommet.⁵⁸ Dette kan senkes til 2 kvm dersom det er grupperom i umiddelbar nærhet. Skolene i Larvik i dag har svært ulik utforming og de fleste eldre skoler har ikke utforming etter disse utformingene. Det er heller ikke i disse beregningene gjort fratrekk for rom som har lite formålstjenlig utforming, eksempelvis søyler eller annet i rommet som trekker vekk areal, og det er ikke kontrollert for om alle rom kan huse en full klasse på 28 elever. Det er dagens bruk av klasserommene som er lagt til grunn og antallet klasserom som kan benyttes på de ulike skolene er hentet inn fra bruker av bygget ved rektor.

Elevkapasiteten angir hvor mange elever skolen har plass til ved 100 % utnyttning av hvert enkelt klasserom. Det er viktig å peke på at en slik kapasitetsutnyttning er rent teoretisk og vil sjelden samsvare med faktisk elevtallsfordeling. Variasjon i elevtallet på de ulike trinnene, hensyn til pedagogisk forsvarlig gruppestørrelse og kapasiteten til byggets tekniske anlegg bidrar til dette. For høy oppfyllingsgrad vil medføre stort press på skolens spesialrom, og kan i ytterste konsekvens føre til at undervisningen i fag som naturfag, mat og helse, kunst og håndverk o.l. må flyttes til ordinære klasserom.

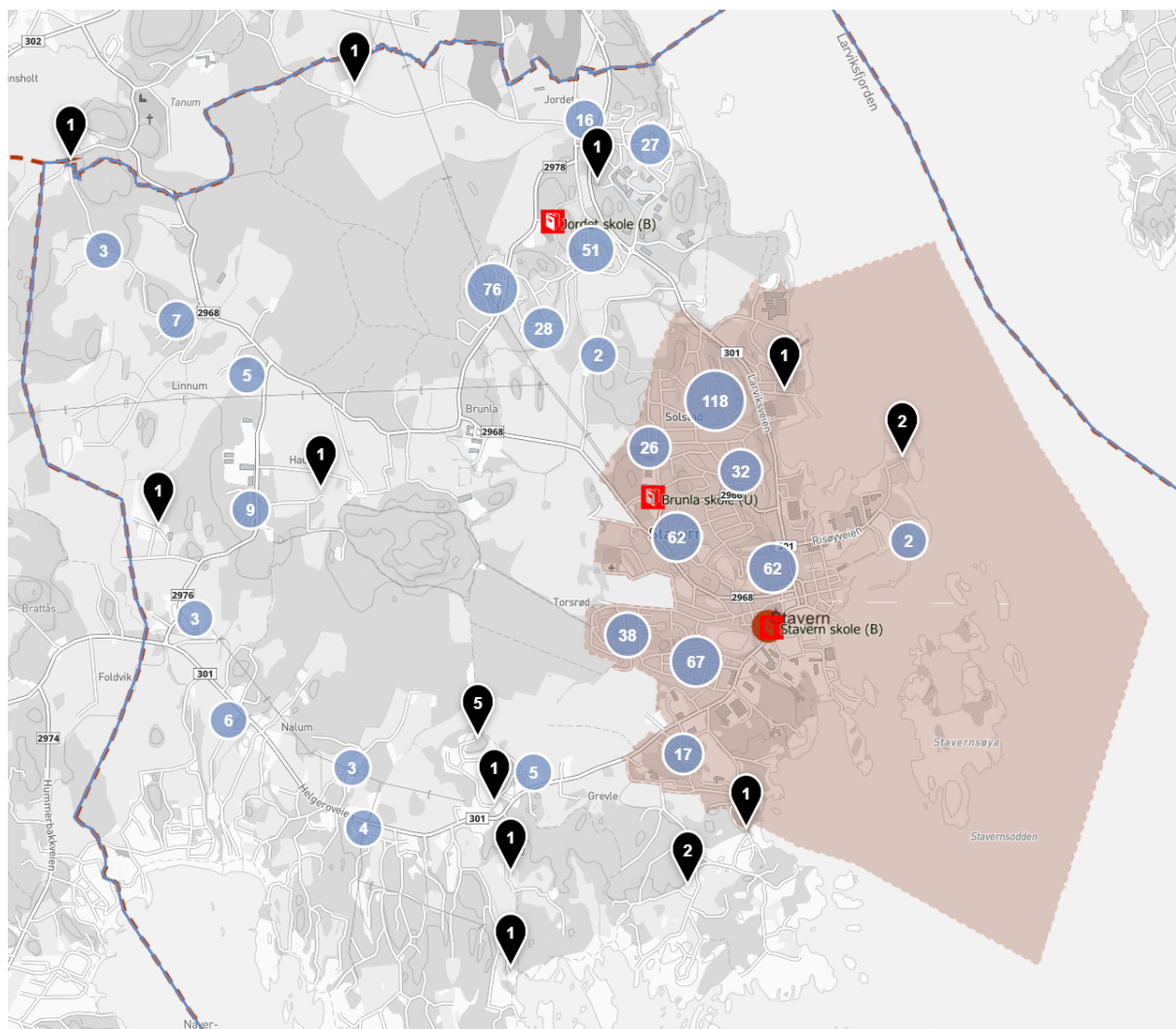
⁵⁸ Lovdata, 2023. [Forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger](#).

Vi legger til grunn at en skole som ikke er bygget ny i de senere år i beste fall kan fylle 85% av teoretisk kapasitet, mens en nyere skole kan fylle 90% av teoretisk kapasitet grunnet mer hensiktsmessig utforming. Det er vanlig i norske kommuner å planlegge for en gjennomsnittlig oppfylling på 80-90%, men som tidligere nevnt må det utøves skjønn i hvordan dette gjøres i praksis.

Sone 1: Stavern

I sone 1 er det i dag tre skoler:

to barneskoler, Stavern og Jordet, og en ungdomsskole, Brunla.

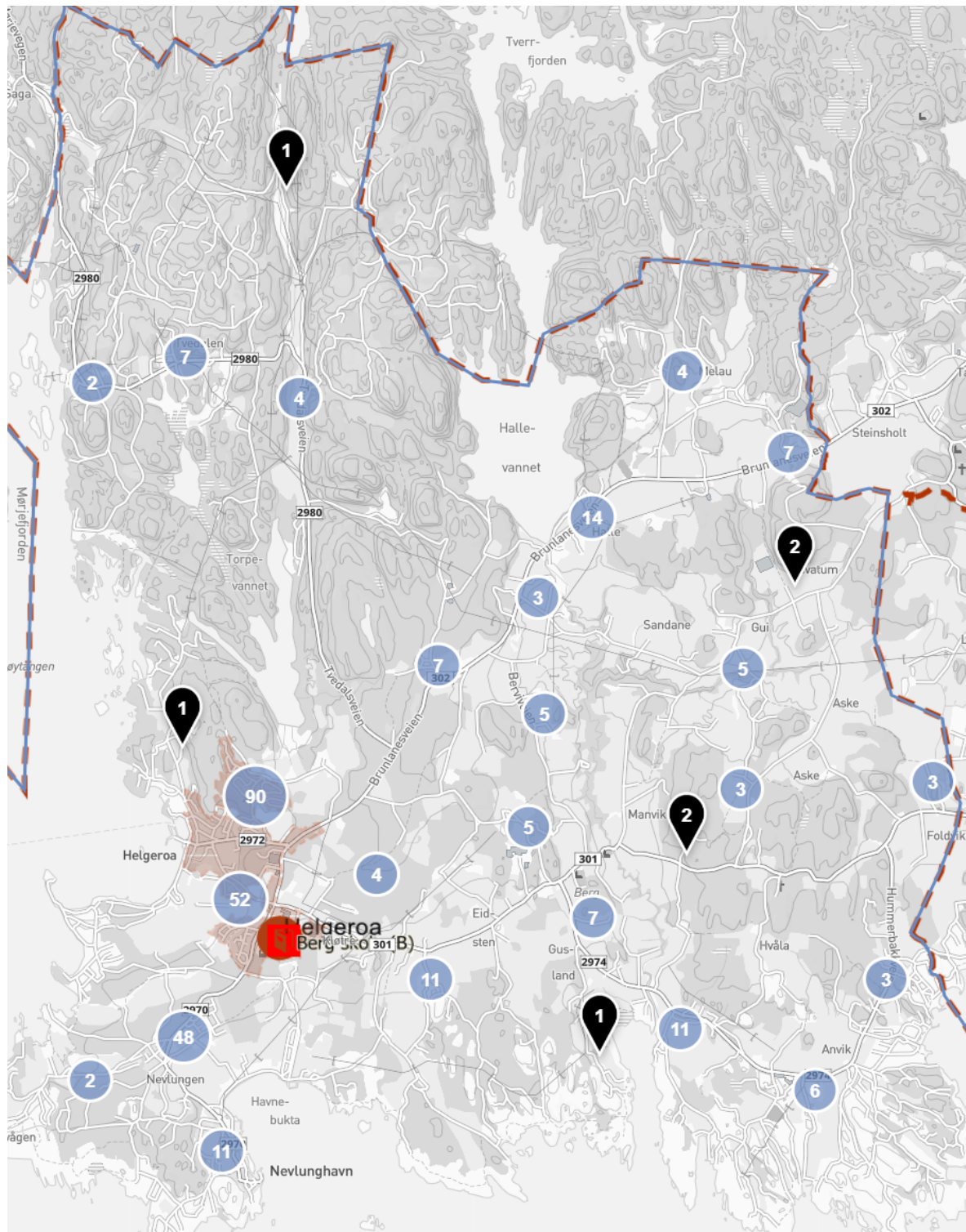
	Paralleller	Trinn	Antall klasserom	Elevtallsnøkkel per.klasse	Teoretisk elevkapasitet
Jordet skole	2	7	14	28	392
Stavern skole	1	7	11	28	308
Brunla U.skole	4	3	12	28	336
Samlet teoretisk elevkapasitet i sonen:					1036

Utviklingen i andelen barn med folkeregistrert adresse i denne sonen:

Skoleår:	25/26	26/27	27/28	28/29	29/30	30/31	Samlet endring
Fødselsår:	2010- 2019	2011- 2020	2012- 2021	2013- 2022	2014- 2023	2015- 2024	
Antall barn:	688	677	667	646	646	626	
Andel 6-12 åringer	468	473	480	465	441	417	-51
Andel 13-15 åringer	220	204	187	181	205	209	-11
Utvikling:		-11	-10	-21	0	-20	-62

Sone 2: Helgeroa

I sone 2 er det i dag én skole: Berg barneskole.

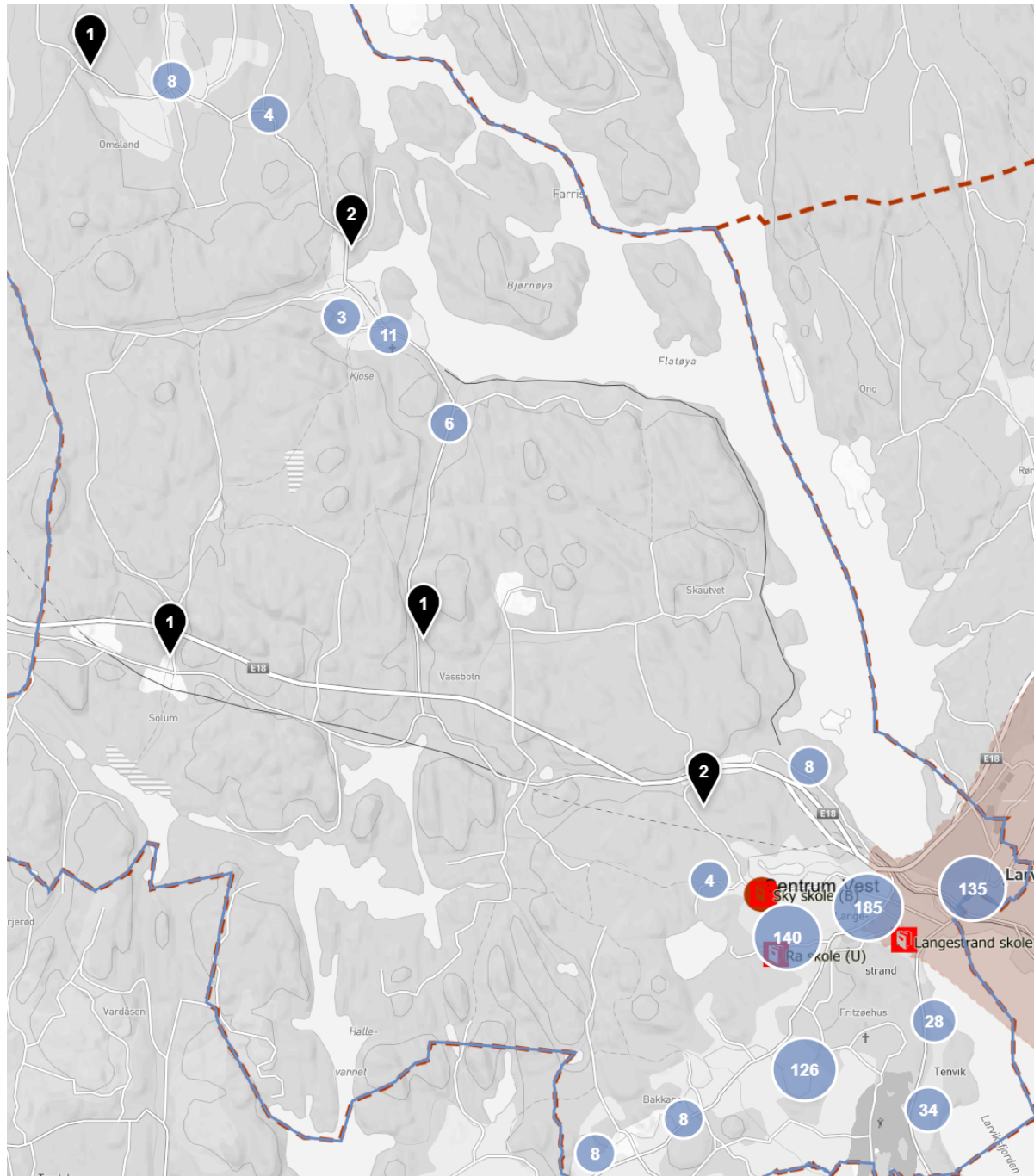

	Paralleller	Trinn	Antall klasserom	Elevtallsnøkkel per.klasse	Teoretisk elevkapasitet
Berg skole	2	7	13	28	364
Samlet teoretisk elevkapasitet i sonen:					364

Skoleår:	25/26	26/27	27/28	28/29	29/30	30/31	Samlet endring:
Fødselsår	2010- 2019	2011- 2020	2012- 2021	2013- 2022	2014- 2023	2015- 2024	
Antall barn:	321	310	298	288	286	281	
Andel 6-12 åringer	212	208	195	194	188	189	-23
Andel 13-15 åringer:	109	102	103	94	98	92	-17
Utvikling:		-11	-12	-10	-2	-5	-40

Sone 3: Sentrum vest

I sone 3 er det i dag tre skoler: to barneskoler, Langestrand og Sky, og en ungdomsskole, Ra.

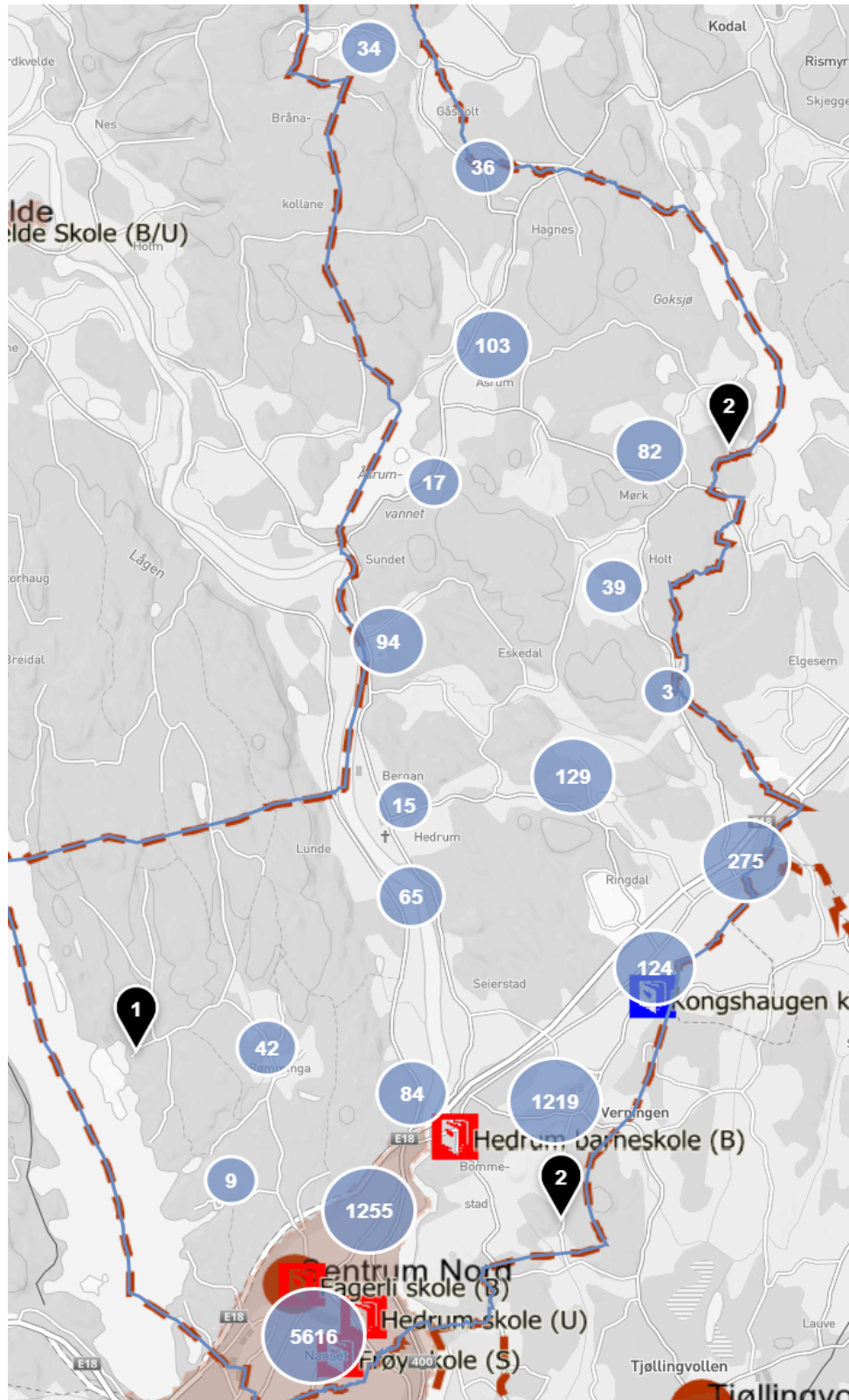
	Paralleller	Trinn	Antall klasser	Elevtallsnøkkel per.klasse	Teoretisk kapasitet
Langestrand skole	1	7	7	28	196
Sky skole	3	7	14	28	392
Ra U.skole	4	3	12	25*	300
Samlet teoretisk elevkapasitet i sonen:					888

*Ra ungdomsskole har 100 elever per. base

Skoleår:	25/26	26/27	27/28	28/29	29/30	30/31	Samlet endring:
Fødselsår	2010- 2019	2011- 2020	2012- 2021	2013- 2022	2014- 2023	2015- 2024	
Antall barn:	719	688	677	665	655	637	
Andel 6-12 åringer:	498	476	469	429	436	421	-77
Andel 13-15 åringer:	221	212	208	236	219	216	-5
Utvikling:		-31	-11	-12	-10	-18	-82

Sone 4: Sentrum nord

I sone 4 er det i dag tre skoler: to barneskoler, Hedrum og Fagerlig, og en ungdomsskole, Hedrum U.

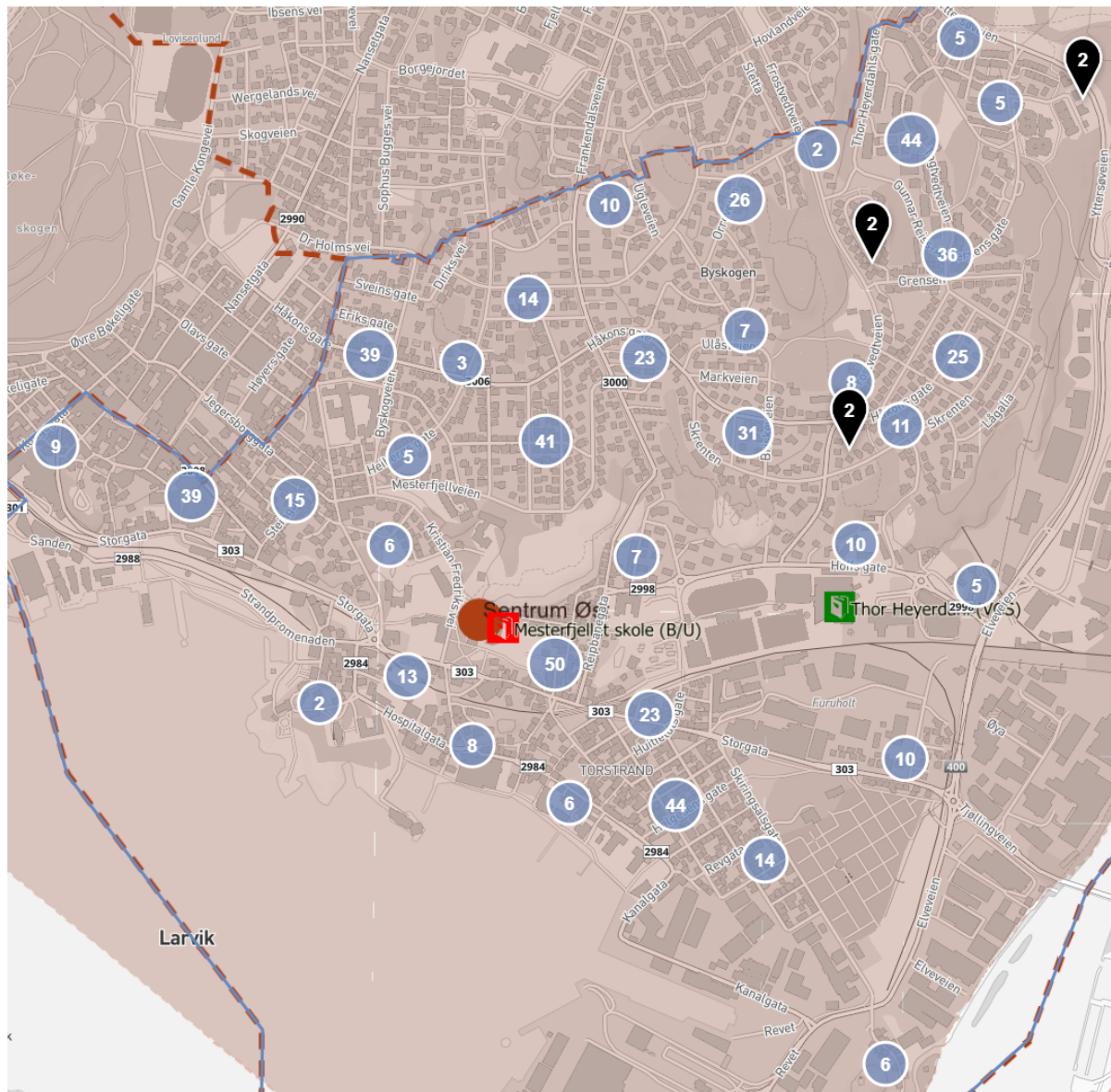

	Paralleller	Trinn	Antall klasserom	Elevtallsnøkkel per.klasse	Teoretisk kapasitet
Hedrum barneskole	2	7	11	28	308
Fagerli skole	4	7	28	28	784
Hedrum U.skole	5	3	15	28	420
Samlet teoretisk elevkapasitet i sonen:					1512

Skoleår:	25/26	26/27	27/28	28/29	29/30	30/31	Samlet endring:
Fødselsår:	2010- 2019	2011- 2020	2012- 2021	2013- 2022	2014- 2023	2015- 2024	
Antall barn:	1049	997	1002	995	988	959	
Andel 6-12 åringer:	713	706	716	686	658	639	-74
Andel 13-15 åringer:	336	291	286	309	330	320	-16
Utvikling:		-52	+5	-7	-7	-29	-90

Sone 5: Sentrum øst

I sone 5 er det i dag én skole: Mesterfjellet 1-10 skole.

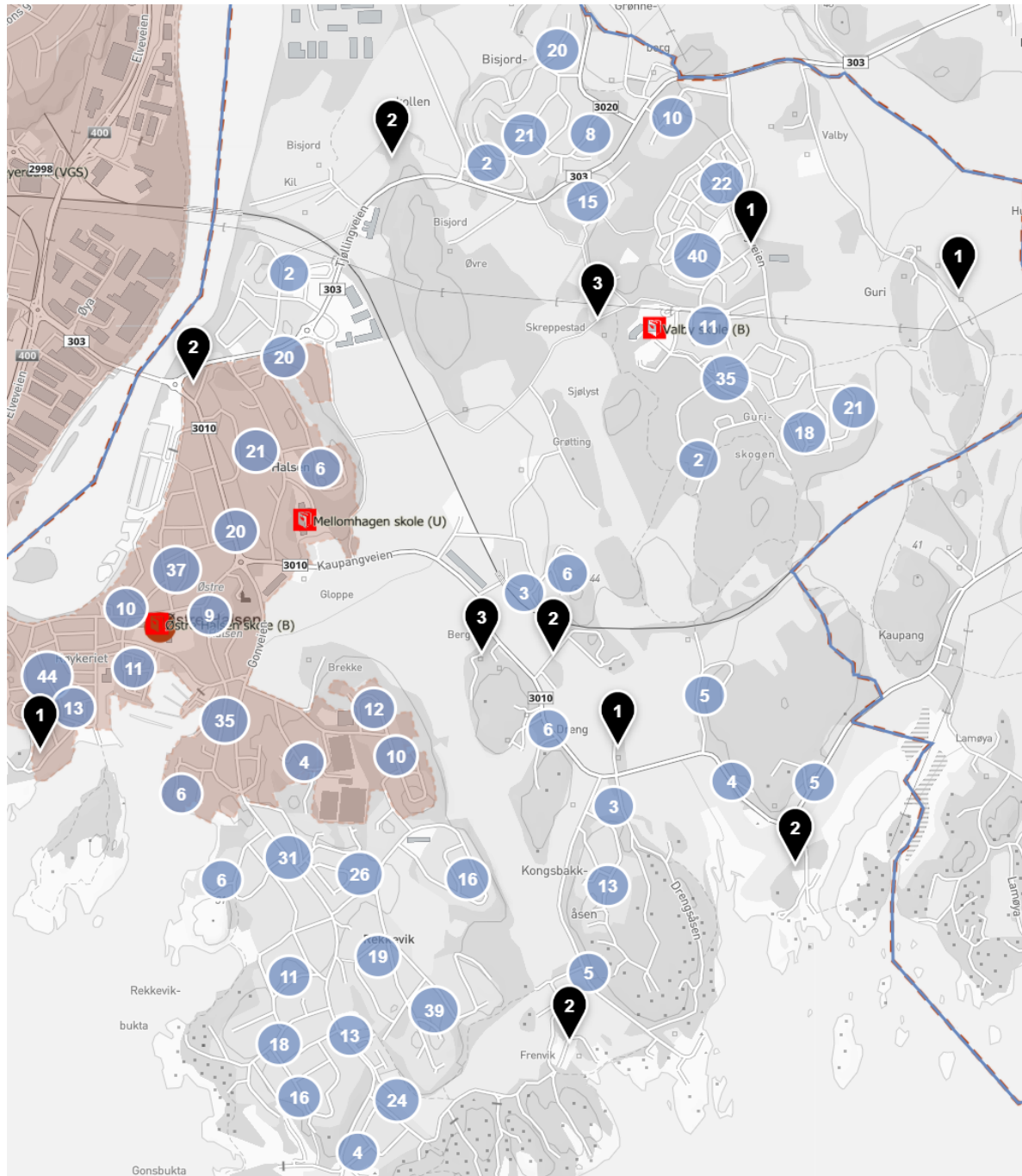
	Paralleller	Trinn	Antall klasserom	Elevtallsnøkkel per.klasse	Teoretisk kapasitet
Mesterfjellet skole	2	10	20	28*	560
Samlet teoretisk elevkapasitet i sonen:					560

*Bygget med hensikt om noe lavere elevtallsnøkkel per rom.

Skoleår:	25/26	26/27	27/28	28/29	29/30	30/31	Samlet endring:
Fødselsår:	2010-2019	2011-2020	2012-2021	2013-2022	2014-2023	2015-2024	
Antall barn:	608	582	580	554	537	536	
Andel 6-12 åringer:	406	395	400	393	373	365	-41
Andel 13-15 åringer:	202	187	180	161	164	171	-31
Utvikling:		-26	-2	-26	-17	-1	-72

Sone 6: Østre Halsen

I sone 6 er det i dag tre skoler: to barneskoler, Østre Halsen og Valby, og en ungdomsskole, Mellomhagen U.

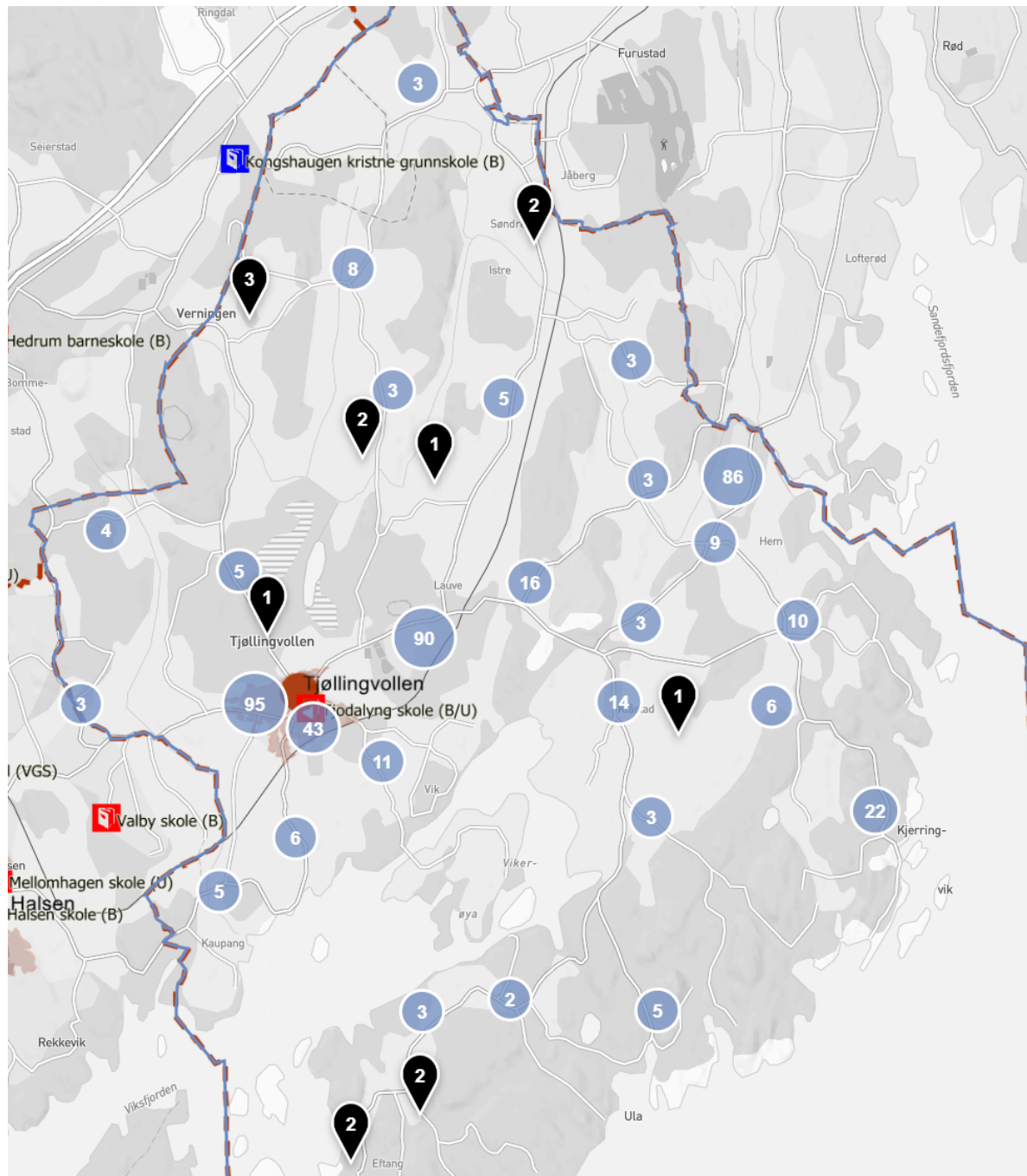

	Paralleller	Trinn	Antall klasserom	Elevtallsnøkkel per.klasse	Teoretisk kapasitet
Østre Halsen skole	3	7	19	28	532
Valby skole	1	7	7	28	196
Mellomhagen U.skole	3	3	9	28	252
Samlet teoretisk elevkapasitet i sonen:					980

Skoleår:	25/26	26/27	27/28	28/29	29/30	30/31	Samlet endring:
Fødselsår:	2010- 2019	2011- 2020	2012- 2021	2013- 2022	2014- 2023	2015- 2024	
Antall barn:	779	753	731	714	675	670	
Andel 6-12 åringer:	528	495	487	474	464	455	-73
Andel 13-15 åringer:	251	258	244	240	211	215	-36
Utvikling:		-26	-22	-17	-39	-5	-109

Sone 7: Tjøllingvollen

I sone 7 er det i dag én skole: Tjodalyns 1-10 skole.

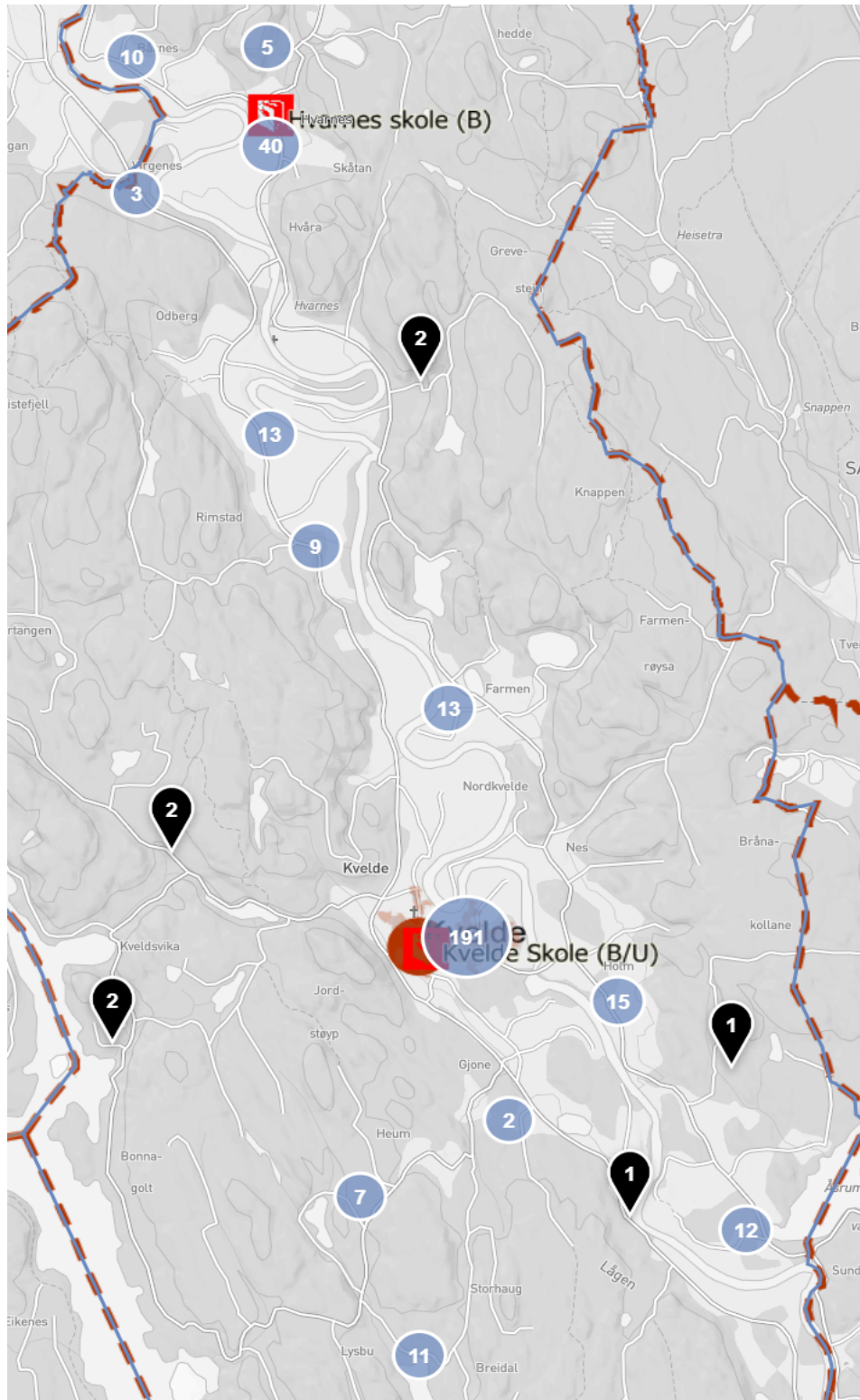

	Paralleller	Trinn	Antall klasser	Elevtallsnøkkel per.klasse	Teoretisk kapasitet
Tjodalyng skole	2	10	20	28	560
Samlet teoretisk elevkapasitet i sonen:					560

Skoleår:	25/26	26/27	27/28	28/29	29/30	30/31	Samlet endring:
Fødselsår:	2010- 2019	2011- 2020	2012- 2021	2013- 2022	2014- 2023	2015- 2024	
Antall barn:	480	474	460	437	435	437	
Andel 6-12 åringer:	321	323	329	321	301	279	-42
Andel 13-15 åringer:	159	151	131	116	134	158	-1
Utvikling:		-6	-14	-23	-2	+2	-43

Sone 8: Kvelde

I sone 8 er det i dag to skoler: en barneskole, Hvarnes, og en kombinert barne- og ungdomsskole, Kvelde 1-10.

	Paralleller	Trinn	Antall klasserom	Elevtallsnøkkel per.klasse	Teoretisk kapasitet
Hvarnes skole	Fådel	7	3*	28	84
Kvelde skole	2*	10	13	28	364
Samlet teoretisk elevkapasitet i sonen:					448

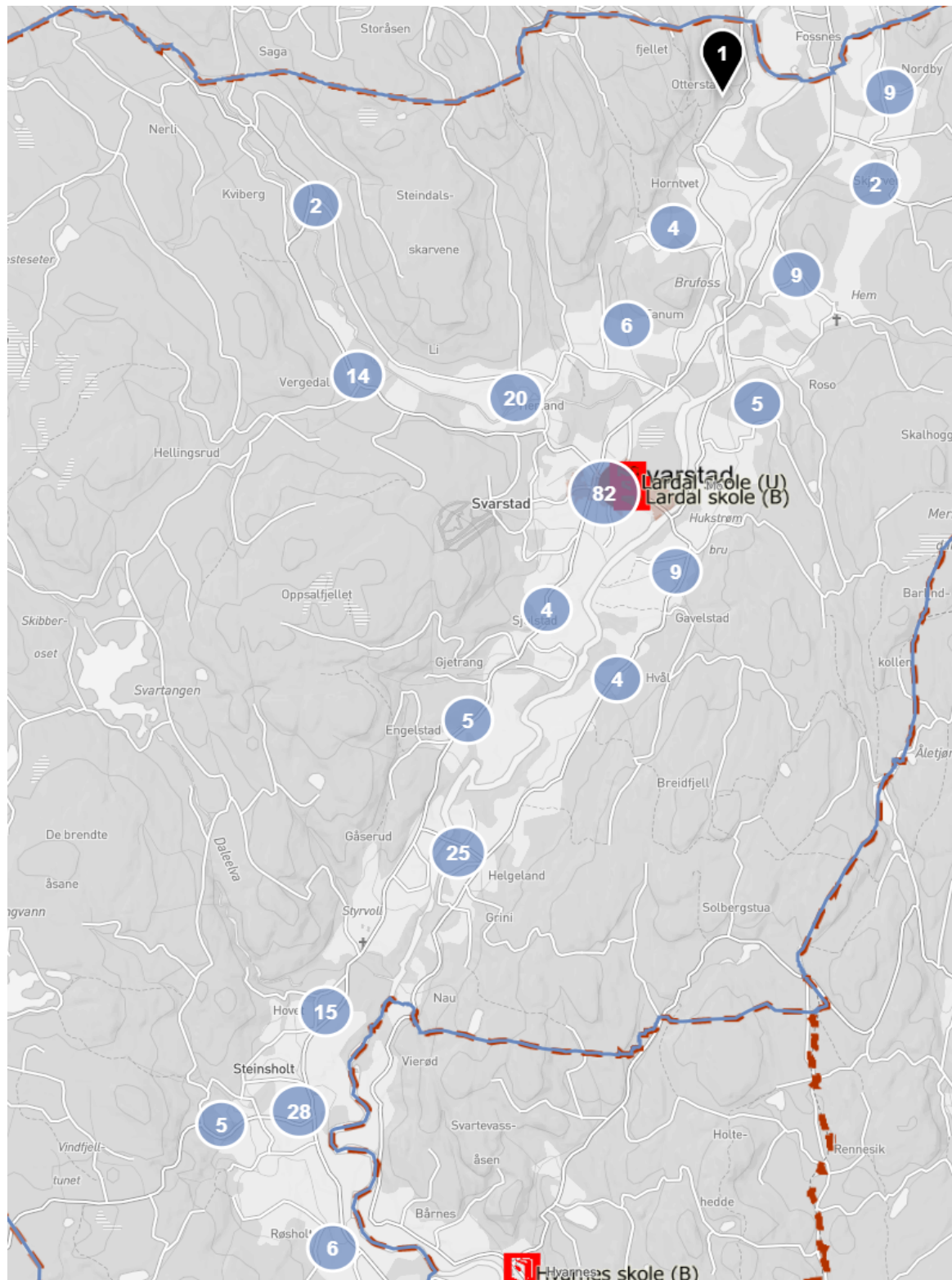
*Hvarnes skole er delt i tre grupper: 1-2 trinn, 3-4 trinn og 5-7 trinn.

**Kvelde barnetrinn er 1-parallell

Skoleår:	25/26	26/27	27/28	28/29	29/30	30/31	Samlet endring:
Fødselsår:	2010- 2019	2011- 2020	2012- 2021	2013- 2022	2014- 2023	2015- 2024	
Antall barn:	357	348	336	325	308	291	
Andel 6-12 åringer:	247	233	221	218	204	192	-55
Andel 13-15 åringer:	110	115	115	107	104	99	-11
Utvikling:		-9	-12	-11	-17	-17	- 66

Sone 9: Svarstad

I sone 9 er det i dag én skole: Lardal 1-10.skole.

	Paralleller	Trinn	Antall klasserom	Elevtallsnøkkel per.klasse	Teoretisk kapasitet
Lardal skole	1	10	15*	28	420
Samlet teoretisk elevkapasitet i sonen:					420

*flere rom er små

Skoleår:	25/26	26/27	27/28	28/29	29/30	30/31	Samlet endring:
Fødselsår:	2010-2019	2011-2020	2012-2021	2013-2022	2014-2023	2015-2024	
Antall barn:	255	235	229	219	204	200	
Andel 6-12 åringer:	161	144	149	140	135	130	-31
Andel 13-15 åringer:	94	91	80	79	69	70	-24
Utvikling::		-20	-6	-10	-15	-4	-55

Prognose per trinn for kommunen samlet

	Fødselsår											
							2019	2020	2021	2022	2023	2024
	Tall fra GSI pr. 1.10.						Pr. 22.04.25	Prognoser folkeregister pr. 22.04.25				
	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24	24/25	25/26	26/27	27/28	28/29	29/30	30/31
1. trinn	457	446	499	489	481	461	508	404	482	401	395	393
2. trinn	492	461	450	506	497	483	463	508	404	482	401	395
3. trinn	524	496	472	456	513	495	485	463	508	404	482	401
4. trinn	545	525	502	476	466	515	499	485	463	508	404	482
5. trinn	556	554	531	506	489	468	512	499	485	463	508	404
6. trinn	600	559	564	536	514	490	474	512	499	485	463	508
7. trinn	521	595	571	574	546	519	493	474	512	499	485	463
8. trinn	555	523	583	565	569	549	516	489	479	500	516	495
9. trinn	522	560	520	593	577	579	548	516	489	479	500	516
10. trinn	526	518	565	528	601	566	577	548	516	489	479	500
	5 298	5 237	5 257	5 229	5 253	5 125	5 075	4 898	4 837	4 710	4 633	4 557

Tabellen viser elevtallsutviklingen fremover basert på fødselstallene for årene 2020 til 2024. De gule rutene i fremskrivningen viser folkeregisterdata, mens de hvite feltene viser faktisk elevtall. Tabellen viser en nedgang i antall barn basert på færre fødte barn på 518 barn frem til 2030/2031.

I ordinær fremskriving av elevtallene er det ofte ikke tatt hensyn til at vi hvert år har elever som går til private skoler. Det er én privat grunnskole i Larvik kommune, Kongshaugen Kristne skole, men elever i Larvik flytter også til andre skoler i våre nabokommuner som Wang, Steinerskolen, Montessorri og Skagerak International School. Av vårt samlede elevtall har vi et relativt lavt antall elever i private skoler fordi det kun er en privat skole i kommunen.

Historisk sett ser vi likevel at andelen elever i private skoler øker hvert år. Det er for stor usikkerhet rundt denne utviklingen til at vi har lagt til grunn en videre økning, og tallene i prognosen tar derfor utgangspunkt i det samme nivået av uttrekk til private skoler som i 2024.

Fødselsår	2020	2021	2022	2023	2024
	Prognoser folkeregister 1. trinn pr. mai 2025				
Skoleår	26/27	27/28	28/29	29/30	30/31
Prognoser kartdata basert på folkeregistrert adresse i kommunen og fødselsår 1.-7. trinn	3453	3446	3320	3200	3087
Prognoser kartdata basert på folkeregistrert adresse i kommunen og fødselsår 8.-10. trinn	1612	1535	1523	1534	1550
Totalt prognose før fratrekk for andel elever i private skoler og netto flyttebalanse	5 065	4 981	4 843	4 734	4 637
Andel barn i alder 6-15 år som har folkeregistrert adresse i Larvik og ikke går i kommunal grunnskole i % av total	-5,00%	-5,00%	-5,00%	-5,00%	-5,00%
Estimert antall barn i alder 6-15 år som har folkeregistrert adresse i Larvik og ikke går i kommunal grunnskole	-253	-249	-242	-237	-232
Totalt - prognostiserte elevtall	4 812	4 732	4 601	4 497	4 405
Endring i elevtall målt mot 5 075 elever (prognosen for skolestart høst 2025)	-263	-343	-474	-578	-670

Dersom vi ser på prognosene for de kommende fem skoleårene fra 2025/2026 til og med 2030/2031 vil det samlede elevtallet i Larviksskolen reduseres med i underkant av 700 elever. I dette er ikke inn- og utflytting til kommunen hensyntatt, men det er lagt til et estimat som tar høyde for et ytterligere uttrekk av elever som ikke går i våre kommunale grunnskoler. Uttrekket på 5% er estimert på bakgrunn av tidligere andel elever utenfor de kommunale grunnskolene. Denne andelen varierer.

Dersom vi ser på kun 1.klassinger er andelen som går til private skoler noe annerledes enn i den totale oversikten. Andelen varierer noe, men et gjennomsnitt på om lag 3% til private skoler gir et bilde av uttrekket som vi kan forholde oss til også i fremskrivninger.

Skoleår	21/22	22/23	23/24	24/25	25/26	Gj.snitt
Antall 1.klassinger	499	489	481	461	508	-
%-andel til private skoler	2,0 %	2,7 %	4,0 %	2,4 %	3,7 %	2,9 %

Prognose per skole

Når det gjelder prognosene for elevtallsutvikling for hver skole er det en rekke hensyn som må tas ved lesing av prognosene og de må derfor tolkes i sammenheng med de øvrige prognosene som er fremstilt tidligere.

Prognosen fordelt på hver skole tar *ikke* hensyn til andelen elever som går til private skoler. For ungdomsskolene er det ikke mulig å hente ut fremskrevne data på dette tallet da elevene søker seg til private skoler før hvert år. For barneskolene vet vi at det er enkelte

skoler som i stor grad har 1.klassinger som begynner på Kongshaugen Kristne skole eller Moe skole (ref. andelen 1.klassinger i tabellen over). Dette gjelder i størst grad Hedrum barneskole og Kvelde skole, men også skoler som Valby og Tjodalyng har noe uttrekk til private skoler. Det er heller ikke hensyntatt innenlands flytting eller skolebytter som følge av fritt skolevalg, da også dette søkes om i forkant av hvert år og dermed ikke kan fordeles ut per skole frem i tid.

Det anbefales at prognosene fordelt per skole leses i sammenheng med den demografiske utviklingen i hver sone, samt med oppmerksomhet for forbeholdene knyttet til elever i private skoler, elever som av andre grunner ikke går i kommunale skoler og tilflytting/flyttebalansen.

Larvik kommune - elevtall												
	Tall fra GSI pr. 1.10.						Pr. 22.04.25	Prognoser folkeregister pr. 22.04.25				
	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24	24/25	25/26	26/27	27/28	28/29	29/30	30/31
Berg	250	253	245	227	219	204	197	195	184	186	179	186
Brunla	214	217	233	218	221	213	208	203	203	205	225	223
Fagerli *	674	676	667	671	635	604	603	583	588	569	548	531
Frøy	44	46	46	51	57	58	51	46	35	26	23	20
Hedrum b. **	165	149	133	156	160	161	158	164	185	187	188	194
Hedrum u. *	323	337	355	382	402	388	370	345	329	337	337	335
Hvarnes	36	44	41	43	43	49	53	49	48	50	45	45
Jordet	284	286	292	294	302	305	302	305	302	294	282	259
Kvelde	258	259	251	253	260	269	277	265	256	250	242	226
Langestrand	120	95	89	84	84	93	98	106	119	110	120	114
Lardal	284	286	286	273	278	249	248	228	225	217	202	198
Mellomhagen	208	218	234	232	226	231	226	237	231	233	213	218
Mesterfjellet *	481	483	487	484	517	507	506	474	473	449	435	429
Ra	336	321	350	359	357	322	296	259	246	247	274	280
Sky	336	322	316	297	293	275	285	272	271	250	249	243
Stavern	196	196	191	202	187	187	204	205	203	193	183	176
Tjodalyng	510	500	506	490	498	482	467	462	449	428	422	425
Valby	140	137	146	136	142	152	158	150	156	158	158	156
VM	37	21										
Østre Halsen	402	391	389	377	372	376	368	350	334	321	308	299
	5 298	5 237	5 257	5 229	5 253	5 125	5 075	4 898	4 837	4 710	4 633	4 557
*inkludert elever i innføringstilbud fra skoleåret 21/22												
**inkludert elever i innføringstilbud fra skoleåret 22/23												
Fra 25/26 går innføringselevne på Mesterfjellet skole												

Arealeffektivisering og klimaregnskap

Kommunens totale eiendomsportefølje (bygningsareal) er en vesentlig driver for kostnader til investering, drift og vedlikehold, og utvikling. En arealeffektivisering i bygninger og uteanlegg vil kunne redusere kostnadene til kommunen og redusere kommunens egne klimagassutslipp. Arealeffektivisering kan for eksempel innebære å redusere antall bygg og lage en skolestruktur der færrest mulig skoler driftes med stor ledig kapasitet og hvor byggene i større grad tilfredsstiller nye krav til byggteknisk tilstand.

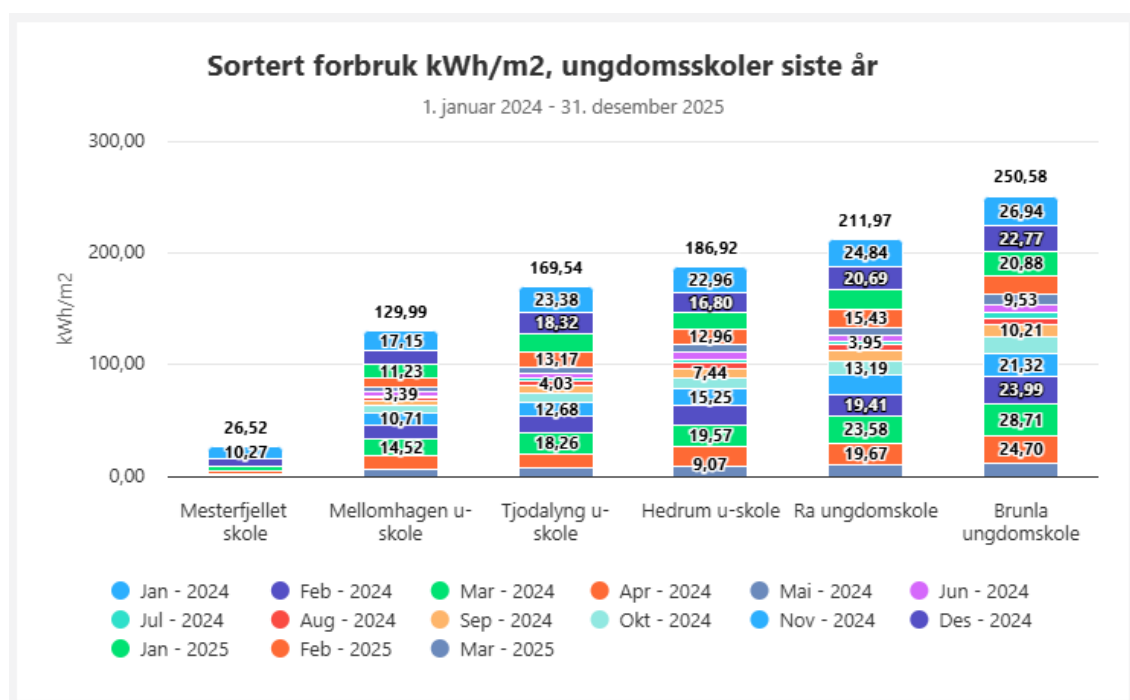
Forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling (FDVU) er avgjørende for å sikre at bygg og eiendommer holdes i god stand samtidig som drifts- og vedlikeholdsoppgaver blir utført effektivt. En systematisk tilnærming bidrar ikke bare til økt levetid på eiendommene, men også til bedre funksjonalitet og reduserte kostnader over tid.

Utgifter til drift av skolebygg, som daglig drift, strøm, kommunale avgifter, renhold og vedlikehold, påvirkes lite av hvor mange elever som til enhver tid går på skolen, så lenge ikke deler av bygget er stengt av. For eksempel dekker ventilasjonsanlegg enten et helt bygg eller store deler av det, og kostnadene forblir de samme om det er 10 eller 25 elever i klasserommet. På samme måte driftes også kommunens bygg 24-7, det vil si at kommunen må varme byggene opp døgnet rundt selv om det ikke brukes store deler av døgnet. Når byggene blir stående tomme, eller periodevis ubrukte, vil det fortsatt gi kostnader som for eksempel:

- Vedlikehold: *Tomme bygg krever fortsatt vedlikehold for å unngå skader som vannlekkasjer, mugg eller forfall.*
- Forsikring: *Også tomme bygg må forsikres mot skader som brann, hærværk eller naturskader. Forsikringer for tomme bygg kan være dyrere fordi risikoen for skader øker når ingen er til stede.*
- Vakt og sikkerhet: *Det kan være nødvendig med vakthold eller sikkerhetssystemer for å beskytte bygget mot hærværk, tyveri eller ulovlig inntrenging.*
- Strøm, vann og varme: *Selv om bygget ikke brukes, kan det være nødvendig med oppvarming for å unngå frostskafer, og et minimum av strøm og vann kan være nødvendig for drift av systemer.*

Økt arealutnyttelse/arealtetthet vil bidra til lavere energibruk til oppvarming og dermed lavere klimagassutslipp. Færre skole- og barnehagebygg gir lavere klimagassutslipp knyttet til drift og vedlikehold. Skoler og barnehager har stor påvirkning på annen arealbruk i kommunen, for eksempel boligutvikling i omkringliggende områder, og på et mer overordnet nivå når det gjelder byutvikling og attraktivitet. For å redusere klimagassutslipp er det vesentlig at arealbruk og transport/mobilitet sees i sammenheng.

Energieffektivisering av bygg bidrar til lavere energibruk og lavere klimagassutslipp. Tilrettelegging for fornybar energiproduksjon vil bidra til lavere utslipp knyttet til energi. I kommunens bygg i dag ser vi store utslag på energibruk og dermed et stort potensiale for energieffektivisering og energiomlegging gjennom strukturelle endringer i bygningsmassen (ref. illustrasjon over samlet energiforbruk ved kommunens ungdomsskoler)

Produksjon og transport av materialer er blant de største kildene til utslipp fra bygg og eiendom. Nybygg bidrar til store klimagassutslipp. Det er av vesentlig betydning om man bygger på allerede bebygd areal gjennom fortetting og transformasjon, eller bygger der det er ubebygd i dag. Å rive mindre er ett av de viktigste klimatiltakene for bygg- og eiendomssektoren. Bevare, gjenbruke og oppgradere eksisterende bygninger er mer bærekraftig enn å rive. Det er viktig at det foreligger en plan for videre bruk av bygningsmassen ved eventuell formålsendring.

Økonomi

Økonomi - det starter med demografiutviklingen

Kostnadsnivået for tjenestene i kommunen er en sammensetning av en rekke forhold. Larvikskolen er intet unntak. Premissene for Larvikskolen starter med demografiutviklingen og antall elever i kommunal grunnskole, samt sammensetningen av elever på ulike klassetrinn. For å kunne si noe om fremtiden og det økonomiske kostnadsnivået må vi være tydelig på hvilke forutsetninger som ligger til grunn for beregningene knyttet til økonomien. For grunnskolen er den helt grunnleggende faktoren prognoseutvikling for elevtall per område innad i kommunen. I dag vil det si prognosene for elevtallsutvikling i opptaksområdet til hver enkelt skole. Derfor bør dette avsnittet leses i sammenheng med kapitlet om samfunns- og demografiutvikling.

Demografikostnader per 2024⁵⁹

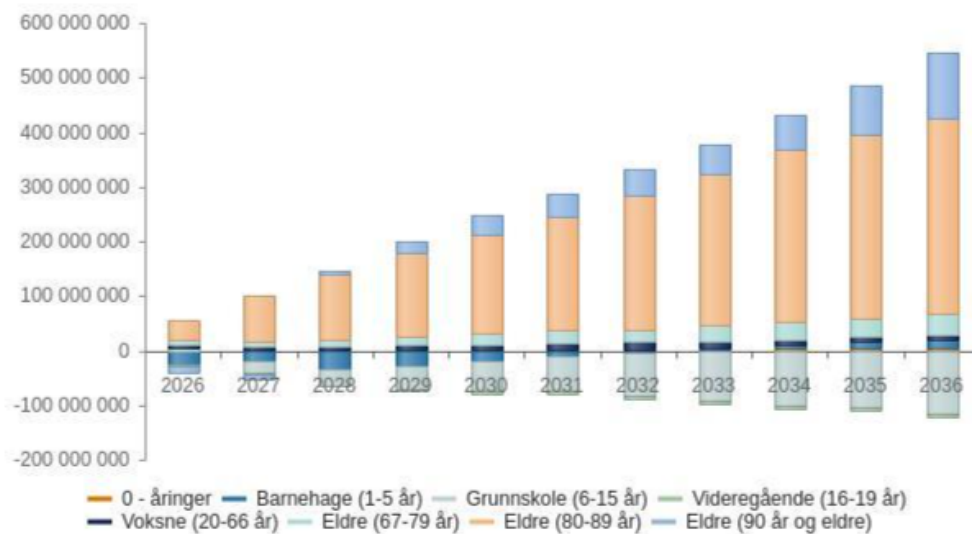
I tabellen for demografiutgifter vises den økonomiske effekten av endring av befolkningsprognosen fra ett år til neste. Beregning av økonomisk endring som følge av befolkningsutviklingen er basert på Teknisk beregningsutvalg (TBU) sin beregningsmetode. I tabellen som er vist nedenfor vises tallene akkumulert. I beregningene vil basisåret være året før første år i visningene. Nivået for 2025 er dermed basisen som det beregnes endring ut fra når 2026 er første år i tabellen. Det er få eller ingen kommuner som bruker denne direkte i budsjettfordelingen. Men det er flere kommuner som bruker dette som et viktig planleggingsverktøy når man skal se på utviklingen av tjenestene over tid.

Aldersintervallet med 0-åringer har relativt små utslag for perioden og ender på en beregnet kostnadsøkning på 3,9 mill kr i perioden 2026-2036. Aldersintervallet 1-5 år har en nedgang først i perioden, men stiger utover og ender på en beregnet økning på 16,4 mill kr. Grunnskole 6-15 år har en nedgang i alle år fra 2027 og summerer seg til en kostnadsreduksjon på 115,9 mill kr. Videregående 16-19 år reduseres også i perioden og er beregnet til en reduksjon på 5,9 mill kr. Voksne 20-66 år vokser første del av perioden og reduseres fra 2033. Dette summerer seg til en økning på 8,9 mill kr perioden sett under ett.

I andre enden av aldersskalaen har vi aldersintervallene 67-79 år, 70-89 år og 90 år og over. Her er det en sterk økning i kostnadene på hele 517,7 mill kr for hele perioden.

⁵⁹ Larvik kommune, 2024. Demografianalyse 2024 publiseres i samme møterunde som kunnskapsgrunnlaget.

Prognose type : Middels nasjonal vekst
Prognose periode : 10

Tall i hele tusen	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	Totalt
0 - åringar	-97	581	581	484	484	291	291	291	388	291	291	3 875
Barnehage (1-5 år)	-26 559	6 328	-14 497	7 426	8 635	8 162	6 774	5 747	5 108	4 456	4 830	16 409
Grunnskole (6-15 år)	5 980	-27 392	-7 716	-15 432	-10 995	-7 137	-15 818	-13 117	-10 031	-2 701	-11 574	-115 935
Videregående (16-19 år)	-1 084	-73	266	-1 609	-2 166	-2 104	-12	365	463	-28	17	-5 966
Voksne (20-66 år)	4 774	1 448	668	1 336	1 686	2 082	913	-1 335	-1 489	-967	-179	8 938
Eldre (67-79 år)	9 147	668	2 070	3 338	4 206	3 739	267	5 408	3 205	3 539	4 273	39 860
Eldre (80-89 år)	35 208	47 608	38 086	33 658	27 015	25 243	38 751	33 658	38 086	19 707	18 157	355 177
Eldre (90 år og eldre)	-12 454	3 229	14 299	16 144	12 454	9 225	3 690	6 458	7 380	28 598	33 672	122 696
Total	14 914	32 396	33 759	45 346	41 317	39 501	34 855	37 473	43 110	52 896	49 487	425 055

Dagens kostnadsnivå - basert på regnskapet for 2024

Ser vi på kostnadene per elev i grunnskole for regnskapsåret 2024 så ser det slik ut:

- **Kostnad per elev er kr 142 134**
- Antall elever i kommunal grunnskole (vektet⁶⁰): 5 200
- Totale kostnader: **kr 739 113 000** (korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole)

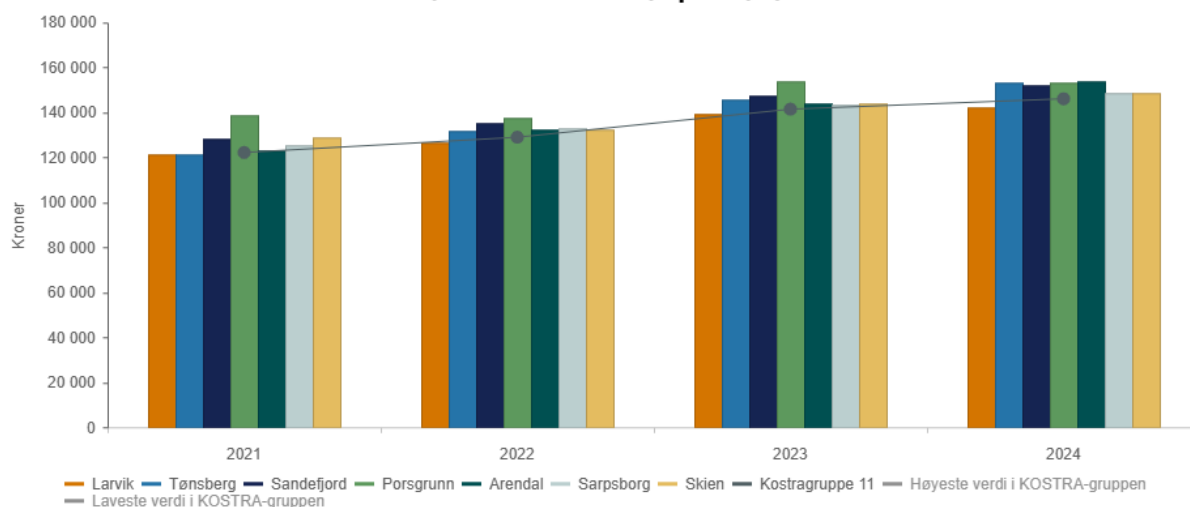
Dette inkluderer kostnader for skolebygg og skoleskyss og er basert på regnskapet for 2024 i henhold til KOSTRA⁶¹ (foreløpig tall publisert per 15. mars 2025).

⁶⁰ Elevtall: Pga. at elevtallet er registrert per 01.10. for skoleåret, er elevtallet i indikatoren justert/vektet til å samsvare med regnskapsåret i forholdet 7/12 for elevtallet i fjor og 5/12 for elevtallet i år.

⁶¹ Referanse til kostra-veileder og side 96 for funksjon 202 og side 99 for funksjon 222 og 223:

<https://www.regjeringen.no/contentassets/bbb36cc4ebcc460b83aedfb68ca95c6d/2024/veileder-til-kontoplanen-i-kostra-for-2024-endelig-til-publisering.pdf>

Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole, skolelokaler og skoleskyss (202, 222, 223), per (B)

	2021	2022	2023	2024
Larvik	121 344	126 545	139 048	142 134
Tønsberg	121 315	131 501	145 502	153 044
Sandefjord	128 131	135 180	147 511	151 766
Porsgrunn	138 377	137 627	153 855	152 910
Arendal	122 908	132 356	143 688	153 335
Sarpsborg	125 176	132 965	143 056	148 374
Skien	128 412	132 081	143 754	148 335
Kostragruppe 11	122 009	128 792	141 254	145 872

Tabellen nedenfor viser tallgrunnlaget for Larvik kommune for søylediagrammet ovenfor fordelt på de totale kostnadene og antall elever (vektet) som kostnadene er fordelt på for perioden 2021 til 2024:

		Beløp (1000 kr)				
		2021	2022	2023	2024	Kilde:
202 Grunnskole	Korrigerte brutto driftsutgifter	528 331	552 086	601 363	616 473	SSB-tabell 12367
222 Skolelokaler	Korrigerte brutto driftsutgifter	95 871	98 893	112 629	107 383	SSB-tabell 12367
223 Skoleskyss	Korrigerte brutto driftsutgifter	12 285	12 787	14 479	15 257	SSB-tabell 12367
	Totalsum	636 487	663 766	728 471	739 113	
	Elever i kommunale grunnskoler, vektet (antall)	5 245	5 245	5 239	5 200	SSB-tabell 11977
	Kostnad per elev	121,344	126,545	139,048	142,134	

Kostnader fordelt på KOSTRA-funksjon 202 Grunnskole, 222 skolelokaler og 223 Skoleskyss:

Andelen av totalkostnaden fordelt på 202 Grunnskole, 222 Skolelokaler og 223 Skoleskyss har vært lik de siste årene, hvorav 15 % er fordelt på skolelokaler, 2 % på skoleskyss og resterende 83 % til øvrig skoledrift:

Kostra-funksjon 202: Hva viser regnskapet for 2024 per skole?

Ser vi nærmere på kostnadene for kostra-funksjon 202 Grunnskole for regnskapsåret 2024 per skole ser det slik ut:

							Regnskap 2024		
Type skole	Skole	Gruppering skolestørrelse (ut ifra vektet antall elever)	Antall elever 01.10.23	Antall elever 01.10.24	Antall elever vektet	Antall elever i innføringsklasse	Funksjon 202 - Grunnskole	Herav kostnader knyttet til innføringstilbud og tospråklig fagopplæring	Funksjon 202 eksklusiv innføringstilbud og tospråklig fagopplæring - Kostnad per elev (vektet elevtall)
Barneskole	Hvarnes skole	0-199 elever	43	49	46		4 331 241		95 192
Barneskole	Langestrand skole	0-199 elever	84	93	88		9 742 501		111 026
Barneskole	Valby skole	0-199 elever	142	152	146		15 652 395		107 086
Barneskole	Hedrum barneskole	0-199 elever	160	161	160	18	17 176 545	2 421 374	103 606
Barneskole	Stavern skole	0-199 elever	187	187	187		18 901 875		101 080
Barneskole	Berg skole	200-349 elever	219	204	213		19 811 367		93 120
Barneskole	Sky skole	200-349 elever	293	275	286		25 222 388		88 345
Barneskole	Jordet skole	200-349 elever	302	305	303		27 495 482		90 669
Barneskole	Østre Halsen skole	350-flere elever	372	376	374		33 561 721		89 817
Barneskole	Fagerli skole	350-flere elever	635	604	622	7	62 267 086	5 185 187	92 804
Ungdomsskole	Brunla ungdomsskole	200-349 elever	221	213	218		21 142 858		97 134
Ungdomsskole	Mellomhagen ungdomsskole	200-349 elever	226	231	228		23 085 536		101 215
Ungdomsskole	Ra ungdomsskole	200-349 elever	357	323	343		36 003 849		105 019
Ungdomsskole	Hedrum ungdomsskole	350-flere elever	402	388	396	11	41 900 363	3 442 601	99 847
1-10 Skole	Kvelde skole	200-349 elever	260	269	264		24 851 242		94 223
1-10 Skole	Lardal skole	200-349 elever	278	249	266		24 673 352		92 786
1-10 Skole	Tjodalving skole	350-flere elever	498	482	491		42 883 610		87 280
1-10 Skole	Mesterfjellet skole	350-flere elever	517	507	513	31	54 668 188	7 587 161	97 712
Spesialskole	Frøy skole	0-199 elever	57	60	58		31 773 863		545 474
Totalt alle skoler			5 253	5 128	5 201	67	535 145 460	18 636 323	100 607
Totalt alle skoler ekskl. spesialskoler			5 196	5 068	5 143	67	503 371 597	18 636 323	95 502
Totalt barneskoler			2 437	2 406	2 424	25	234 162 601	7 606 561	94 434
Totalt ungdomsskoler			1 206	1 155	1 185	11	122 132 605	3 442 601	101 120
Totalt 1-10 skoler			1 553	1 507	1 534	31	147 076 391	7 587 161	92 817
Totalt spesialskoler			57	60	58		31 773 863		545 474

I 2024 var det fire skoler som hadde innføringsklasser: Fagerli skole, Hedrum barneskole, Hedrum ungdomsskole og Mesterfjellet skole og antall elever i innføringsklasse vises i tabellen nedenfor. Innføringstilbudet er et kostnadsdrivende tilbud, da opplæringen gis med andre rammer enn ordinær grunnskoleopplæring. Denne kostnaden holdes utenfor i beregningene av kostnaden per elev. Kostnaden for tospråklig fagopplæring som gis ute på alle skolene i kommunen hører til innunder innføringstilbudet. Dette betyr at det er de samme fire skolene som bærer kostnadene for dette, selv om tilbudet gjelder alle elever som har behov for tospråklig fagopplæring i våre 19 grunnskoler. For å kunne gi et riktig bilde av kostnaden per elev for hver skole er derfor denne kostnaden holdt utenfor i og med at den belastes kun disse fire skolene, men tilbudet gjelder for alle skolene.

	Antall elever i innføringsklasse per 01.10.2024 (GSI telledato)
Mesterfjellet skole	31
Fagerli skole	7
Hedrum ungdomsskole	11
Hedrum barneskole	18
Totalt	67

Utover kostnader i tabellen over, som bare viser direkte kostnader per skole, har kommunen andre kostnader på KOSTRAfunksjon 202. Det omfatter pedagogisk-psykologiske tjenester (PPT), Naturskolen og andre felleskostnader for Larvikskolen, samt sentralførte pensjonskostnader for Larvikskolen. Disse kostnadene er en del av den samlede kostnaden i funksjonen 202, men ligger ikke fordelt per. skole.

Variasjon mellom skolene

Ut ifra tabellen ser vi at kostnadene per elev varierer fra kr 87 280 på Tjodalyng skole (1-10 Skole) til kr 545 474 på Frøy skole (spesialskole). Fordelt på de ulike typene skoler varierer kostnaden per elev fra og til følgende beløp:

Type skole	Kostnad per elev (lavest)	Kostnad per elev (høyest)	Forskjell i intervall
Barneskole	kr 88 345	kr 111 026	kr 22 681
Ungdomsskole	kr 97 134	kr 105 019	kr 7 885
1-10 skole	kr 87 280	kr 97 712	kr 10 432
Spesialskoler	Kun 1 skole	kr 545 474	Kun 1 skole

Forskjellen i kostnad per elev er størst innenfor barneskolene og minst innenfor ungdomsskolene.

Ser vi på kostnadene historisk per skole for funksjon 202 (dette er fortsatt uten funksjon 222 Skolebygg og 223 skoleskyss) så ser bildet slik ut for årene 2020 til 2024, se tabellen nedenfor. Kostnader for innføringstilbudet er da inkludert i tallene da denne kostnaden ikke kan skilles ut før etter 2023. Det er dermed viktig at tabellen leses med disse forutsetningene i og med at innføringstilbudet er svært kostnadsdrivende slik som tidligere vist til.

Type skole	Skole	Gruppering skolestørrelse (ut ifra vektet antall elever)	2020 Funksjon 202 - Kostnad per elev	2021 Funksjon 202 - Kostnad per elev	2022 Funksjon 202 - Kostnad per elev	2023 Funksjon 202 - Kostnad per elev	2024 Funksjon 202 - Kostnad per elev
Barneskole	Hvarnes skole	0-199 elever	72 210	75 209	83 239	90 179	95 192
Barneskole	Langestrand skole	0-199 elever	85 491	90 608	102 894	108 856	111 026
Barneskole	Valby skole	0-199 elever	79 039	79 233	91 733	102 354	107 086
Barneskole	Hedrum barneskole	0-199 elever	80 514	85 393	93 988	103 167	107 075
Barneskole	Stavern skole	0-199 elever	80 529	83 423	85 099	93 928	101 080
Barneskole	Berg skole	200-349 elever	74 600	77 018	81 573	86 992	93 120
Barneskole	Sky skole	200-349 elever	73 024	76 712	81 042	86 164	88 345
Barneskole	Jordet skole	200-349 elever	71 667	73 859	81 878	85 786	90 669
Barneskole	Østre Halsen skole	350-flere elever	74 278	81 380	93 830	92 047	89 817
Barneskole	Fagerli skole	350-flere elever	71 984	76 124	83 584	94 514	100 094
Ungdomsskole	Brunla ungdomsskole	200-349 elever	79 864	80 127	90 182	98 240	97 134
Ungdomsskole	Mellomhagen ungdomsskole	200-349 elever	83 179	80 310	82 059	97 045	101 215
Ungdomsskole	Ra ungdomsskole	200-349 elever	83 952	89 069	95 868	98 576	105 019
Ungdomsskole	Hedrum ungdomsskole	350-flere elever	84 689	87 600	90 020	95 971	105 764
1-10 Skole	Kvelde skole	200-349 elever	77 124	84 531	90 873	90 852	94 223
1-10 Skole	Lardal Skole	200-349 elever	85 119	88 261	96 367	94 743	92 786
1-10 Skole	Tjodalyng Skole	350-flere elever	72 461	74 228	78 500	82 158	87 280
1-10 Skole	Mesterfjellet skole	350-flere elever	77 977	86 002	94 370	101 282	106 600
Spesialskole	Frøy skole	0-199 elever	478 556	434 061	470 986	533 866	545 474
Mottaksskole	Verdensmesteren mottaksskole		152 079	180 728			
Totalt alle skoler			81 157	84 433	91 471	98 143	102 894
Totalt alle skoler ekskl. spesialskoler			77 749	82 236	88 893	94 427	97 881
Totalt barneskoler			74 819	78 604	86 294	92 765	96 598
Totalt ungdomsskoler			83 214	85 095	90 231	97 372	103 087
Totalt 1-10 skoler			77 339	82 309	88 937	92 148	95 888
Totalt spesialskoler			478 556	434 061	470 986	533 866	545 474

Variasjon mellom skolene for regnskapsår 2020 til 2024:

	Forskjell i intervall i kostnad per elev				
Type skole	2020	2021	2022	2023	2024
Barneskole	13 824	16 750	21 852	23 070	21 208
Ungdoms- skole	4 824	8 942	13 809	2 605	8 630
1-10 skole	12 658	14 033	17 867	19 123	19 320
Spesialskole	Kun 1 skole	kun 1 skole	Kun 1 skole	Kun 1 skole	Kun 1 skole

Kostra-funksjon 222 Skolelokaler: Hva viser regnskapet for 2024 per skole?

Type skole	Skole	Gruppering skolestørrelse (ut ifra vektet antall elever)	Skolebygg inkl. avskrivninger	Herav avskrivninger	Antall kvm	Kostnad per kvm	Kostnad per kvm ekskl. avskrivninger	Antall kvm per elev
Barneskole	Hvannes skole	0-199 elever	910 929	144 859	1 177	774	651	26
Barneskole	Langestrand skole	0-199 elever	1 981 956	257 652	2 894	685	596	33
Barneskole	Valby skole	0-199 elever	3 163 202	1 008 552	2 346	1 348	918	16
Barneskole	Hedrum barneskole	0-199 elever	2 529 107	714 278	2 221	1 139	817	14
Barneskole	Stavern skole	0-199 elever	5 174 727	2 219 288	5 044	1 026	586	27
Barneskole	Berg skole	200-349 elever	3 703 171	960 132	3 240	1 143	847	15
Barneskole	Sky skole	200-349 elever	4 329 456	783 546	3 933	1 101	902	14
Barneskole	Jordet skole	200-349 elever	3 014 276	369 075	3 959	761	668	13
Barneskole	Østre Halsen skole	350-flere elever	5 238 056	1 467 080	5 182	1 011	728	14
Barneskole	Fagerli skole	350-flere elever	15 970 647	10 312 362	8 705	1 835	650	14
Ungdomsskole	Brunla ungdomsskole	200-349 elever	6 334 495	1 228 264	4 996	1 268	1 022	23
Ungdomsskole	Mellomhagen ungdomsskole	200-349 elever	3 383 934	999 507	3 612	937	660	16
Ungdomsskole	Ra ungdomsskole	200-349 elever	6 028 869	2 189 138	4 593	1 313	836	16
Ungdomsskole	Hedrum ungdomsskole	350-flere elever	6 824 720	1 618 695	6 449	1 058	807	13
1-10 Skole	Kvelde skole	200-349 elever	4 561 292	1 561 015	4 679	975	641	18
1-10 Skole	Lardal Skole	200-349 elever	6 782 212	1 423 223	4 862	1 395	1 102	18
1-10 Skole	Tjodalyng Skole	350-flere elever	8 442 818	2 000 781	7 335	1 151	878	15
1-10 Skole	Mesterfjellet skole	350-flere elever	11 052 042	6 715 990	5 973	1 850	726	12
Spesialskole	Frøy skole	0-199 elever	3 505 563	1 177 379	1 953	1 795	1 192	34
Totalt alle skoler			102 931 474	37 150 814	83 153	1 238	791	16

Type skole	Skole	Gruppering skolestørrelse (ut ifra vektet antall elever)	Skolebygg inkl. avskrivninger	Herav avskrivninger	Herav Renhold	Herav Strøm	Herav Snøbrøytings- avtaler	Herav øvrige FDV- kostnader
Barneskole	Hvannes skole	0-199 elever	910 929	144 859	335 920	147 174	30 000	222 976
Barneskole	Langestrand skole	0-199 elever	1 981 956	257 652	672 600	409 448	50 650	591 605
Barneskole	Valby skole	0-199 elever	3 163 202	1 008 552	792 300	401 898	124 625	835 827
Barneskole	Hedrum barneskole	0-199 elever	2 529 107	714 278	773 680	325 802	54 500	660 847
Barneskole	Stavern skole	0-199 elever	5 174 727	2 219 288	1 106 560	260 355	105 550	1 482 974
Barneskole	Berg skole	200-349 elever	3 703 171	960 132	896 800	523 292	39 676	1 283 272
Barneskole	Sky skole	200-349 elever	4 329 456	783 546	1 389 280	552 337	80 191	1 524 103
Barneskole	Jordet skole	200-349 elever	3 014 276	369 075	1 071 980	472 749	40 800	1 059 672
Barneskole	Østre Halsen skole	350-flere elever	5 238 056	1 467 080	1 630 200	733 214	67 269	1 340 293
Barneskole	Fagerli skole	350-flere elever	15 970 647	10 312 362	2 692 300	633 445	43 708	2 288 832
Ungdomsskole	Brunla ungdomsskole	200-349 elever	6 334 495	1 228 264	1 256 660	1 019 158	42 150	2 788 263
Ungdomsskole	Mellomhagen ungdomsskole	200-349 elever	3 383 934	999 507	973 940	415 793	39 895	954 800
Ungdomsskole	Ra ungdomsskole	200-349 elever	6 028 869	2 189 138	1 348 620	884 594	106 335	1 500 182
Ungdomsskole	Hedrum ungdomsskole	350-flere elever	6 824 720	1 618 695	1 589 540	1 029 757	105 975	2 480 753
1-10 Skole	Kvelde skole	200-349 elever	4 561 292	1 561 015	1 301 120	597 489	54 773	1 046 895
1-10 Skole	Lardal Skole	200-349 elever	6 782 212	1 423 223	1 210 300	1 531 262	153 391	2 464 037
1-10 Skole	Tjodalyng Skole	350-flere elever	8 442 818	2 000 781	2 091 520	1 085 228	284 952	2 980 338
1-10 Skole	Mesterfjellet skole	350-flere elever	11 052 042	6 715 990	2 024 260	409 909	87 880	1 814 003
Spesialskole	Frøy skole	0-199 elever	3 505 563	1 177 379	680 580	513 121	43 961	1 090 523
Totalt alle skoler			102 931 474	37 150 814	23 838 160	11 946 024	1 556 280	28 440 197

Antall kvm per elev varierer fra 12 kvm på Mesterfjellet skole (1-10 skole) til 34 kvm på Frøy skole (spesialskole). Kostnaden per kvm varierer fra kr 685 på Langestrand skole til kr 1 850 på Mesterfjellet skole (1-10 skole) inklusive avskrivninger. Bokførte avskrivninger bestemmes av regler for avskrivning på skolebygget. En nyere skole har høyere kostnader til avskrivning. Ser vi for eksempel på Mesterfjellet skole, Fagerli skole og nye Stavern skole så er kostnaden per kvm vesentlig redusert når vi beregner kostnad per kvm uten avskrivninger.

Kostnadene knyttet til skolebygg, eksklusiv avskrivninger, inkluderer renhold, strøm, snøbrøyting og øvrige kostnader knyttet til forvaltning, drift og vedlikehold. Ved beregning av

nøkkeltall slik som kostnader per kvm for skolebygg må dette sees i sammenheng med hvor mange kvadratmeter det er per elev. Nøkkeltallet kostnad per kvm beregnes for å si noe om nivået på den løpende driften og ivaretagelsen av et bygg, men sier derimot ikke noe direkte om tjenestetilbudet til elevene. Forvaltning-, drift- og vedlikeholdskostnader skal ivareta driften og bygningen gjennom hele byggets levetid. Lave kostnader til forvaltning, drift og vedlikehold over tid vil skape et vedlikeholdsetterslep. Nøkkeltallet kostnad per kvm kan deles opp i ytterligere detaljer, f.eks i grupperingene renhold, strøm og øvrige FDV-kostnader per kvm. Strøm per kvm kan gi innsikt i tilstanden til skolene og derav vise økte driftskostnader til strøm for bygg i dårlig stand eksempelvis. På samme måte kan vi også hente ut informasjon om strøm i nye energieffektive bygg, jmf. tabellen under.

Type skole	Skole	Gruppering skolestørrelse (ut ifra vektet antall elever)	Renhold per kvm	Strøm per kvm	Øvrige FDV-kostnader per kvm
Barneskole	Hvarnes skole	0-199 elever	285	125	240
Barneskole	Langestrand skole	0-199 elever	232	141	204
Barneskole	Valby skole	0-199 elever	338	171	356
Barneskole	Hedrum barneskole	0-199 elever	348	147	298
Barneskole	Stavern skole	0-199 elever	219	52	294
Barneskole	Berg skole	200-349 elever	277	162	396
Barneskole	Sky skole	200-349 elever	353	140	388
Barneskole	Jordet skole	200-349 elever	271	119	268
Barneskole	Østre Halsen skole	350-flere elever	315	141	259
Barneskole	Fagerli skole	350-flere elever	309	73	263
Ungdomsskole	Brunla ungdomsskole	200-349 elever	252	204	558
Ungdomsskole	Mellomhagen ungdomsskole	200-349 elever	270	115	264
Ungdomsskole	Ra ungdomsskole	200-349 elever	294	193	327
Ungdomsskole	Hedrum ungdomsskole	350-flere elever	246	160	385
1-10 Skole	Kvelde skole	200-349 elever	278	128	224
1-10 Skole	Lardal Skole	200-349 elever	249	315	507
1-10 Skole	Tjodalyng Skole	350-flere elever	285	148	406
1-10 Skole	Mesterfjellet skole	350-flere elever	339	69	304
Spesialskole	Frøy skole	0-199 elever	348	263	558
Totalt alle skoler			287	144	342

I dette kunnskapsgrunnlaget presenteres tallene ut fra regnskapsåret 2024. I tillegg til kostnadene for bygg må vedlikeholdsetterslepet per skole også tas med i betraktningen for å kunne vurdere totaløkonomien for skolebygg. Se derfor også vedlegg 1 *Beskrivelse av alle skolene i Larvik i dag* som omtaler kostnader til skolebygg og vedlikeholdsetterslep i detalj per skole for mer informasjon.

Oppsummering av Kostra-funksjon 202 og 222 - regnskapet for 2024:

Tabellen nedenfor viser kostnadene samlet for både Kostra-funksjon 202 og 222 per skole:

Type skole	Skole	Gruppering skolestørrelse (ut ifra vektet antall elever)	Antall elever 01.10.23	Antall elever 01.10.24	Antall elever vektet	Kostnader samlet for funksjon 202 og 222	Kostnader samlet for funksjon 202 og 222 per elev	Kun kostra- funksjon 202	Herav kostnad innføringstilbud	Skolebygg inkl avskrivninger	Herav avskrivninger	Kostnad per elev ekskl. avskrivninger og innføringstilbud	Kvm	Kost per kvm
Barneskole	Hvannes skole	0-199 elever	43	49	46	5 242 170	115 213	4 331 241		910 929	144 859	112 029	1 177	774
Barneskole	Langestrand skole	0-199 elever	84	93	88	11 724 457	138 602	9 742 501		1 981 956	257 652	130 606	2 894	685
Barneskole	Valby skole	0-199 elever	142	152	146	18 815 598	128 727	15 652 395		3 163 202	1 008 552	121 827	2 346	1 348
Barneskole	Hedrum barneskole	0-199 elever	160	161	160	19 705 652	122 840	17 176 545	2 421 374	2 529 107	714 278	116 349	2 221	1 139
Barneskole	Stavern skole	0-199 elever	187	187	187	24 076 602	128 752	18 901 875		5 174 727	2 219 288	116 884	5 044	1 026
Barneskole	Berg skole	200-349 elever	219	204	213	23 514 538	110 527	19 811 367		3 703 171	960 132	106 014	3 240	1 143
Barneskole	Sky skole	200-349 elever	293	275	286	29 551 844	103 509	25 222 388		4 329 456	783 546	100 765	3 933	1 101
Barneskole	Jordet skole	200-349 elever	302	305	303	30 509 758	100 609	27 495 482		3 014 276	369 075	99 392	3 959	761
Barneskole	Østre Halsen skole	350-flere elever	372	376	374	38 799 777	103 835	33 561 721		5 238 056	1 467 080	99 909	5 182	1 011
Barneskole	Fagerli skole	350-flere elever	635	604	622	78 237 733	125 767	62 267 086	5 185 187	15 970 647	10 312 362	102 003	8 705	1 835
Ungdomsskole	Brunla ungdomsskole	200-349 elever	221	213	218	27 477 353	126 236	21 142 858		6 334 495	1 228 264	120 593	4 996	1 268
Ungdomsskole	Mellomhagen ungdomsskole	200-349 elever	226	231	228	26 469 470	116 052	23 085 536		3 383 934	999 507	111 670	3 612	937
Ungdomsskole	Ra ungdomsskole	200-349 elever	357	323	343	42 032 717	122 604	36 003 849		6 028 869	2 189 138	116 219	4 593	1 313
Ungdomsskole	Hedrum ungdomsskole	350-flere elever	402	388	396	48 725 083	122 991	41 900 363	3 442 601	6 824 720	1 618 695	113 363	6 449	1 058
1-10 Skole	Kvelde skole	200-349 elever	260	269	264	29 412 534	111 517	24 851 242		4 561 292	1 561 015	105 598	4 679	975
1-10 Skole	Lardal skole	200-349 elever	278	249	266	31 455 564	118 291	24 673 352		6 782 212	1 423 223	112 939	4 862	1 395
1-10 Skole	Tjodalving skole	350-flere elever	498	482	491	51 326 428	104 464	42 883 610		8 442 818	2 000 781	100 391	7 335	1 151
1-10 Skole	Mesterfjellet skole	350-flere elever	517	507	513	65 720 230	128 151	54 668 188	7 587 161	11 052 042	6 715 990	106 711	5 973	1 850
Spesialskole	Frøy skole	0-199 elever	57	60	58	35 279 426	605 649	31 773 863		3 505 563	1 177 379	345 443	1 953	1 795
Totalt alle skoler	Totalt alle skoler		5 253	5 128	5 200	638 076 934	122 709	535 145 460	18 636 323	102 931 474	37 150 814	113 442	83 153	1 238

Kostnadsdriverne i grunnskolen

Kostnadsdriverne i grunnskolen kan enkelt forklares med elevtallet, elevbehovet og hvilke muligheter/begrensninger man har i skolestrukturen med tanke på gruppeinndelinger / klasser. Spredt bosetning gir høyere utgifter per elev og det samme gjør lavt elevtall per trinn. Udir viser blant annet til at selv når utgifter til skyss holdes utenfor, så har kommuner med små skoler høyere utgifter per elev enn kommuner med større skoler⁶².

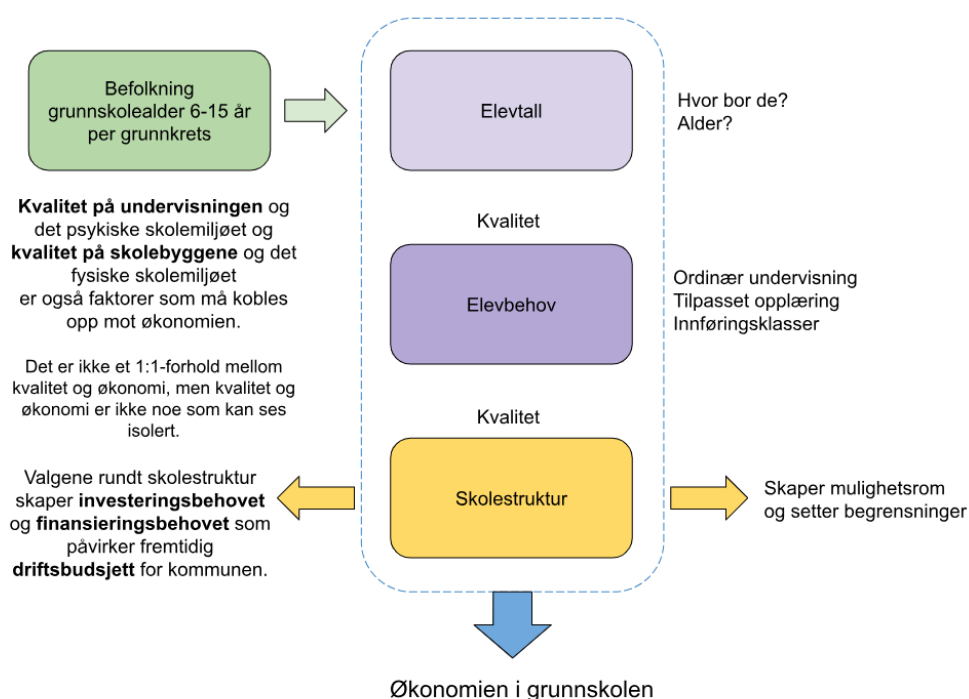
Larvik kommune tildeler budsjetter basert på objektive kriterier til skolebygg, lærernorm, og gjennomsnittlig antall timer til annen undervisning til alle skolene. Skolene omfordeler dette selv i sine planer, og kan påvirke sitt eget handlingsrom. En endring i Larvikskolens skolestruktur, vil dermed kunne gi et større handlingsrom til den enkelte skole, innenfor samme ramme. Undervisningstilbudet settes opp etter antall elever og elevbehovet fra år til år. Ved mindre skoler er man mer sårbar for endringer og variasjonen i størrelsen på årskullene. F.eks. hvor mange 1. klassinger som starter hvert år og hvordan klasseinndelingen og timeplanen blir hensyntatt lærertetthet og elevbehov utover ordinær undervisning, påvirker skolens økonomiske handlingsrom. Ved større skoler har man en annen fleksibilitet/robusthet til å sette sammen tilbudet og også håndtere variasjoner fra år til år eller forskjeller mellom prognose for elevtall og faktisk elevtallsutvikling.

Færre bygg har noen åpenbare positive økonomiske effekter fordi det reduserer behovet for å planlegge, bygge, administrere og vedlikeholde byggene. Til sammenligning med skoledrift og oppsett av undervisningstilbudet gir færre enheter også et større mulighetsrom for arealeffektive løsninger. Ved etablering av større enheter får man også et lavere investeringsbehov og derav lavere finansieringsbehov på sikt. Finansieringsbehovet er et viktig element i totaløkonomien for grunnskolen og kommunen totalt sett, da dette påvirker fremtidig driftsresultat. Kostnadene i driftsbudsjettet for grunnskolen påvirkes gjennom avskrivninger, mens kommunens totaløkonomi påvirkes av renter og avdrag ut ifra de investeringene som gjøres og som finansieres gjennom låneopptak.

⁶² Kilde: Udir (<https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-grunnskole/analyser/skolenedleggelser/>)

I tillegg til å se på de store kostnadsdriverne for skoledriften og skolebygg, samt investeringsbehov og derav finansieringsbehovet så er det en sammenheng mellom økonomi og kvalitet. Det er ikke et 1:1-forhold, da både kvalitet og økonomi påvirkes av langt flere faktorer. Ved vurdering av økonomi må derfor også kvalitet kobles sammen med økonomien, da disse ikke kan ses på helt isolert. Her må man koble sammen økonomien og kvaliteten både for undervisningstilbudet og det psykiske skolemiljøet, samt kvaliteten på skolebyggene og det fysiske skolemiljø.

Økonomien for grunnskolen kan oppsummeres i figuren nedenfor. Den gir et helhetsbilde av hva som påvirker det økonomiske behovet og de viktigste elementene man må ta forutsetninger for når man planlegger for fremtiden:

Økonomiske konsekvenser som følge av ny struktur

Kapittelet omfatter økonomiske konsekvenser for kommunens grunnskoler, som følge av utformingen av strukturelle grep i skoletilbudet til kommunen.

Kommunedirektøren ser potensialet for reduserte kostnader knyttet til:

- Reduserte kostnader for forvaltning, drift og vedlikehold (FDV), strøm og renhold
- Lavere vedlikeholdsetterslep
- Mulig reduksjon i administrative stillinger dersom ansvarsområdene kan samles på færre enheter.
- Færre undervisningsstillinger hvis det er mulig å øke klassestørrelsene uten å overskride normer eller gå på bekostning av kvaliteten.
- Samordning av individuelt tilrettelagt opplæring og støttefunksjoner på færre skoler.

- Reduserte vikarkostnader.
- Større enheter kan ha mer effektive arealutnyttelser og færre små enheter som krever ekstra ansatte.
- Stordriftsfordeler i forhold til innkjøp av utstyr og materialer.

De største reduksjonene i kostnader for kommunen vil trolig være knyttet til reduserte FDV-kostnader.

Elevgrunnlaget

Elevtallsprognosen viser en nedgang i antall elever. Ved lavere elevtall enn det en skole har kapasitet til, vil skolen få et mindre handlingsrom til å sette opp en kostnadseffektiv struktur og dette vil gi en høyere kostnad per elev. Hvordan undervisningsopplegget kan utformes, uten å gå på bekostning av kvaliteten, avhenger av en rekke faktorer. Derfor er elevgrunnlaget en av de viktigste faktorene for økonomisk effektivitet.

Byggkostnader

Dersom det ikke gjøres endringer i antall bygg i fremtiden, vil byggkostnadene og vedlikeholdskostnadene fortsette å øke. Dette skyldes flere faktorer, blant annet at mange skoler har et stort vedlikeholdsbehov og etterslep, og at bygningene ofte er gamle.

Foruten den tekniske vurderingen av skolebyggene, vurderes det å være mangel på fleksible læringsarenaer og tilpassede rom for praktisk/estetiske fag, og noen skoler har dårlig inneklima og mangler universell utforming. Dette anses for å være lite inspirerende og dårlig egnet for moderne pedagogiske metoder.

Utgifter til drift av skolebygg, som daglig drift, strøm, kommunale avgifter, renhold og vedlikehold, påvirkes lite av hvor mange elever som til enhver tid går på skolen, så lenge ikke deler av bygget er stengt av, og dette vil da øke kostnaden per elev. Dette kan også illustreres med noen regneeksempler, f.eks. ved å se på renholdskostnadene.

Eksempel på beregning av renholdskostnader uten endring i antall bygg

I 2024 ble det brukt 23,8 mill kr til renhold av skolebygg. Dette gir en kostnad per elev på 4 584 kr. Den største kostnadsdriveren for renhold er ikke antall elever, men arealet som skal renholdes og frekvensen det utføres på. Elevprognosen sier at Larvik kommune vil ha 4 557 elever i skoleåret 2030/2031. Dersom det *ikke* utføres endringer i skolestrukturen og antall bygg så vil kostnaden for renhold bli tilnærmet lik dagens nivå (+ prisjusteringer). Teoretisk kan vi da beregne at kostnaden vil være ca 23,8 mill kr (før prisjusteringer) og kostnaden per elev vil da bli 5 231 kr per elev (23,8 mill kr / 4 557 elever). Dette innebærer en økning på kr 647 kr per elev før prisjustering, og dette er kun på bakgrunn av nedgang i antall elever.

Tar vi eksempelet rundt renhold videre, kan vi se på hvilke skoler som har lavere kostnader per elev for renhold. Kostnad for renhold avhenger av skolestørrelse og antall kvm per elev. Dersom kostnaden per elev for renhold hadde ligget på dagens gjennomsnitt (ekskl. spesialskoler) på 4 504 kr per elev ville det basert på elevtallsprognosen for skoleåret 2030/2031 gitt en kostnad på 4 504 kr x 4 557 elever = 20,5 mil kr, som da er 3,3 mill kr lavere enn dagens totalnivå. Baserer vi kostnaden på gjennomsnittet for skoler som har 200 elever eller mer, gir dette en kostnad på kr 4 314 per elev. Dette ville da gitt en kostnad totalt på kr 4 314 kr x 4 557 elever = 19,7 mill kr, som da er 4,1 mill kr lavere enn årlig

kostnadsnivå på 23,8 mill kr. Endringen i kostnaden for renhold vil *ikke* komme som en følge av en nedgang i elevtall, den er avhengig av en nedgang i antall bygg som skal renholdes. Dette betyr at dersom man beholder antall bygg slik man har i dag, og elevtallet reduseres til 4 557 elever, vil de årlige driftskostnadene isolert for renhold bli 3-4 mill kr høyere enn det som må til for å skape økonomisk bærekraft, fordi kostnaden fordeles på langt færre elever.

Dette eksempelet er ment for å illustrere de utfordringene kommunen står ovenfor rundt tilpasninger i strukturer, slik som skolestruktur, for å sikre en bedre økonomisk bærekraft for fremtiden basert på de demografiske endringene man står ovenfor.

Tabellen nedenfor viser renholdskostnadene per skole for regnskapsåret 2024 som er benyttet i regneeksempelet ovenfor:

Type skole	Skole	Gruppering skolestørrelse (ut ifra vektet antall elever)	Antall elever vektet	Kvm	Renhold	Kostnad renhold per elev	Antall kvm per elev
Barneskole	Hvarnes skole	0-199 elever	46	1 177	335 920	7 383	26
Barneskole	Langestrand skole	0-199 elever	88	2 894	672 600	7 665	33
Barneskole	Valby skole	0-199 elever	146	2 346	792 300	5 421	16
Barneskole	Hedrum barneskole	0-199 elever	160	2 221	773 680	4 823	14
Barneskole	Stavern skole	0-199 elever	187	5 044	1 106 560	5 917	27
Barneskole	Berg skole	200-349 elever	213	3 240	896 800	4 215	15
Barneskole	Sky skole	200-349 elever	286	3 933	1 389 280	4 866	14
Barneskole	Jordet skole	200-349 elever	303	3 959	1 071 980	3 535	13
Barneskole	Østre Halsen skole	350-flere elever	374	5 182	1 630 200	4 363	14
Barneskole	Fagerli skole	350-flere elever	622	8 705	2 692 300	4 328	14
Ungdomsskole	Brunla ungdomsskole	200-349 elever	218	4 996	1 256 660	5 773	23
Ungdomsskole	Mellomhagen ungdomsskole	200-349 elever	228	3 612	973 940	4 270	16
Ungdomsskole	Ra ungdomsskole	200-349 elever	343	4 593	1 348 620	3 934	13
Ungdomsskole	Hedrum ungdomsskole	350-flere elever	396	6 449	1 589 540	4 012	16
1-10 Skole	Kvelde skole	200-349 elever	264	4 679	1 301 120	4 933	18
1-10 Skole	Lardal Skole	200-349 elever	266	4 862	1 210 300	4 551	18
1-10 Skole	Tjodalyng Skole	350-flere elever	491	7 335	2 091 520	4 257	15
1-10 Skole	Mesterfjellet skole	350-flere elever	513	5 973	2 024 260	3 947	12
Spesialske	Frøy skole	0-199 elever	58	1 953	680 580	11 684	34
Totalt alle skoler			5 200	83 153	23 838 160	4 584	16
Totalt alle skoler ekskl. spesialskoler			5 142	81 200	23 157 580	4 504	16

Vedlikeholdsetterslep

Når man skal vurdere de totale økonomiske effektene er det viktig at man tar med seg alle elementer, også det som *ikke* er blitt gjort over lang tid, slik som manglende vedlikehold. Når man vurderer og ser på hva kostnadene for FDV vil bli i fremtiden kan man derfor ikke bare sammenligne historiske tall, nettopp fordi disse tallene viser kun det som er blitt gjort og ikke det man *burde ha* gjort for ikke å opparbeide seg en "gjeld" i form av et betydelig vedlikeholdsetterslep.

Hvordan elevtallsprognosen påvirker kommunens rammeinntekter

Budsjettet for skole er ikke direkte knyttet til kommunens rammetilskudd. Larvik kommune tildeler budsjetter til grunnskole basert på objektive kriterier til skolebygg, lærernorm, og gjennomsnittlig antall timer til annen undervisning til alle skoler. Generelt vil

kommunedirektøren likevel påpeke at kommunens rammeinntekter påvirkes av endringer i antall barn i grunnskolealder. Derfor ønsker kommunedirektøren å vurdere en mer optimal skolestruktur for å kunne bidra til større handlingsrom for den enkelte skole.

Oppsummering av hvordan skolestruktur bidrar til å skape økonomisk bærekraft:

- **Redusert elevtall:** *Prognoser viser en betydelig nedgang i elevtallet fremover. Dette fører til lavere statstilskudd, noe som gjør det nødvendig å se på en mer effektiv drift av skolene og endringer i skolestruktur vil skape et større handlingsrom for den enkelte skole.*
- **Vedlikeholdsetterslep:** *Mange av skolebyggene i Larvik har et stort vedlikeholdsetterslep. En ny skolestruktur kan bidra til å redusere antall bygg kommunen må vedlikeholde, og dermed redusere kostnadene på lang sikt.*
- **Effektiv ressursbruk:** *En optimal skolestruktur kan bidra til en mer effektiv bruk av kommunens ressurser, både økonomisk og personellmessig.*

Ved vurdering av økonomisk bærekraft er det viktig å ha en tett kobling til kvalitet og at kommunen skal ha et likeverdig tilbud til alle elever. Det er ikke et 1-1-forhold mellom økonomi og kvalitet, men disse elementene må alltid sees i sammenheng. Alle forutsetninger, inkludert hva som skaper høy faglig kvalitet, likeverdig opplæring for alle elever i kommunen og et fremtidsrettet læringsmiljø må sees i sammenheng med det totale økonomiske behovet. En endring i skolestrukturen kan bidra til å sikre bedre økonomisk bærekraft for kommunen, samtidig som man ivaretar likeverdig opplæring og en kvalitetsmessig god skole.

Bygg og eiendom⁶³

Kategorien skoler består av 22 objekter hvor av 5 skoler også har svømmehall. Skolene består av flere byggetrinn med variert alder og kvalitet. Det estimerte vedlikeholdsbehovet på skoler beløper seg til ca. 690 mill. 0-4 år og ca. 875 mill. 0-10 år. Med unntak av Fagerli og Mesterfjellet 1-10 skole ble alle skolene tilstandsvurdert i 2017. Lardal ungdomsskole og Lardal barneskole ble tilstandsvurdert høsten 2021.

Tabell A1: Oversikt over skoler, areal og kostnader vedrørende estimert vedlikehold og teknisk oppgraderingsbehov. Kostnader er inkl. 20% marginer og reserver, 20% rigg og drift, administrasjon, prosjektering, prosjektledelse (PL), byggeledelse (BL) + individuell prisstigning på tall før 2023 og 25% mva. UU= Kartlegging av universell utforming.

VEDLIKEHOLDSBEHOV SKOLER 2024						
	Bygnings	Brutto	Byggeår	Tilstandsrapport	Estimert behov	Totalt
	navn	Areal/m2	Trinn	År	0-4 år	0-10 år
1.	Berg barneskole	3 240	1963-1979-2000	NC 2017	35 206 750	58 356 750
2.	Brunla Ungdomsskole	4 996	1967-1970-2004	NC 2017	65 726 438	86 227 688
3.	Fagerli skole	8 705	2017	Ikke tilstandsvurdert	4 699 625	4 699 625
4.	Frøy skole inkl. UU 2023	1 953	1977	NC 2017	24 285 000	37 077 000
5.	Hedrum barneskole inkl. UU 2023	2 221	1964-1989-2000	NC 2017 UU 2023	48 276 831	59 496 831
6.	Hedrum ungdomsskole	6 449	1965-1981-2003	NC 2017	35 257 750	46 837 750
7.	Hvarnes barneskole	1 177	1960-1988-1998	NC 2017	22 517 000	25 997 000
8.	Jordet Barneskole	3 959	1976-1988-1997	NC 2017 UU 2023	45 429 750	56 009 750
9.	Kvelde skole	4 679	1959-1977-1991	NC 2017	54 889 688	59 244 688
10.	Langestrand skole	2 894	1914-1987-1999	NC 2017	41 125 613	50 405 613
11.	Lardal barneskole inkl. UU 2023	1 916	1967-1995	NC 2021	21 697 668	23 147 668
12.	Lardal ungdomsskole inkl. UU 2023	2 946	1956-71-2011 s.hall97	NC 2021	27 012 730	31 725 230
13.	Mellomhagen u-skole	3 612	1963	NC 2017	28 092 438	29 492 438
14.	Mesterfjellet 1-10 skole	5 973	2014	Ikke tilstandsvurdert	472 500	472 500
15.	Ra skole	4 593	2003	NC 2017	12 400 500	41 280 500
15.	Sky SFO	480	1954	NC 2017	2 994 750	2 994 750
17.	Sky skole	3 933	1958- 1982-2001	NC 2017	38 260 750	49 511 688
18.	Stavern skole inkl. gymbygg*	5 044	1908-64- 69-80-2000	NC 2021 (Under rehab)		
19.	Tjodalyng Barneskole inkl. UU 2023	4 416	1962-82-97-2008	NC 2017 UU 2023	53 058 063	63 534 531
20.	Tjodalyng ungdomsskole inkl. UU 2023	2 919	1977	NC 2017 UU 2023	13 814 813	23 292 000
21.	Valby skole	2 346	2000	NC 2017	17 009 025	21 649 650
22.	Østre halsen skole inkl. UU 2023	5 182	1907-56-59-68-92	NC 2017	96 365 281	103 224 656
22	Sum totalt	85 463			688 592 960	874 678 304

Tallgrunnlaget i tabellen over er utviklet på bakgrunn av vurderingene i de eksterne tilstandsrapportene fra 2017 og 2021. Eiendom gjør fortløpende, manuelle gjennomganger av hvert bygg for å oppdatere kostnadene og behovene på hver av byggene. Disse gjennomgangene sikrer at avvik og behov i så stor grad som mulig er registrert, og at dette er hensyntatt i kostnadsestimatene for vedlikehold. I dette ligger også noe av innmeldte feil og mangler som brukerne på skolene melder inn i løpet av året. De totale estimatene inkluderer også prosjektering, prosjektledelse, marginer, kostnader til rigg og MVA, etc.

Estimatene har en vesentlig feilmargin og det er forbundet med usikkerhet og risiko, blant annet knyttet til prisvekst, bransjespesifikk kostnadsutvikling, og skjulte feil og mangler.

Det har i perioden 2018 -2024 vært en reduksjon i eid skoleareal. Innleid skole areal i 2024 var på 1106 m2. Dette endres nå ved at undervisningsbrakker ved skolene Ra, Hedrum og Tjodalyng på tilsammen 458 m2 utfases i juli 2025. Ved Mesterfjellet 1-10 opprettes innleid brakkerigg på 240 m2 slik at det totale innleide arealet utgjør 888 m2.

Forvaltning, drift og vedlikehold (FDV)

Driftsbudsjett - Forvaltning, drifts- og vedlikeholdsavdelingen

Driftsbudsjettet for 2025 beløper seg til en netto kostnadsramme på ca. 35,1 mill. kr.

Dette skal dekke bl.a. lønn til vaktmestere, bygningsansvarlige, kjøp av vedlikeholdstjenester, materialer, energiutgifter til ADM og tomme bygg mm.

Det økonomiske handlingsrommet til kjøp av vedlikeholdstjenester inkl. materialer utgjør ca. 12,3 mill. kr. Ved siden av dette er det bevilget 4 mill kr til skolebygg.

Sett i lys av det store vedlikeholdsetterslepet er det lite rom for planlagt vedlikehold innenfor det ordinære driftsbudsjettet for avdelingen.

Det meste av driftsbudsjettet må avsettes til løpende (uforutsett) vedlikehold, samt lukking av avvik i forbindelse med internkontroll brann og elektro.

Dette utgjør ca. kr. 52,- pr. m2. (231 000 m2)

Rammebevilgning investeringsbudsjett (4904 - 4908 - 4909)

Larvik kommune Eiendom har i perioden 2020-2024 blitt tildelt midler til vedlikehold og teknisk oppgradering på formålsbygg, samt egne midler vedrørende energibesparende tiltak. Eiendom har til ansvar å fordele disse midlene taktisk for å gjennomføre tiltak som kan bremse vedlikeholdsetterslepet, redusere risiko, bedre inneklima, spare energi mm.

Beløp i 1000

Pro.	Prosjektnavn	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
4904	OPPGRADERINGER KOMMUNALE BYGG	20 000	20 000	20 000	20 000	5 000	7 500	10 000	11 000
4908	OPPGRADERING SKOLE BYGG	16 000	16 000	10 000	10 000	10 000	63 000	10 000	17 600
4909/ 4445	ENØK INVESTINGER KOMMUNALE BYGG	15 000	0	0	0	0	0	0	0

Digitale styringsverktøy

Gode dataverktøy for forvaltning, drift og vedlikehold blant annet FDV-program og et godt kvalitetssystem er viktige digitale styringsverktøy for en god eiendomsforvaltning. Larvik kommune eiendom benytter FDV programmet Vitec Plania.

FDV programmet består av følgende moduler:

- Eiendom og bygnings modul
- Melding og arbeidsordre modul
- Anleggsmodul
- Areal og tegningsmodul (Alle formålsbyggene er digitalisert på plannivå og koblet opp i Plania).
- Forvaltningsmodul (kontraktstyring utleie/innleie formålsbygg)
- Brannbok (inkl. digitale sjekklister)
- Driftshåndbok (inkl. digitale sjekklister)
- Tilstand og tiltaksmodul

FDV-systemet Plania skal understøtte store deler av arbeidet i eiendomsforvaltningen. Oversikt over tilstanden på bygningsmassen er en viktig del av vedlikeholdsarbeidet. Etter hvert som informasjonen om byggene legges inn og struktureres i FDV systemet, gir systemet muligheter for å ta ut data og gjennomføre analyser på overordnet nivå. Dette danner grunnlag for å benytte informasjonen til beslutningsgrunnlag, planlegging av vedlikehold og prioriteringer mellom tiltak.

- Etablere beslutningsgrunnlag (rapportering)
- Verktøy for planlegging og prioritering
- Registrering av tilstandsrapporter og dokumentasjon

Et viktig moment i god eiendomsforvaltning er å forebygge slik at ikke bygningsskader o.l får utvikle seg. Derfor har vi i FDV systemet utviklet digitale sjekklister/kontrollister som gjør driftsteknikerne i stand til å kontrollere bygningene og de tekniske installasjonene systematisk etter gitte frekvenser. Formålet er å fange opp skader som kan utvikle seg, samt dokumentere at lovpålagte krav er ivarettatt.

Energiledelse og energistyring

Energikostnader utgjør en stor andel av de samlede eiendomskostnadene for Larvik kommune. I dag er det i all hovedsak brukerne av eiendommene som selv betaler alle energikostnader. Dette innebærer at virksomhetene betaler energikostnader. Larvik kommune har gjennom sin egen Klima- og Miljøplan forpliktet seg til å redusere energibehovet ved sterkere satsing på ENØK i bygninger og kommunaltekniske anlegg.

SD anlegg

SD er forkortelse for sentral driftskontroll, dette er en automatikk som overvåker og styrer ventilasjon, varme, lys, kjøling. Eiendom har installert SD anlegg i skolebygg. Ikke alle av disse byggene er ennå komplette med full styring. Eiendom vil ha fokus på sentral driftsstyring fremover. Dette kan bidra til besparelser vedrørende energiforbruk, samtidig som man er i stand til å ivareta luft og temperaturkvalitet på romnivå mm.

Teknisk tilstandsgrad⁶⁴

Det er gjennomført tilstandsanalyser som omfatter alle fag iht. NS 3424 på alle skoler med unntak av Mesterfjellet 1-10 og Fagerli skole.

Videre har byggforvaltere og teknisk team lagt inn sine funn på bygninger som ikke ble omfattet av tilstandsanalysen fra Norconsult. Alle funnene er lagt inn i FDV-programmet Plania. Dette danner et godt oversiktsbilde, samt kildegrunnlag for videre planlegging basert på tilstand.

ET v/ virksomhet Eiendom vurderer fortløpende hva som skal prioriteres innenfor bevilgede rammer. Tiltakene registreres i FDV programmet Plania med tilstand og konsekvensgrad. Dette gjør Eiendom bedre i stand til å planlegge taktisk hvordan rammebevilgningene bør benyttes. Beregningene omfatter både investering og driftstiltak i henhold til regelverk for kommunal regnskapsskikk (KRS 4).

Kostnadsestimatene er basert på Norconsult sine tilstandsanalyser 2017-2023 samt tiltak beregnet av byggforvalterne i virksomhet Eiendom. Det er lagt til 20 prosent reserve og sikkerhetsmargin, samt 20 prosent rigg, drift og prosjektledelse på alle beregningene. Alle summer er inklusive mva.

Kostnadsutvikling perioden 2017 til 2024

Kostnader vedrørende vedlikehold og oppgradering har økt siden høsten 2017. Dette skyldes følgende:

1. Prisstigning

Det har siden 2017 vært en vesentlig prisstigning. Flere av kostnadsberegningene er i fra før perioden 2017 til og med 2023. Grunnet dette er påslag vedrørende prisstigning på tiltak registrert i perioden, justert individuelt i forhold til hvilket år de er registrert.

2. Flere bygg har blitt tilstandsvurdert

I 2021 ble det gjennomført tilstandsvurderinger på alle byggene i gamle Lardal kommune. I 2023 ble det ytterligere tilstandsvurdert 15 bygg (5 barnehager, 7 sykehjem og 3 idrettshaller). Ved siden av dette er det gjennomført tilstandsvurdering av Kjerra bru i desember 2022.

⁶⁴ Kilder:

Norsk Standard 3451 - Bygningsdeltabellen
NS 3424:2012 Tilstandsanalyse av byggverk
KRS. 4 - Kommunalregnskapsskikk nr. 4
Holte FDV nøkkelen 2024

Framsikt

Byggforvaltning, Begreper og definisjoner - Sintef Byggforsk.
Tilstandsanalyser - Norconsult 2017-2023

Videre har Eiendom registrert enkeltvis nye behov for tiltak i perioden. Dette har medført en økning i vedlikeholdsbehovet.

Universell utforming

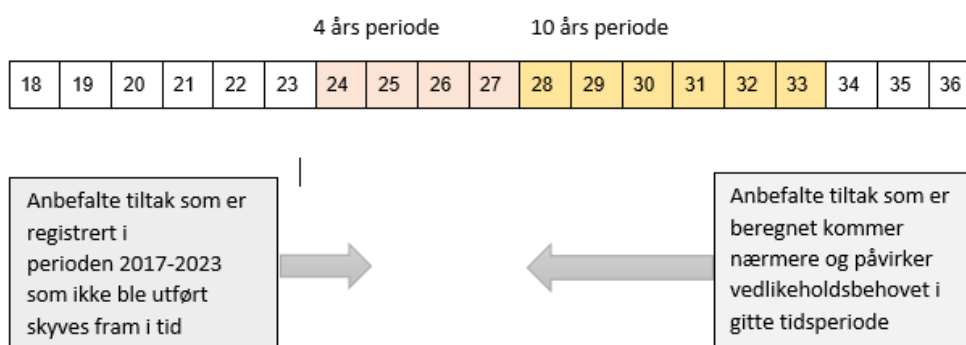
Det er i 2023 gjennomført kartlegging av universell utforming på utvalgte bygg.

7 skoler (Frøy - Hedrum barneskole - Jordet - Kvelde - Tjodalyng - Østre Halsen skole - Lardal).

4 idrettshaller (Bommestadhallen - Farrishallen - Kveldehallen - Huldrehallen). Kostnadene for å dekke universell utforming på disse byggene er beregnet inn i vedlikeholdsbehovet.

Forflytting av registrerte behov

Estimatene i tilstandsvurderingen er knyttet opp til hvilket år det er anbefalt at bygningsdelene bør skiftes ut, basert på tilstand, konsekvens og alder. Disse beløpene er langt større enn bevilgede rammemidler. Siden tilstandsvurderingen på enkelte av bygningene ble gjennomført i 2017, har anbefalte tiltak som ikke er gjennomført blitt flyttet et år framover ved årets slutt. Dette er grunnen til at 0-4 års perioden omfatter et stort beløp. Videre er anbefalte tiltak som lå i perioden fra 2034 til 2036 nå kommet med i den nåværende aktuelle perioden. (10 år).

Estimatene som foreligger er som ordet antyder - estimer. Det må beregnes et kostnadsavvik når de ulike tiltakene har vært gjennom en anbudsprosess.

Investering og driftstiltak iht. KRS 4

Beregningene omfatter både investering og driftstiltak i henhold til regelverk for kommunal regnskapsskikk. (KRS 4). Fordelingen mellom investering og driftstiltak er beregnet til ca. 70% investeringstiltak og 30% driftstiltak.

Når det gjelder verneverdige og fredede bygg er det enkelte unntak i regelverket vedrørende investering. Jfr. KRS 4 2018 vedlegg pkt. 3.3.1

“Utgifter som påløper for å sette bygningen i stand for å kunne bevares, vil kunne anses å være tiltak av investeringsmessig karakter, forutsatt at det gjøres større helhetlige tiltak, f.eks. rehabilitering”.

Etterbruk av bygg

Mulig etterbruk av skolebyggene omtales nærmere når forslag til endringer i skolestrukturen legges frem.

Skolevei

Skolevei, reisetid og avstand

Elever i grunnskolen kan ha rett til skyss på grunn av lang skolevei, særlig farlig skolevei og sykdom eller annen funksjonsnedsettelse⁶⁵. Det er Vestfold fylkeskommune som har ansvar for å organisere skoleskyss på grunn av lang reisevei. Det er Larvik kommune som har ansvaret for skoleskyssen for elever med særlig farlig eller vanskelig skolevei *under* 2 km. for elever i 1. klasse og *under* 4 km for elever i 2.-10. klasse. Kommunen betaler for all skoleskyss, også den som fylkeskommunen har ansvar for å organisere.

Kostnaden for ordinær skyss med buss for elever beregnes per dag og er i dag 44,64 kr pr. dag for ordinær skoleskyss (busskort).

Lengden på skoleveien skal regnes fra dør til dør etter korteste farbare vei. Elever med behov for skyss på grunn av nedsatt funksjonsevne eller foreløpig skade eller sykdom har rett på gratis skyss, uavhengig av hvor lang skoleveien er. Barn kan ha rett til skyss til og fra skolen fra begge hjem når foreldrene ikke bor sammen. Skoleveien for begge hjem skal vurderes hver for seg. Videre har Larvik kommune ansvaret for elever med skoleplass på annen skole enn nærskolen, og det er kommunen som vurderer om skoleveien er særlig farlig eller vanskelig, og dermed gir elevene rett til skoleskyss.

Avstandskravene for å få rett på gratis skoleskyss på grunn av lang reisevei er:

- 2 km for elever på 1. trinn
- 4 km for elever på 2. til 10. trinn og
- 6 km for elever i videregående skole.

Skoleskyss må organiseres slik at eleven får en akseptabel reisetid. Dette følger av forarbeidene til loven⁶⁶. I vurderingen av hva som er akseptabel reisetid må gangtid og tid med transportmiddel sees i sammenheng. Hensynet til at eleven får tilstrekkelig fritid og tid hjemme taler for å avgrense reisetiden så mye som mulig.⁶⁷ Hensynet til effektiv og rasjonell organisering av skyssen kan på den annen side tilsi at alle elever må godta en viss reisetid.

⁶⁵ [Oppl. §4-1](#)

⁶⁶ Prop. 57 L (2022-2023). [Regjeringen](#).

⁶⁷ Udir - [Rundskriv om skyss](#) (2024)

Det er særlig viktig å organisere skyssen for de som går på første trinn slik at reisetiden blir så kort som mulig.

Det er et dilemma at færre og større enheter fører til lengre avstander til barnehagene og skolene. Dette samtidig som det er ønskelig med redusert biltrafikk. Det er viktig å skille økning av andel elever som får skoleskyss fra en økning i privatbilisme og konflikt med nullvekstmålet og klima- og miljømessig bærekraft i Kommuneplanens samfunnsdel. Skoleskyss er en lovfestet rett knyttet til elevenes rett til skolegang, og de aller fleste elevenes skoleskyss organiseres gjennom allerede rutegående kollektivtransport. Erfaringer fra Larvikskolen viser at mange foresatte velger å kjøre sine barn til skolen til tross for at elevene bor innenfor avstandskravet.

Elever på andre skoler enn nærskolen

Larvik kommune har det økonomiske ansvaret for skyss elever som ikke går på sin nærskole. Dette gir størst utslag der hvor det er farlig skolevei, manglende busstilbud og for de elevene som må ha varig tilrettelagt skoleskyss som eksempelvis ved Frøy skole.

I kriteriene for fritt skolevalg sier kommunen at hvis man velger en annen skole enn nærskolen ved oppstart av 1. eller 8.klasse, må man selv sørge for å betale skysskostnader. Elever som likevel har skyssrettigheter til nærskolen vil beholde disse så lenge det ikke medfører ekstra skysskostnader for kommunen. Dette gjelder ved skolestart og alle kommende år i grunnskolen.

Skoleskyss i dag

Antall skyss elever per skole

Larvikskolen	OR	KV	VT	MT	FS	Antall elever	Elever m/skyss	% med skyss
Berg skole	35	0	0	11	11	205	57	27,8
Brunla ungdomsskole	15	0	1	1	4	216	21	9,7
Fagerli skole	9	8	0	0	5	614	22	3,6
Frøy skole	0	1	38	0	0	57	39	68,4
Hedrum barneskole	35	3	2	8	6	162	54	33,3
Hedrum ungdomsskole	49	4	1	6	2	386	62	16,1
Hvarnes skole	4	0	0	9	8	46	21	45,7
Jordet skole	16	0	2	0	18	306	36	11,8
Kvelde skole	60	2	2	17	35	272	116	42,6
Langestrand skole	0	2	1	0	0	94	3	3,2
Lardal skole	131	2	1	11	48	247	193	78,1

Mellomhagen ungdomsskole	2	0	2	0	0	231	4	1,7
Mesterfjellet skole	2	6	2	0	0	500	10	2,0
Ra ungdomsskole	127	2	5	3	1	325	138	42,5
Sky skole	45	1	2	4	2	276	54	19,6
Stavern skole	5	0	0	0	0	189	5	2,6
Tjodalyng skole	198	2	2	1	34	483	237	49,1
Valby skole	0	0	1	2	0	152	3	2,0
Østre Halsen skole	3	0	0	0	2	377	5	1,3
						5 138	1 080	21,0
Privat skole								
Kongshaugen kristne grunnskole	72	0	3	24	4	114	103	90,3

Tabellen har tall fra skoleåret 2024/2025, sist oppdatert 26.02.2025.

OR = Ordinær skyss

KV = Kommunalt vedtak

VT = Varig tilrettelagt skyss

MT = Mangler busstilbud

FS = Farlig skolevei

Vedlegg

Vedlegg 1: Beskrivelse av alle skolene i Larvik i dag

Se eget vedlegg

Endringslogg

Dato: 07.11.25

Dokument: Kunnskapsgrunnlag, s. 25

Endring:

(fjernet) Modell

(Endret til) Satt inn ny modell. Likt innhold. Modellen ble ferdigstilt i etterkant av at Kunnskapsgrunnlaget ble publisert. Endringen har ingen innholdsmessige implikasjoner og ingen konsekvenser for kommunedirektørens innstilling.

Dato: 07.11.25

Dokument: Kunnskapsgrunnlag, s. 62

Endring:

(Endret) Fjernet beregningen nederst i tabell med elevprognose per trinn.

Det er oppdaget en feil i beregning av ytterligere uttrekk av elever til private skoler. Den tar ikke hensyn til elever som går ut av kommunale grunnskoler av andre årsaker enn til private skoler. Det er feil i de prosentvise andelene fordi utvalget i beregningen ikke kun tok utgangspunkt i nye elever basert på folkeregisterdata. Antallet ga dermed inntrykk av at den estimerte andelen av elever som går til private skoler er høyere enn den faktisk er. Den totale andelen elever som vi estimerer at ikke går i Larvikskolen, må i så fall benevnes på en slik måte at den også gir forståelse for at barn i grunnskolealder ikke går i våre kommunale grunnskoler av flere grunner enn kun til private skoler. Tabellen viser i endret form estimert nedgang i elevtall kun basert på fødselstallene for årene 2020-2024.

(Lagt til) Tabell som viser estimert elevtall etter fratrekk for elever som ikke går i kommunale grunnskoler.

Tabellen har utvidede linjer for å bedre forstå tallmaterialet.

Dokument: Kunnskapsgrunnlag, s. 63

Endring:

1. avsnitt

(Fjernet) De samlede elevtallsprognosene når vi trekker ut andelen elever i private skoler er markert i rød ring i tabellen ovenfor.

(Lagt til etter tabell) Tabellen viser elevtallsutviklingen fremover basert på fødselstallene for årene 2020-2024. Den viser en nedgang i antall barn basert på færre fødte barn på 518 barn frem til 2030/2031.

2. avsnitt

(endret fra) med drøyt 700 elever. I dette er ikke inn- og utflytting til kommunen hensyntatt, men det er tatt høyde for elever til private skoler (uten økning tross tidligere trend).

(endret til) i underkant av 700 elever. I dette er ikke inn- og utflytting til kommunen hensyntatt, men det er tatt høyde for en beregning av total andel elever som ikke går i våre kommunale grunnskoler. Uttrekket på 5% er estimert på bakgrunn av tidligere andel elever utenfor de kommunale grunnskolene. Denne andelen kan variere.